

مفصل علم حال

اثر

عبدالله محمد فيضي.

کتب معترده مراجعته تصحیح ایدلوب و صرف قزان
تلینه کوچرلوب ایکچی دفعه او لارق طبع ایدلمشدر.

باسوب قارآتو چیسى :

طوكودا مطبعة اسلامىه

طوكو.

١٩٣٣ نجی يل.

عبدالله محمد فيضي.

مفصل علم حال

صابر افندى جيل و ذاكر افدى ايلمه تى لەرنىڭ

صدقة واجبه له رى ايله باسلدى

باسوب تاراتوجىسى:

طوکيودا مطبعة اسلامىه.
طوکيو.

١٩٣٣ نېچى يىل .

بر ایکی سوز.

بو گونگى كون تورك تاتار خلقىنىڭ مىلىمانلغۇن صاقلاپ قالوغە
اجتهاد ايتو ملتمىزنىڭ يراق شرقىدە طور و چىلارينه، و شرق مىلتەرىنىڭ
مهمانپورلاغى آرقاسىندا حىلەك و ايركىنلىكىدە ياشاۋچىلارينه يو كەلمەندور.
صو گۈنى بۇ نمىزنىڭ بختىسىزلىكى آرقاسىندا تورك تاتار ايلەرنىڭ حاضرگى
كۈندە دىنىي كتابلار باسلمى، آنى باسمىلار ويماكە باسا آلمىلار. شۇل
سېبىلىي ابتدائى مكتب اوچون اوز تلمىزدە دىنىي كتابلارنى باسىردو ھەر بىر
تورك تاتارنىڭ ئۇستىنده فرض كفايە بولوب طورادر.

مو گىجا مطبعە اسلامىيەدە ابتدائى مكتبىنىڭ اوچىنلىكى دىنىي اوچىنلىكى
كېرىھە كىلى بولغان دىنىي كتابلار باسلوب تارالىغان اىدى. لەكىن بالاعە
او گۆرەتلىك ايماننىڭ ايمان استدلالى بولۇوى ايماننىڭ - اشانى طورغان
ئورسە و قىلا تورغان عمل لەرنىڭ دليلەرى بىرلەن بلنۇوى فرض دور. بىزنىڭ
بالالارىمۇن مونى ابتدائى مكتبىنىڭ دورىنچى و بىشىنچى صنف لارنىدا عنە اشبو
مفصل علم حال كتابىندان اوقيوب بىلەلار. شۇل سېبىلىي بۇ مفصل علم
حال كتابىن باسىردو بىتون تورك تاتار مىلتە فرض كفايە بولوب آنىڭ
باسلمامۇ آرقاسىندا بارچامز گناھلىي و كىمچىلەكلى بولوب طورا ايدك.

طۇكىودا محلە اسلامىيە اعضا لارنىدا و متولى لارنىدا صابر افندى
جميل و ذاكر افندى ايلەمەتى لار ملتمىزنىڭ ئۇستىنده فرض بولغان اشبو
ايىز گىلىك نى ئوتەرگە - بۇ مفصل علم حال كتابىن اوز لەرىنىڭ صدقە
واجبه لارى ايلە ملتمىز كە باسىردو بىرورگە قرار بىردىلار. و اوز لەرىنىڭ

آور ڪسب برلن ياپونيادا مهاجرت و قتمزدا تابقان دولتلہرينگ ز گاتندڻ
صابر افندى جمیل اوچیوز یین نقد صدقه واجبه سن ییروب ذا کر افندى
ایلمه‌تی ده مکتب اسلامیه اوچون ییروب کیلمکده بولغان آیاق ییش ی-ین
صدقه واجبه سینک ییش یاللغن بر طوتوش اوچیوز یین قیلوب مطبعه اسلا-
میه گه تابشدیلار . و بو مفصل علم حال کتابی مذکور آلتیوز ییبن
صدقه واجبه آچجه سینه باسلوب چخادر.

ملتمزنگ آور حالتنه آنک مسلمانلغن ساقلاو یولندا دینی و مدنی ۹۴
تاریخی خدمتنی ٹوستنه آلغان طوکیودا محله اسلامیه و یاپونیادا طورو -
چی مسلمانلار اسمندنهن صابر افندی جمیل و ذا کر افندی ایلمه‌تی لهر گه
صدقه واجبه لارن ملتمزنگ ایک کیره کلی اورنینه صرف ایتوله‌ری اوچون
صمیمی تشکر ییان ایتوب آلارغه ملتمزنگ حاضر گی و کیلمچه ک
بوونلارینگ ایز گی دعائیلارن اوتهمنز . الله تبارک و تعالی آلارنگ سلامتہ -
ملک و طنچقلارن دوام ایتدروب بخت و دولتلرن زیاده قیلسون و قیامہ -
که قدر آلارغه اشبو مفصل علم حال کتابن اوچوچیلارنگ ایز گی
دعائیلارن ایرشدرسون . آمین .

طوکیودا محله اسلامیه‌نگ و یاپونیادا طوروجی مسلمانلار اتفاقی نگ
رئیسی امام و مدرس محمد عبدالحی ولدالشيخ عبیدالله قربانعلی .
۱۹۳۳ سنه میلادیه ۵ سینتھبر . طوکیو .
۱۳۵۲ سنه هجریه ۱۵ جمادی الاولی . طوکیو .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على سيدنا محمد و آله وصحبه اجمعين

اما بعد اير و خاتونلارغه بلوب او گرنمهك و موجيبله عمل قيلماق تيدوشلى
و فرض عين اولان علم؛ عالم حاقدرو. اول او زينه فرض اولان نهدر و نه
طريقله مؤمن و مستقيم اولور و نه طريقله دىنسىدن جىنوب مشرك اولور و نه
طريقله اهل سنت و جماعت زمرەسىندهن اولور و نه طريقله مؤمن و فاسق و
أهل بدعت فوسىندهن اولور هر عاقل و بالغ بولغان مؤمن و مؤمنه كه
بولارنى بلوب درست اعتقاد قىلو تىشلى دور. آندان صوك عملانڭ درستىگىلن
و نىچىك بوزولۇن بىلوب خالص عمل قىلورغە تىشلى دور. چونكە عمل
مقبول اولماق ايمان ايله اولور عمللەر شريعت كە موافق و كتاب و سنتە كە
مطابق بولسادا مقبول اولماز. ايمان درست اولمادقىچە، چونكە ايمان اصلدر
عمل فرعىدو نىڭىز سىز بىنا طورمادىنى كېيى ايمان اولمادقىچە عمل دخى مقبول
اولماز. ايمدى هر كشى كە لازىدركە اولا ايمان و اسلامنى بلوب بالالارىنه
و خانوئلارىنه او گرەته. بىس ايمدى كشى كە لازى اولان اولا اللە تبارك
و تعالىنى بلوب ايمان كىتوردە و ايمانتىڭ دىنلارىنى و صفىلارىنى و شرطلارىنى
و حكمىلەرىنى بلوب كتاب الله موافق و سنت رسول الله مطابق ايمان

کیتیوروب مؤمن کامل و مسام عامل اولاً .

سوال - بز گه اینانوی و اشلاوی فرض اولغان اسلامنک بناسی نیجه در ؟

جواب - بز آه اینانوی و اشلاوی فرض اولغان اسلامنک بناسی بیشدرو .

س - آنلار قایسی لاردرو ؟

ج - بر فچیسی شهادت کامه سیدر، ایسکنچیسی هر کونده بیش وقتده بیش نماز قیلماقدار، او چنچیسی بله بز آی رهضان روزه سنی تو تماقدار، دور تیچیسی بای اولغان آدمه ره بز مرتبه مالینک زکانی بیرمه کدر بیشچیسی کوچی یتکهن آدمه ره عمر زده بز هرتبه حج ایتمه کدر .

س - کلمه شهادت نه دیمه کدر ؟

ج - اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمد ا عبده و رسوله دیمه کدو .
اسلامنک اک اولگی رکنی بو کلمه شهادت اولوب بـونـک ایـله اسلامه کریلور .

تل ایله سویامک و کوکلی ایله ایناماق و معناسی یلمه ک فرضدر .

س - اشهد ان لا اله الا الله نه دیمکدر ؟

ج - بن تام ایله هـیـتـوـب کوـکـام اـیـله اوـشـانـامـن تـحـقـیـق بـرـالـهـ تـهـالـیـ دـهـنـ باـشـهـ عـبـادـتـ قـیـلـوـرـهـ لـایـقـ وـ تـیـوـشـلـیـ کـمـسـهـ بـوـقـدـرـ آـنـچـقـ جـمـعـ مـخـلـوقـاتـنـیـ یـارـاـقـانـ الله عظیم الشان پاردر و بردره ابدهشی و یاردمچیسی بوقدر دیمکدر .

س - و اشهد ان محمد اعبده و رسوله نه دیمکدر؟

ج - بن ینه تلم ایله ئیتوب کو گلم ایله او شانامن محمد مصطفی صلی الله علیه و سام الله تعالیٰ نئ قولي و بندەلەر گە دین او گىرەتمەك اوچون بېرلەگەن ایلچىسىدە.

س - بو کلمە شهادتنى ئیتوب او شانقدان صو گۈرە نه اشلهەمەك فرضدر؟

ج - ييش وقت نماز قىلماق، و رمضان روزەسى، و حجّ، و زکاۃ. بو دورت شى الله تعالیٰ نئ امرى اولدىغىنە اينانوب بونلارى و قىنده قىلماق فرض اولور.

س - بر کشى اسلامنىڭ بىناسى بولغان شول ييش شىدەن بىرسىنە او شانماسى با ايسە شىك ايتىسى نه اولور؟

ج - بر کشى اسلامنىڭ بىناسى بولغان شول ييش شىدەن بىرسىنە اينانماسا يا ايسە شىك ايتىسى اول کشى دىنندەن چخوب، مسلمان صانالماز. مسلمان اولغان کشى گە شول ييش شى الله تعالیٰ نئ امرى اولدىغىنە شىكسىز اينانماق لازمۇر.

س - بر کشى نماز او قوماسا، روزە طوتىماسا، باي اولوب کوچى يتوب حج قىلماسى و زکات ويرمهسى نه اولور؟

ج - بر کشى عاقل و بالع اولدقدان صو گۈرە ابر او لسون، خاتسون او لسون نماز، روزە، زکات، حج بونلارى اشلهەسە يا ايسە بعضىنى اشلەب بعضىنى اشلهەسە اما فرض اولدىغىنە اينانسى اول کشىگە شرعا مسلمان دىب ايتلور.

اـكـنـ. الله تعالـىـ نـئـ قـوـشـقـانـىـ طـوـتـمـاغـانـ اوـچـونـ يـىـثـ قـاتـىـ عـذـابـقـهـ تـپـ وـشـلىـ

اولور. اگر؛ الله تعالى نک امر او لدیغه شک ایدوب اشله ممهسه اوی کشی گه
مسلمان دیب ایتلهمه ز. آنک اوجون شک ایله ایمان او لماز.

س - الله تعالى حضرتله ری آدمله رده ن ایک اول کمی یاراندی؟

ج - الله تعالى حضرتله ری آدمله رده ن ایک اول آدم علیه السلامی طوفرا -
دان یارا تذی، و آنامز حوانی آدم علیه السلامنک صول قابو - رغاسندان
یاراندی، آدم علیه السلامنک خاتونی ایدی بو سبیده آدم علیه السلام همه
آدمله رنک آناسی و حضرت حوا ده آناسیدر.

س - آدم علیه السلام و حوا آنامز اولده قایدا ایدیله ر؟

ج - آدم علیه السلام و حوا اینامز اولده جنتده ایدیله ر. الله تعالى حضرت -
له ری فرشته له ر گه آدم علیه السلامگه سجده ایکز دیب امر ایستادی،
فرشته له ر بار چاسی سجده ایدیله ر. شیطان علیه اللعنه سجده ایتمدی.

س - شیطان علیه اللعنه آدم علیه السلامگه نی اوچون سجده ایتمدی؟
ج - شیطان تکبر لک ایتوب سجده ایتمدی. «مین او تدان یارا تلدم آدم
طوب اقدان یارا تلدمی، او ت طوب راقی کویده ر، مین آدمده آرتق» دیب سجده
قیلمادی، آنلا ره دشمنان او لدی.

س - الله تعالى دهن باشقة نه سجده ایمه ک درستی؟

ج - الله تعالى دهن غیری گه سجده ایتمه ک درست تو گلدر.

س - الله تعالى دهن غېرىپكە سجدە درست بولماغانچ فرشتەلەر نېچۈن سجدە
ايتىدileر، شىطاننى اوچۇن ملعون اولدى ؟

ج - آدم عليه السلامكە فرشتەلەرنىڭ سجدە قىلماقلارى باشلارىنى يېركە
قويمائىنجە اولوغلاماق و بو گولە كەدەن عبارت ايدى، دىخىدە سجدە بولاي
قاراغاندە آدم عليه السلامكە كېك اوئىسىدە اصلدە الله تعالىكە ايدى . الله
تعالى آدم عليه السلام كە سجدە ايتىۋىڭز دېسب امر ايتىدى . فرشتەلەرنىڭ
سجدەسى شول الله تعالىنىڭ امرىنى قىلماق اولدى و شىطاننىڭ سجدە قىلما -
غانلىقى الله تعالىنىڭ امرىنىه قارشولق قىلغانلىقدەن ملعون اولدى . نماز او قوغان
و تىتە سجدە من كعبة لامعه قارشى اولوب عبادت و طاعتەن ز الله تعالىكە
اولدىنى كېيى .

س - الله تعالى حضرتىلەرى آدم عليه السلامى و حوا آنامزنى جىنتىدەن نە
سبب أيلە چخاردى ؟

ج - الله تعالىنىڭ آشاماڭز دېكەن يىمشىندهن آغاچدەن آشادقلارى اوچۇن
چخاردى .

س - آدم عليه السلام ايلە آنامز حوا الله تعالى قوشماغان آغاچنى يىمشىندهن
نى اوچۇن آشادىلار ؟

ج - شىطان عليه اللعنة الله تعالىنىڭ اسمى ايلە آنت ايتوب، اگر سز الله تعالى

لەم حال

آشاماڭىز دېكەن آغاچدان آشاساڭىز جىتىدە منگو قالورسىز دىب، آىداب آشاندى. آملارداه اللە تەلىنىڭ اسىي ايمە آنطايىشكەچ ايناندىلار. اللە تىعالي شىيطانىغا لەئىنت ايتوب قودى و مىگىن و دەھىنەن يىراق قىلدى. آدم عليه السلامى يىر يوزىنە سەرنىدىپ طاوىنە و حوا آنامزنى جىدە كە ايندىردى.

س - آدم عليه السلام و حوا آنامز يىر يوزىنە نىشلەدىلەر؟

ج - آنلار شىيطان عايىه اللە ئەنۇنىڭ سۈزىنە آىدانوب اللە تەعالينىڭ طىغان اشىنە قارشىلىق ايدىكەرى اوچون اللە تەعالي دەن قورقوب و يالنوب نىچە ياللار يىر يوزىنە قانلى يەشلەر آغزوپ يەقادىلار.

س - سوڭىرە اللە تەعالي آنلارەنى امر ايدىرى؟

ج - اللە تەعالي آدم عليه لىسلامكە، اكىر توبه ايتىمىسى كىز سىزنى عفو ايتىمەم يارلاقىمام دىدى. آذىلاردا پىغمەرىمۇز محمد مصطفى صىلى اللە علەيھ و سىلمىنى شفاعةتىجى طونوب مغىرت اىتەدىلەر. اللە تەعالي آنلارنىڭ خطالارنى عفو ايتوب آنلار بالالار يىردى. يىر يوزىنە اولغان يارچا آدمەر آدم عليه السلام.

مڭ و حوا آنامزنىڭ ذرىيتنەن كىلىم شلەر دەر.

س - دىنا و آخرت اوچون تىرىشلى اولغان اللە تەعالينىڭ امرىنى (قوشماقنى) و نەھىنى (طىيەقنى) آدم بالالارنىڭ كەم بىلدەرىدى؟

ج - اللە تەعالي حضرت سەلەرى آدم عليه السلامنىڭ بالالارنى دان بەضمەرىنە

پیغمبر لک بیروب آنلاره جبرائل علیه السلام کبلوپ خبر بیروب پیغمبر -
لهردہ امیله رینه بلدر دیلهو .
س - پیغمبر نه دیمه کدو ؟

ج - پیغمبر دیمه ک الله تعالی طرفندین جبرائل علیه السلام واسطه سی ایله
دین و خبر کیتروچی یعنی آدمه ر گه الله تعالی ناٹ امرینی و نهیینی بلدر ر گه
قوشلغان کمسه دیمه کدره پیغمبر لهر گه رسول و نبی دیب ٿیتلوره .

س - آدم علیه السلام ایله بزم پیغمبر یمنز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم
آراسنده نه قدر پیغمبر کیلمشدرو ؟

ج - کوب پیغمبر لهر کیلمشدرو . آنلار ناٹ صانی الله تعالی بواره بیر روایته
یوز یگرمی دورت مـک و ایکنچی روایته ایکی یوز یگرمی دورت مـک
پیغمبر کیامشدرو دیلهزه . بـر کمسه پیغمبر لـهـرـهـنـ بـرـنـیـ اـنـکـارـ اـیـسـهـ یـعنـیـ
پیغمبر تو گل دیسـهـ مـسـلـمـانـ اوـلـماـزـ .

س - بو پیغمبر لـهـنـ اـچـنـهـ بـنـ گـهـ بـلـوـیـ وـاجـبـ اوـلـغـانـلـارـیـ نـیـچـهـ پـیـغمـبـرـوـ ؟
ج - قـرـآنـ کـرـیـمـهـ اـسـمـ شـرـیـفـلـهـرـیـ ذـکـرـ اوـلـغـانـ یـگـرمـیـ سـیـنـگـزـ پـیـغمـبـرـدـرـ کـهـ
شـونـلـارـدـرـ: آـدـمـ، اـدـرـیـسـ، نـوـحـ، هـوـدـ، صـالـحـ، اـبـ اـهـیـمـ، اـسـحـاقـ، اـسـعـدـیـلـ،
یـعـقـرـبـ، یـوـسـفـ، شـعـیـبـ، لـوـطـ، یـحـیـیـ، ذـکـرـیـاـ، مـوـسـیـ، هـارـوـنـ، دـاـوـدـ،
سـلـیـمانـ، الـیـاسـ، الـیـسـعـ، ذـوـالـکـفـلـ، اـیـوـبـ، یـوـنـسـ، عـزـیـزـ، لـةـ مـاـنـ،

ذو القرذين، عيسى، بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله علیه وعلیهم السلامدر.

من - پیغمبرله رنگ اوی کمدر؟

ج - پیغمبرله رنگ اوی حضرت آدم علیه السلامدر.

س - پیغمبرله رنگ آخری کمدر؟

ج - پیغمبرله رنگ آخری بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله تعالی علیه وسلام در. قرآن کریم آکتا اینوب شربعتی قیامتکه قدر طور ورور آندان صوکره پیغمبر کیلمیه چه کدر.

من - بزم پیغمبریمز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلام آخر پیغمبر اول دینه دلیل نه در؟

ج - حق تعالی کلام شریفنده استعبد بالله (ما کان محمد ابا أحد من وجالکم ولکن رسول الله وخاتم النبیین قول شریفیدر. آئنک معنای شریفی: محمد علیه السلام سزنگ ایرله رکزدهن بر سینک آساسی اول مادی بلکه الله رنگ پیغمبری رسولی و پیغمبرله رنی توکه تکوچی یعنی آخر غیسی اولدی.

تفصیل ایمان.

من - ربک کمدر؟

ج - ربم جمیع عالمه رنی یارا تهان الله عظیم الشاندر. دلیل استعیند بالله

(الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ) (وَاللّٰهُمَّ إِنَّا لَأَنَا لَهُ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ) قول شریفیدر. آیت‌نک معنای شریفی: جمیع حمد الله تعالییگه در اول الله تعالیی جمیع عالمی کریمہ قیلغوچیدر. و سرزنش الله ز بر الله در، الله دهن باشنه الله یوق، منگی اول بر الله عنده دیناده بارچه مخلوقه لارغه رحمت قیلغوچی آخر تنه مؤمنه رگه.

س - دینک نه دیندر؟

ج - دینم اسلامدر. دلیام (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْاسْلَامُ) قول شریفیدر. آیت‌نک معنای شریفی خدا قاشنده حق بولنان دین اسلام دینیدر.

س - پیغمبرک کمدر؟

ج - پیغمبرم حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم در. دلیام: (مُحَمَّدُ رَسُولُ اللّٰهِ) قول شریفیدر. آیت‌نک معنای شریفی: محمد علیه السلام الله تعالیی کنیت رسولیدر.

س - کمنک امتنده نسک؟

ج - آخر زمان پیغمبری محمد علیه السلام کنیت امتنده نمن. دلیام: (أَسْتَعِينُكُمْ بِاللّٰهِ كَنِيتُ خَيْرِ أَمَّةٍ أُخْرَجْتُ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَايُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتَؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ) قول شریفیدر. آیت‌نک معنای شریفی:

ای، امت محمد سزله رنهر بـر امته دهن خـیرلی اوـلدیگـز. حضرت آدم عليه السلام دهن بو و قـنه قـدر بـلغان اـمـله رـدهـن خـیرلـی و آـرتـقـسـز . اـمـرـ بالـعـرـفـ (يـخشـىـلـقـغـهـ قـوـشـوـ) و نـهـىـ عـنـ المـنـكـرـ (بـهـ وـزـقـلـقـدـهـ طـبـيـوـ) اـلـدـوـبـ بـرـ بـرـیـگـزـهـ نـصـيـحـتـ اـیـزـ گـوـلـتـ طـرـفـینـهـ دـلـالـتـ اـیدـهـرسـزـ وـ کـفـرـ وـ شـرـکـدهـنـ منـعـ اـیدـهـرسـزـ وـ دـهـخـیـ سـزـلـهـ رـالـلـهـ تـعـالـیـ گـهـ اـیـمـانـ کـیـدـتـروـبـ شـوـلـ .

ایـمـانـ اوـزـهـ زـیـنـهـ طـرـوـرـسـزـ شـوـلـ سـبـیدـهـنـ اـمـتـهـ اـیـذـ گـوـسـیـ سـزـ اوـلدـیـگـزـ . سـ - کـمـاـثـ اـمـتـهـدـهـنـ سـیـنـ دـیـمـهـ کـدرـ ؟

جـ - بـیـغـمـبرـ کـمـ ؟ قـیـسـیـ بـیـغـمـبرـ کـتـ قـوـمـنـهـنـ سـیـنـ دـیـمـهـ کـدرـ . سـ - قـیـسـیـ مـلـتـدـهـنـ سـیـنـ ؟

جـ - مـلـتـ اـسـلـامـ وـ مـلـتـ رـسـوـلـ اللـهـ دـنـمـ دـلـیـلـمـ : (استـعـيـذـ بـالـلـهـ : مـلـتـ آـبـیـدـکـمـ اـبـرـاهـیـمـ هوـ سـماـ کـمـ اـمـسـاـمـیـنـ مـنـ قـبـلـ وـ فـیـ هـذـاـ) قولـ شـرـیـفـیدـرـهـ آـیـتـهـ مـعـنـایـ شـرـیـفـیـ : اللـهـ تـعـالـیـ سـزـلـکـ دـیـگـزـدـهـ وـ سـعـتـ بـیـرـدـیـ آـتـاـکـزـ اـبـرـاهـیـمـ سـلـیـهـ اـسـلـامـ مـلـتـهـ وـ بـرـدـیـکـیـ وـ سـعـتـ کـبـیـ اوـلـ اللـهـ تـعـالـیـ سـزـیـ قـرـآنـدـهـ اـوـلـ کـونـدـیـدـیـکـیـ : بـلـارـنـداـ هـوـمـ بوـ قـرـآنـدـهـ مـسـلـمـیـنـ تـسـمـیـهـ اـیـنـدـیـ .

سـ - کـتـابـ قـیـسـ کـتابـدـرـ ؟

جـ - کـتابـ قـرـآنـ کـرـیـمـدـرـکـهـ حـقـ تـعـالـیـثـ کـلامـ شـرـیـفـیـ اـولـوبـ بـزمـ بـیـغـمـبـرـ کـمـ مـحـمـدـ عـلـیـهـ اـسـلـامـگـهـ اـیـمـشـدـرـهـ دـلـیـلـمـ : اـمـتـعـيـذـ بـالـلـهـ : (اـلـمـ ذـلـكـ اـللـهـ .)

کتاب لا ریب فیه) قول شرایفیدر . آیت-نک معنای شرایفی: اوшиб-و شول
کتاب کاملدر که آنک الله تعالی عندهن ایدو کنده شک یوقدر .

س - قرآن کریم نیچوک اینگمن ؟

ج - جبرائیل علیه السلام الله تعالینک قوشوی ایله پیغمبریمز گه آدم صورتند
کیلوب، یازوسز آغزدان او قومش هم او قوتمنشد. پیغمبریمز ده یازو چیلارینه
او قوب آذلارده یازغانلار .

س - قرآن کریم نه قدر و قنده اینوب تمام اولغان ؟

ج - قرآن کریم آیت، سوره، سوره یکرمی اوچ یالده اینوب تمام
اولغان .

س - قرآن کریمی قولمزده بولدینی رو شچه بیریره کم ترتیب ایست-کمن ؟

ج - قرآن کریمی قولمزده بولدینی ترتیبچه حضرت عثـان رضی الله عنـه
افدیمز جمع ایستکمن .

س - قرآن کریمده نیلهو بیان اولغان ؟

ج - قرآن کریمده الله تعالی نک قوشقان و طیغانلاری، او تکمن پیغمبرلهو .
نک حـاللهـزـی، دـین و عـبـادـتـهـرـی؛ اوـل عـبـادـتـهـرـنـکـ صـحـتـ وـ فـسـادـیـ؛ جـنـتـ
وـ جـهـنـمـ؛ ثـوابـ وـ عـذـابـ؛ دـنـیـاـ وـ آـخـرـتـهـ قـوـتـیـلـمـاقـ وـ هـلاـكـ اوـلـمـاقـ بـوـلـلـارـیـ
اوـلـدـهـ بـوـلـغـانـلـارـنـکـ وـ کـپـلهـ چـهـ کـدـهـ بـوـلـاـچـاقـلـارـنـکـ اـحـوـالـیـ بـیـانـ قـیـلـنـغـانـدـرـ،

شرافتلى بولغان حكمه‌ری قیامتکه چاقلى قالغوجیدر .

س - کمنڭ ذرىيتنىدەن سىين ؟

ج - آدم عايه السلام ذرىيتنىدەن دليلم : أَسْتَعِينُكَ بِاللَّهِ (وَأَذْخُذْ رِبِّكَ مِنْ بَنِي آدَمْ مِنْ ظَهُورِهِمْ ذَرِيَّتَهُمْ وَ اشْهُدْهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ الْسَّتْ بِرِّكَمْ قَلْوَ بَلْيَ) قول شريفىدەر . آيتىڭ معنای شريفى : شول وقتىنى ذكر ايىت الله

تعالى دىلدىكى كىفيت اوزره آدم عايه السلام ئاشقانسى مسح ايدوب ذريتى
بلەرنى بىرى بىرلەرنىڭ صىندان دىنادە بالالارنىڭ آتالاردان طوغماق تىرىتىدى
اورزى دىرىھېتىنەن چىغاردى و آنلارى بىرى بىرلەرنە اشھاد اىتىدى و دىدىكە
بن سز ئاش دېكىز تو گلمن ؟ دىدىلەركە بىلى رېمىز سىين ، نەسلەرېمىز اوزره
شاھد اولدق .

س - کمنڭ ذرىيتنىدەن سىين دىمەك نە دىمە كدر ؟

ج - کمنڭ ذرىيتنىدەن سىين دىمەك کمنڭ بالالارندان كىلدىڭ اصلىڭ نىلسىڭ
كىمەن دىمە كدر .

س - قبلەڭ قايىسى طرفىدە ؟

ج - قبلەم كعبە شريفىدەر . ديلام : أَسْتَعِينُكَ بِاللَّهِ (قول وجهك شطر المسجد
الحرام) قول شريفىدەر . آيتىڭ معنای شريفى : قاچانكە نماز قىلاساڭ يوز كى
نى مسجد حرامە و جانبىنە يۇنالىدر گل .

س - مذهب نه دیمه کدر ؟

ج - مذهب دیمه که، مجتهد افندیله ریمز نئ کورس تدیکی یول دیمه کدر .

س - مذهب نیچه تورلیدر ؟

ج - مذهب ایکی تورلیدر: بر سی دین و اعتقد مذهبیدر که الله تعالیٰ حضرتله ریلت بر آکینه و صفات و افعاله و پیغمبرله ره و باشقة اینسانوی تیوشلی اولمان شیلره گه نیچوک تصدق تیوشلی و نه یولده این انور غه تیوشلی شونی بیان ایدر. و ایکنیجیسی عمل و عبادت مذهبیدر که الله تعالیٰ حضرت - مله زینه نیچوک عبادت ایتهز گه کیره که و دنیا اوچون زندی عمل قیلسه ک درست، نیندی عمل قیلسه ک درست تو گل شونی بیان ایدر .

س - مجتهد نه دیمه کدر ؟

ج - مجتهد دیمه ک او زینه اعتقد ایله یعنی او زینه عالم و رایی ایله قرآندهن و حدیث شریفدهن حکم چیغاروجی دیمه کدر .

س - آنلار کمله ردر ؟

ج - آنلار صحابه کرام افندیله ریمز، و امام اعظم، امام مالک، امام شافعی، امام احمد جنبلی، امام محمد، امام ابو یوسف، امام ابو منصور ماتردی، امام او المحسن الاشعري و باشقة بولار کپی علمه ردره، بو حرمتو عالمه قرآن کربلائهن و حدیث شریفدهن، هنی استخراج ایدوب دین و عبادتده

اسلام ملتینه قرئانی و سلامیاتک يولالارنی کورسە تمشله ردو .

س - اعتقاد نه دىمە كدر ؟

ج - اعتقاد بىر حكىمگە كوڭلۇ باغلاپ گوڭلى اىلە نەتوب اينسانماق دىمە كدر .

س - اعتقادىدە مذهبىڭ قايىسى مذهبىدر ؟

ج - اعتقادىدە مذهبىم اهل سنت والجماعت مذهبىدر . يعنى يېغىمېرىمىز ئەم و پېغىمېرىمىز ئەم صحابىلەرى و آنلارە اىھر گوچىلەر قايىسى اعتاد اوزرە أولدىلار اىسە ئىينىدە اول اعتقادىدە من .

س - بو اهل سنت والجماعت مذهبىنىڭ امامى نىچە در ؟

ج - ايكىيدىر : بىرسى ابو منصور ماتريدى حضرتىلەرنىڭ مذهبىدر كە : حنفى مذهبىندە بولغانلارنىڭ اعتقادىدە امام لارى بىو ذاتىدر . و ايكىنچىسى ابو الحسن الاشعرى حضرتىلەرنىڭ مذهبىدر كە : شافعى ، مالكى ، حنفى مذهبىندە بولغانلارنىڭ اعتقادىدە مذهبىلەرنىڭ امامى در . بىو ايكى ذات اجتىهادلارى اوزرە عام عقائىدە باغلانمىش اولغان عام كىلاۋىنىڭ بعض مسئلە . لەرنىدە اختلاف ايتكەن اولسا لاردە ، مذهبىلەرى اهل سنت طرىقى اوزرە اولوب حقدر .

س - اعتقادىدە اهل سنت والجماعت مذهبىنە باشقە مذهبەر بارمىدر ؟

ج - بوتون باشقه ياتمچى مذهب باردر؟ اول مذهبىلر باطلىدر؟ آنلار اهل سنت يولدان چغوب ضلالىكە توشكەنلەرنىڭ مذهبىدۇ.

س - عمل و عبادتىدە مذهب نېچەدر؟

ج - عمل و عبادتىدە مذهب دورتىدر. اولى امام اعظم، اىكىنجى امام مالك، اوچنجى امام شافعى، دورتىچى امام احمد حنبىلىدۇ.

س - بو اماملار اعتقادىدە نېچوڭ درلەر؟

ج - بو اماملار اعتقادىدە جىملەسى اهل سنت والجماعىتىدر. يىعنى ايمان واعتقادىدە، نماز، روزه، حىچ، زكاة و باشقە فرضاڭلارنىڭ جىملەسىندە متفقىدر - لەر. اما عبادات و معاملاتىدە بعض مسئلەلەرده اوزلەرىنىڭ اجتىمادلەرى بويىنچە اختلاف ايتىشىلەردىر. بو اختلافلارى اهل اسلام رحىمىتىدر. اگر اجتىمادلەرنىدە خطا ايتىكەن اوسلەلار الله تعالىي خطالارىنى عفو ايتىشىدۇ. هەر كم قايىسى مذهبىدە بولسە شىكسىز آڭا اىھروپ امامنىڭ كورسەتىدىكىي بول ايلە عمل و عبادت ايتىمەك تىوشىدۇ.

س - سىن كمنىڭ مذهبىنەن سىن بو مذهبىلەرنىڭ قايىسىسى ايلە عمل آتىوشىدۇ؟

ج - بو دورت مذهبئىڭ قايىسىسى ايلە عمل قىلسەدە درستىدر. (يعنى باشىدە بول مذهبىلەرنىڭ قايىسىسىنە كرسىدە درستىدر. اما بىر امامنىڭ مذهبىنە كرگەج

بر مسئله‌ده شول امامه‌اث سوزی ایله، ایکنچی مسئله‌ده ایکنچی سینه‌اث سوزی ایله عمل قیمه‌اس شول او زینه‌اث امامه‌اث سوزی ایله گنه عمل قیلور) لکن مین امام اعظم خضرتله‌رینه مذهب‌ده من آنک قرآن و حدیث شریف‌دهن چهارغان مسئله‌له‌رینی قبول ایتمد و آنک سوزی ایله عمامه‌تنی اختیار ایتمد.

س - حدیث شریف نه دیمه کدر ؟

ج - حدیث شریف پیغمبریم علیه السلامه مبارک تلی ایله قوشدیخی و طبیدیغی سوزله‌ریدر.

س - کشیگه ایمان مسئله‌له‌رینی او گره‌نمک نه زمان فرض اولور ؟

ج - اعتقاده مذهب‌مزنه امامی ابو منصور ماتریدی حضرتله‌ری قاشنده ایمانه فرض اولماق شرطی عقل همیزدار باخ بولماق شرط تو گادر.

لکن ابوالحسن الاشعربی قاشنده عاقل و بالغ بولماق شرطدر.

س - عقل معیز نه دیمه کدر ؟

ج - عقل معیز دیمه ک فایدا بهن ضررنی، یخشی ایله یامانه‌نی آیروول-ق درجه‌ده اولغان عقل دیمه کدر.

س - بالغ بولماق نیچک اولور ؟

ج - ابر کشی بولسه توشه‌نه‌ک و بر خاچه‌نی بسوکلی قیاماًق ایله بالغ

اولور، اگر بو صفتلار بولماسه اوң بىش يەشىدە بالغ اولور، قىز اوسلە حىض كورمەك احتلام اولماق، يو كىلى اولماق ايلە اگر بو صفتلار طابىماسه بودە اوң بىش يەشىدە بالغ اولور .

س - بونلار بالغ ارلەق دىسىلەر نىچە يەشىدەن ايانورغە يارى ؟

ج - اير كشى گە اوң ايکىيەن، قىزغە طوغىزدان، موندان كىمدە ايانالماز ئ

س - دىن نە دىمەكدر ؟

ج - بىز گە ايانووى تىوشلى بولغان الله تعاليٰنىڭ امرلەرىنى دىرلەر .

س - ايمان و اسلام نە دىمەكدر ؟

ج - ايمان و اسلام ايکىسى بىردر . رسول الله افندىمىزنىڭ حق تعاليٰ حضرتىلەرنىدەن كىتوردىكى شىلەرە كوكىل ايلە ايانوب تىل ايلە اقرار ايتە - مە كدر . شريعتىدە آلتى شىكە ايانوب تصدقى ايتو گە ئەيتورلەر : يېعنى آمنت بالله آخرىنە قدر او قوب ايانماق و معنالەرىنى بامە كدر .

س - ايمان و اسلام ايکىسى بىر او لەيغى نەدەن معلومدر ؟

ج - شريعتىدە ايمانى بولغان كىمسە گە مسلمان دىب ئۇ يېتىلگەن شىكىلى مسلمان بولغان كىمسە گەدە مؤمن دىب ئەيتلور .

س - شريعت دىب نىڭ گە ئەيتورلەر ؟

ج - بىز گە اشنهوى تىوشلى بولغان الله تعاليٰنىڭ امرىنى ئەيتورلەر .

س - ايماندات ركني يچه در ؟

ج - ايماندات ركني ايکيدير: افراد بالمسان يعني تل بلهن ئېتو و تصديق بالجان يعنى كوال ايله ايمانودر. بىنالارنى شرطلاريده ايکيدير. كوشلنىڭ شرطى شىك بولماسته كىرهك ؟ تىناندات شرطى نى ئېتىكەنون آرماق و بلەمە كدر. يالكىز تلى ايله سوبىلەب كوشللىك ايله ايمانماسته مسلمان اولماس.

س - ايماندات شرعا مقبول و صحيح او لمانيڭ شرطلارى يچه در ؟

ج - ايماندات شرعا مقبول و صحيح او لمaciنىڭ شرطلارى آلتىدر.

س - بونچىسى نەدر ؟

ج - بونچىسى ايمان او زرە دوام و ثباتىدر، زира بىر آدم ايمانىدە دوام و ثبات نىت ايتەيوب بىر مدت صوڭرە كفر اختىار قىلغە نىت ايلسە حاضىر - گى حالدە مسلمان توڭلدر. ايمان، اعتبار او لماس.

س - ايکىچى شرطى نەدر ؟

ج - ايكنچىسى: مؤمن اولغان كىسە ايمان مسئۇلەرنىدە شكسىزلك ايلە حكم ايتەك يعنى ايمان مسئۇلەرىنىڭ بىرندە شىك شبهە ايدرسه ايمانى صحىح تۈرى توڭلدر.

س - اوچنجى شرطى نەدر ؟

ج - اوچنجى شرطى: اعتقادى اھلى سنت و الجماعة مذهبىنده اولغان

علم الهرنث اعتمادینه موافق او لم اقدر. زیرا بر مؤمن اعتقادینی اهل سنت
اعتقادینه توغرى کیترمه سه حق مذہب دهن چینگار، اگر کفر دائمه سنه کرسه
کافر اولوره.

س - دورتچى شرطى نهدر؟

ج - دورتچى شرطى: آدم الله تعالىيدەن قورقو اىلە اميد ايسته و آراسىنده
اولماقدار. آنڭ اوچون الله تعالىيدەن قورقا، اغـانلىق و رحمتىندهن اميد
كىسمەك كفردۇ. مىڭلا بىر آدم دېنىڭ تره كى بولنان نماز قىلماز و باشقە
فرضلارنى و واجبه رنى اصلا خىلىئەن كىترەس گىناه كباير اولغان زنا و حرام
اشلەرى اشلەر توبه ايتمەكى و الله دان قورقۇنى فـ كىرىنە كىترەس ايسە آنلارە
اينانماغان كېيدىرە، آڭا مسلمان دىيلىمەز.

س - يىشىچى شرطى نهدر؟

ج - يىشىچى شرطى جان بوغازغە كىلدەزدەن اول ايمان او لم اقدر. زیرا
جان بوغازغە كىلدەن صوڭرە ايمان صحيح او لماس.

س - آلتىچى شرطى نهدر؟

ج - آلتىچى شرطى: قوياش، قوياش بايوشندان طـوغـمـزـدان اول ايمان
او لم اقدر. زیرا قوياش بايودقى يردهن طوغـدـتـدان صـوـڭـرـەـ اـيمـانـ وـ تـوـبـەـ
قـدـولـ اوـلمـاسـ.

س - ایمان نیچه تورلیدر ؟

ج - ایمان ایکی تورلی اولوب، بری ایمان تحقیقی و ایکنچیسی ایمان استدلالی در که بالمه ک فرض اولوب آنی او گره نمهدیکی اوچجون عذابقا لایق اولور .

س - ایمان استدلالی نه دیمه کدر ؟

ج - ایمان استدلالی شول بولور ایماتاڭ دلیل و اثباته گوچى يتوب دلیل بالله گیتھر گەن ایماندر . بولیله گىمسەلەرنىڭ ایمانى قوتلى اولوب حق مۇمن در .

س - ایمان تحقیقی نه دیمه کدر ؟

ج - ایمان تحقیقی دیمه ک: کو گىلدە اعتقادى تام اولوب و مۇمن بە نەرسەلەرنى کوزى بىرلە کورە بو ایمانى ایمان اینىدا و ملائىك دېرلەر .

س - ایماتاڭ دلیل نیچەدر ؟

ج - ایماتاڭ دلیل ایکی اولوب، بری دلیل عقلی و ایکنچیسی دلیل تقىلیدر.

س - عقل ایله دلیل نیچوک اولور ؟

ج - عقل ایله دلیل : آدم بوكائنانى تفکر ايەرگە تیوشلى تىكمم اللہ تعالیٰ حضرتله رى كلام شىيىنده استعىيذ بالله (قُلْ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ) يۈرمۇقدەر يەنى اي دسوilm آدمەرە سوپىلە كه قاراڭز كو كەھرگە

و یرله رده اولغان شیله رگه و اول شیله رنی کودوب اول شیله رنی یارانقوچی
الله ناڭ وارلغى تصدق و اقرار ايدىڭز دى .

س - كائنتات نېچە تورلىدۇ ؟

ج - بو كائنتات ايکى تورلى اولوب برسى آيات آفاقىھ (او زىنده ن باشقىدە
اولغان علامتلەر) و ايكنچىسى آيات انفسىھ (او زىنده اولغان علامتلەر) در .
آيات آفاقىھ ايکى تورلى اولوب برى علويات و ايكنچىسى سفليانىدر .

س - علويات نەھردى ؟

ج - كوكىلەر، و بونلارده اولغان شیله ردر : مەلا آدم ايسابىلەر گە تىوشلى كە
شول يدى قات كوكىلەر برسى، برسى ئوستىنە ترتىب اوئىملىش . هىچ بىر يەنك
تراكى، باوى و زنجىرى او لاما يوب كۈن خطابى ايلە او لىنىدەن آخرىنە قدر
شول روشچە اولوب اسکرمەس و تىشلمەس و توزە تو گە محتاج اولماس . دىنا
كوكىنە كونىز قوياش و كىچە آى و يۈل دوزلار ايلە زېنەتائىمىش اولوب
قوياش ايلە آيغە هەر كون هەر كىچە طربىق تعىدين اولنوب بو يولدان چقماس
پىرىنوت نظامىز آلە آرتقە كىتمەسلەر . يىگىرە كە هوالاردا بولوطلار
بۇرە كى ياغمورلار ياماغى كوك كوكەمەك و يەشن يەشىمەك و جىسلەر
ايسمەك و يې سلەكىنولەرى كې قورقۇچىلى و سونچىلى شىله رى آدم ايسە بىلەسە
بو عجايىپ شىله رنڭ خالقى و صاحبى و جەمەنڭ مەبىسى اولغان

الله تعالى حضر تىئەرەنڭ بارلۇقىنى و بىر لىگىنى دايىل و شاھد اولا بىلور .

من - سەفلىيات نە لهىدر ؟

ج - سەفلىيات يعنى يدى قات يېلەز اچىنە نېچە تورلى مەخلوقات و عەجىب شىلەر مەثلا : بو قدر آجي و تەملى يۈك صولار نېچە مەڭ يەلاردان بىيەرىلى آقار بىتمەس و دريالەرده قو و لور دريالار طولماس و طاشيماس بونلار قايدان كېلىور و قايدان كىتەر كەمسە بامەس . يېڭىگە كە قىش وانتى كېلىور اصلا - يەشكىڭ قالماس . اىـلـ اـلـ يـازـ كـيـلـورـ اوـلـمـشـ آـعـاجـ وـ ئـولـهـنـهـ تـسـلـوبـ هـەـرـ بـزـىـ تـورـلىـ توـسـ وـ اـيـسـ وـ لـذـتـلـهـ يـېـرـوـوـيـنـهـ حـاسـبـىـزـ عـقـلـ يـتـشـمـەـسـ مـەـخـلـوـقـلـارـ وـ هوـ الـارـدـهـ تـورـلىـ ،ـ تـورـلىـ قـوشـلـارـ وـ دـزـيـالـارـدـهـ وـ يـېـرـ اوـسـتـنـدـهـ نـېـچـەـ تـورـلىـ حـيـوانـلـارـ كـنـدـىـلـهـ رـىـنـىـ يـازـانـقـانـ وـ دـزـقـلـارـىـنـىـ يـېـرـ گـەـنـ حـضـرـتـ قـادـرـ قـيـوـمـ اوـلـانـ دـېـمـزـىـ زـىـكـىـلـ ئـكـمـالـ عـظـمـتـىـنـهـ وـ قـدـرـتـهـ دـلـلـىـ وـ اـثـبـتـ اوـلـاـ بـلـهـ مـزـمىـ ؟

من - آيات انفسىيە نە دېمە كدر ؟

ج - آيات انفسىيە يعنى اىـلـ اـلـ اـلـ اوـلـ آـدـمـ اوـزـنـىـ تـفـكـرـ اـيـنـهـرـ كـهـ تـيـوـشـلىـ مـەـثـلاـ : ابتداسى طوپراقدان صوڭىرىڭە آنالارنىڭ صابىزىن آنالارنىڭ رحىمىنىه اىتنىوب صوڭىرى بىر گە خاتون تعىدين اولنوب الله تعالىنىڭ قدرتى اىـلـهـ دـىـنـاءـ دـىـنـاءـ كـيـلـورـ . آـنـاسـىـنـاـ تـهـنـىـ وـ تـاءـرـلـارـىـ آـرـاسـنـدـانـ دـزـقـ وـ يـېـرـ گـوـچـىـ اللهـ تـعـالـىـنـىـلـ اـمـرـىـ اـيـلـهـ سـوتـ پـىـداـ اـرـلـوبـ پـەـشـ باـلاـ بـرـزـىـ اـيـلـهـ تـرـىـهـ لـهـ زـوـبـ ئـوـسـهـرـ . صـىـاقـىـ

حاله کیلوب سویلهشور گه حاضر لک کوزنه باشلاره. صوکره آوزینه تشن
چغوب عقلی اولوب و نه رسنه رنی و کشیله رنی طانی باشلاپ آنا آناسینه
طانیده. اغه باشلاره. صوکره فایدا و ضردنی سوینو، قورقونی بارب صوکره
یکت اولوب ساچی و ساقالی نوسه ر صوکره قارت اولوب تشهزی آوشوب
صاجله ری آغاروب، آرقالاری بوکرمه بوب، کوزله ری کورمهس و قولاقلا ری
ایشتمهس اولوب آخری بو فتنا دنیادان کیته ر.

منه آدم بونلاری ایسا باب شول سویله-گـ من غربـ ب و عجیب شیله ری
یارانماغه مخلوقاتدهن هیچ بر سینا کـ
فـ کـ
بـ
قـ لـ بـ
قبـ لـ بـ
قبـ لـ بـ بـ

س - دلیل نقلی نهدر ؟

ج - دلیل نقلی قرآن کرام و حدیث شریف ایله دلیل استه مه کدر .

(فصل ایماننک صفاتلاری نه اولدینغی بیان اولنور)

س - صفات ایمان نیچه در ؟

ج - صفات ایمان آلتیدر (آمنت بالله و ملائکته و کتبه و رسنه
و ملائکتیه و کتبیه و رسنه)

واليدوم الآخر وبالقدر خيره وشره من الله تعالى) بونلاره ايماننىڭ شرطلارىنە ذات ايمان و اصل ايمان و مؤمن بى دىنلور. هەر مسلمان ايدر و مسلمان خاتونۇغە بو صفات ايمان اوغان آلتى شىئى او قوماق ؟ بلەز ايسە صوراب او گەزەك و ايانماق فر پدر . او قوماق بامېيدىم دېمەك عىذر او لماز .

س - آمنىت بالله نە دېمە كدر ؟

ج - بن الله تعالى گە ايانىندىم واردىر و بىردىر ذاتىدە و صفاتىندا اىبىدەشى و اوخشاشى بوقدر . كىمچىڭلەك صفاتلاردان باڭ او لوب كامەل صفاتلار اىلە صەماڭىغۇچىدر . جىملە مخلوقاتى نوە ان وار ايدوب عباداتىكە لايسى و تىوشلى آنچىق اول ايدو كىنە ايانىندىم دېمە كدر .

س - الله تعالى نىڭ وارلغىنە دليل نەدر ؟

ج - (أَفِي اللَّهِ شَكْ فَأَطْرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ) قول شريفىدر . آيتىڭ معنای شريفى: الله تعالى نىڭ وارلغىنە هېچ شىك وارمىيدىر بىلەك دىلىنىڭ كوبىلگى و اول دىلماھر بارلغىنە يىك آنچىق دلات اىتىدىكى اوچۇن شىك احتمالى بوقدر كە اول الله تعالى يېرنىڭ و كوكنىڭ حالقىدر .

س - الله تعالى نىڭ بىلگىنە دليل نەدر ؟

ج - (قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ الصَّمَدُ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ كَفُواً

احد) قول شریفیدر . آیتنه ک معنای شربیفی : شهی تکل (ای محمد)
الله تعالی بر گنه در ؟ اول کامل خواجه در ؟ اول هیچ کمنی طوغدرمادی
و ژوژیده هیچ کمدهن طوغمادی ؟ هیچ کم آشنا تیک تو گلدر .

س - الله تعالی نک ایکی او لمادیغنه دلیل نهدر ؟

ج - (لَوْ كَانَا فِيهِمَا الْهَيْهُ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَهَا) قول شریفیدر : آیتنه ک
معنای شربیفی : اگرده کو کله رده و بیسر له رده الله دان باشقه الله او لسه
ایدی ، بونلار بوزلورلار و بر قرارده طورمازلار ایدی . بو بر قرارده
طورماغی الله تعالی بر او لو ب ایکی او لمادیغنى یان ایدر .

س - و ملانکته نه دیمه کدر ؟

ج - إن الله تعالی نک فرشته له ری او لمادیغنه ایناندم . آنلار آشاما زلار و
اجمه زلره . بر حالدهن بر حالگه کیده رله ر . آنلار بزن نک کبدي گناه
ایدوب عاصی او لم اسلامار و هه ر بری الله تعالی نث امرینه بوصوی نفو جیادردر .

س - فرشته له رنک وارغینه دلیل نهدر ؟

ج - الله تعالی نک (تَنَزَّلَ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ) قول شریفیدر : آیتنه ک
معنای شربیفی : اول قدر کیچ سنده فرشته له ر اینه ر ، روح اینه ر . روحیده
اختلاف کوب اوئسده اصح جـ بـ رـ اـ يـ لـ عـ لـ يـ السـ لـ اـ مـ دـ رـ .

س - ملکمه رنک افضلی قایسی لاردر ؟

ج - جبرائيل و مکائیل و اسرافیل علیہم السلام در .

س - و کتبه نه دیمه کدر ؟

ج - بن الله تعالیٰ ناگ جبرائيل علیه السلام ایله پیغمبر له رینه کوندرلماش کتابلاری او لدینه ایناندم دیمه کدر .

س - جبرائيل علیه السلام ایله پیغمبر له رگه کوندرلماش کتابلار نیچه کتابدر ؟

ج - یوز صحیف ایله دورت الوع کتابدر . بونالارنىڭ جىمهسى حقدرو و راستدر .

س - دورت الوع کتابلارنىڭ اسمى نه در ؟

ج - بری تورات، بری زبور، انجلیل، و بری قرآن عظیم الشاندرو .

س - بو دورت کتابلار قایسی پیغمبر له ره ویرلمشدر ؟

ج - تورات موسی علیه السلامگه، زبور داود علیه السلامگه، انجلیل عیسی علیه السلامگه و قرآن بزم پیغمبر یەز- محمد مصطفیٰ صلی الله علییه و سلیگه اینمشدر .

س - یوز صحیف قایسی پیغمبر له ره ویرلمشدر ؟

ج - اون صحیف آدم علیه السلامگه و ایللى صحیف شیع علییه السلامگه و اوطن صحیف ادرس علیه السلامگه و اون صحیف ابراهیم علیه السلامگه

ویرلمشدرو

س - بو دورت کتابلارنىڭ قايسيسى ايله عمل قىلماق تىيىشىدۇ ؟

ج - قرآن كرم ھەممە سىندەن صوڭ اينوب اولىگىلەرنىڭ حكىمەرىينى نسخ
ايتىش اولدىغىندان آنچىق قرآن كريم ايله عمل تىيشلى اولوب حكىمى قىبامتكە
قدىر طوراچاقدۇ .

س - ورسىلە نە دىيمە كىدر ؟

ج - الله تعالى امرىنى قىلارىدىن ايرشىدرەك اوچۇن يېغىمېرلەرى اولدىغىنە اوڭ
يېغىمېرلەر جملەسى يالغان سوپىلەودەن خىانتىلىك ايتىودەن الوغ و كىچىك
گىناھلارداڭ پاك اولدىغىنە ايناندۇم دىيمە كىدر . آدم عليه السلام ايلە بىزىم
يېغىمېرلەرنىڭ آراسىندا ئىقدىر يېغىمېرلەر كىلەمش ايسە جملەسى حقدىر دىيىپ
ايناندۇ .

س - يېغىمېرلەر حقىنە بىزەرە يېچە اعتقاد ايتىمەك تىيىشىدۇ ؟

ج - يېغىمېردىن بولماق لازم و ادب بولغان صفتالار ؛ درست و طوغرى
سوزلى اولماق و اشانچلى اولماق و الله تعالىنىڭ امرىنى و نهىنى آمەلەرگە
ايرشىدرەك و هەر بىز زماننىڭ اىنچىقلىلىسى و زىراڭلىكىدە ايدىك كاملى
و نسب و حسابىدە قىدح و مذىتىدەن و قلت مىوتىدەن و جىذام و بىرچىقلىكىدە
اسپاب نفترىدەن سلامت بولماقلىارى كىذىك آنلارنىڭ خىسىس اش ايلە

شغله‌نمه کله‌ری و پیغمبر بولماسدان اول دخی بر صولو شرك اعتقادی او زره بولنماقلاری اصلا واقع اولمادیغی کبی عقلاده درست تو گلدر و الوغ گناه‌دهن آدمله‌رنی نفرله‌ندره تورغان کچکنه گناه‌من دخی پاڭ و مقصوم اید کله‌ری قطعیز و جائز اولان صفتلار آشاماق و اچمهك و کیم کیمەك و خسە اولماق و دینالارینی دکشد رمهك و خاتونلار نکاحلانماق والجا . صل - اجت بشرييده و دنيا امرله‌رنده باشقه آدمله‌رده مشارکتله‌ری جائز اولور . پیغمبر لهر جمهسى ايرله‌ردهن اولمشدر . خاتونلارдан پیغمبر لهر اولماشدر .

س - واليوم الاخر نه ديمه كدر ؟

ج - هر کشى ئولدىكدهن صوڭره ينه ترلوب جمع اولنەچاعىئىه ؟ منكىر و نكىر آدىلى فرشته‌لەر قىرده ربىزدەن و پېغمېرىزدەن و دىنىزىزدەن جنت و جهنم حق اولارقلارينه هر كشىنىڭ دىياده اشىهدىكى يىخشى و يىمان اشىھەرى . نىڭ دفته‌ری اوقيلوب حساب اولاچاعىئىه و جهنم اوستىنەڭى صراط كۈپۈز . دەن كېچلوب جنت اھلى جنتك و جهنم اھلى جهنمىڭە كرەچە گىنىه ايمان ايلە كېتكەن كشى نىقدىر فاسق ايسەدە گىناھى مقدارنچە عذاب اولۇب كىنە جنات عاليه‌نه كرەچە كىكه ايانىدم ديمه كدر .

س - قيامت كونىئە دليل ندر ؟

ج - (وان السَّاعَةِ اتَّيْهَا لَا رَبِّ فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ) قول شریفیدر . آینش معنای شریفی : قیامت کونی کیله چه کدر عقلی و ذهنی اولندان آدم قاشنده آنک حقيقة‌نمده شک یوقدر . و اول الله تعالیٰ قبرله رده گی اولوکله‌ری بعث ایدر .

س - و بالقدر خیره و شره من الله تعالیٰ نه دیمه کدر ؟
 ج - خیر و شر الله تعالیدهن اولدیغنه و قول او زیستک اراده جزئیه سنی یعنی کچکنه تلامه کنی تلادیکی طرفه صرف ایتدیکدهن صوکره الله تعالیٰ دیله رسه کندی قدرتی ایله خلق ایتدیکنه و قول اداره سنی اید گولک گه صرف ایتسه نواب بولوب و یاوز قنه صرف اید ته نذابتیه تی و شلی اولوب اید گولک و یاوزاق الله تعالیٰ آنک تقدیری و تلامه کی ایله اولدیغنه اینه‌اند دیمه کدر .

فصل اهل السنّة و الجماعة مذهبیچه الله عظیم الشان نک صفات‌لاریئکه بیانی .

س - الله تعالیٰ نی نیچوک بلورسین ؟
 ج - کمال صفات‌لار ایله بلورم ذاتی بلمه ک ممکن تو گلدر و ایسا به له مه ک دخی درست اولما پوب نقلقه کیلگهن جمله خبلاً تدهن پاک و منزه‌در .

من - الٰه تعالیٰ حقنده بزله زگه بلووی و احباب اولغان صفاتلار یېچه در ؟

ج - اعتقادده مذهبىز ئاڭ امامى ابو منصور ماتريدى حضرتله رىئىنىڭ قاشىندە يكىرىمى ايکى صفاتدرا .

س - آنلار قايىسى لاردرا ؟

ج - بىرسى صفات ذاتىه و يىشى صفات سلىيە و سكزى صفات ئابوئىه و سكزى مەنۋىدرا .

س - صفات ذاتىه ندر ؟

ج - صفات ذاتىه وجوددر . معناسى الله تعالىٰ واردرا وار اولىماقى اوز اوزىنەدر . وارلىغى باشقەدان تو گىلدور . آنڭ اوچون الله تعالىٰ كشىدەن طوغىمادى و كىشىنى طوغىرمادى طوغىمادان و طوغىرمادان باكىدرا واردرا يوق اولىماقى مىكىن تو گىلدور . تىلا دليل الله تعالىٰ ئاڭ (إِنَّمَا أَنَا اللَّهُ) قول شىپىيدر . معناسى: درستلىكىدە مىن الله من بارمن .

من - صفات سلىيە نە در ؟

ج - قدم - بقا - مخالفة لما حوا ث - قيام بــ فــ ســه - وحدانىيە در .
بو صفاتلار مفهوملىرى اعتبارى ايله سلب اولدۇلارنى دان صفات سلىيە دەن
صافالماشلاردر . قدم - لا اولله، بقا - لا آخرله، مخالفة لما حوا ث - لا
بــ شــى، وحدانىيە - لا شــربــى لــه، معناسىدە در ،

س - الله تعالى ذُكْر قدم صفتتگ معنای نهدر ؟

ج - الله تعالى ذُكْر وارلغنگ اوّلی یوق. الله تعالى قدیدر بو کائنات اوّله
یوق ایدی. جمله سی صوکردهن یاراتدی. اگر الله تعالى ذُكْر وارلغنگ
اوّلی اوّله ایدی آنادان طوغمش با ایسه آنی یارا توچ او لماق لازم کیلور
ایدی الله تعالى اوّزی یارا توچیدر آنادان طوغمش اقدان منزه در وارلغنگی نهدر
اوّلی یوقدر .

س - الله تعالى ذُكْر بقا صفاتتگ معنای نهدر ؟

ج - الله تعالى ذُكْر وارلغنگ صوکری یوقدر. یعنی وارلغنی ابدیدر. یوق او لماق
ممکن تو گلدر . یعنی الله تعالى باقیدر نقلاء دلیل (هوا الاول والآخر
والظاهر والباطن) قول شریفیدر. آیتتگ معنای شریفی : اول الله
تعالی باشقة موجودات اوّزره سابقدر و اول موجوداتتگ فناستهندن صوکرہ
باقیدر . دلیلمه رنگ کوبلگی ایله وجودی ظاهردر و حقیقت ذاتی باطندر .
آذک کنهنه عقللا ریشممس و اول هدر نرسه نهدر باطننه عالمدر .

س - الله تعالى ذُكْر مخلفة للحوادث صفاتتگ معنای نهدر ؟

ج - الله تعالى مخلوقاته مخالفه در . ذات الوهیت و صفات جلیله ری و اسماء
شریفه ری مخلوقاتدهن هیچ شبیگه او خشاماس و مخلوقه لاردان دخی هیچ
پوشی بونلاره او خشاماس . نقلاء دلیل (لَيْسَ كَمَثْلِهِ شَيْءٌ) قول شریفیده .

دره آیتىڭ معنای شريفى: آنڭ اوخشاشى شى يوقدر كە آكىما-زاج و مناسب اولا.

س - الله تعظيم الشاتىڭ قيام بنفسه صفتىڭ معناسي ندر؟

ج - الله تعالى او زينىڭ ذاتى ايله قائمدر . هىچ شىگە محتاج تو گادر . اورونقە و طرفقه محتاج نو گلەدر . يعنى آلدە و آرتە او كىدە و صولە يرده و كوكىدە تو گلەدر . زира اوروندان متزهدر اورون يوق وقتىدە اول بار ايدى . و هىچ بىشىگە محتاج تو گلەدر . عالم آكىما محتاجا جدو . نقلا دليل (والله العنى وابنـةـمـ الـفـقـراـ) قول شريفىدر . يـعـنى الله تعالى سزنىڭ انفاقىـ زـدانـ غـنـيدـرـ سـزـ اـيـسـهـ اللهـ تـعـالـىـ عنـدـنـدـهـ كـىـ ثـوابـ وـ مـغـفـرـتـ وـ رـحـمـةـ مـحـتـاجـلـاـرـسـزـ .ـ اـمـتـالـ اـيـتـسـهـ كـىـ ثـوابـ اـوـ زـيـكـزـ گـدـرـ .ـ اـمـتـاعـ اـيـدـرـسـهـ كـىـ ثـ وـ بـالـىـ اـوـ زـيـكـزـ گـدـرـ .ـ

س - الله تعالى ناك وحدانيت صفتىڭ معناسي ندر؟

ج - الله تعالى حضرتلهرى ذاتىدە و صفاتىمە و اشـلـهـرـنـدـهـ بـرـدـرـ .ـ اـصـلاـ اـبـداـشـىـ وـ يـارـدـهـ چـىـسىـ يـوقـدـرـ .ـ يـوـكـلـكـ آـكـىـ ماـخـصـوـصـدـرـ .ـ اـولـىـ وـ آـخـرىـ بـوـيـلـهـدـرـ .ـ بـرـ اوـلـدـيـقـهـ نقـلاـ دـلـيـلـ (ـقـلـ هـوـالـهـ اـحـدـ)ـ قولـ شـرـيفـىـدرـ .ـ معـنـايـ شـرـيفـىـ :ـ ايـ مـحـمـدـ ئـيـتـكـلـ اللهـ تـغـالـىـ بـرـدـرـ .ـ

فصل صفات ثبوتیه ییانده.

س - صفات ثبوتیه نیچه در؟

ج - صفات ثبوتیه سکذر، حیو، عام، سمع، بصر، اراده، قدره، کلام،
تکون.

س - بو سکز صفات لارنگ معناله دی نه در؟

ج - حیو، تری او لماق، عام بلوی او لماق، سمع ایشتوی او لماق، بصر
کوروی او لماق، اراده تلاوی او لماق، قدرت کوچی یتلوی او لماق، کلام
سویلاوی او لماق، تکوان یارا تووی او لماق در.

س - بو صفات لارنگ هور بزنه لازم کیلگان معناه نه دیرله ر؟

ج - صفات معنیه دیرله ر. آنگ او جون حیونه (حی) او لماق عالمگ
(علیم) او لماق لازم بولاردے خی، علیم، سمع، بصیر، قدر، مرید،
متکام، مکون در.

س - الله تعالی نگ (حی) دنگنگ معنای نه در؟

ج - الله تعالی تریدر. تریلکی بزم کبی قان و جان ایله تو گندر. حیو
صفتی ایله تریدر، تریا کینگ اولی و آخری یوقدر نفلا دایل (الله لا اله
الله هو الحی المقتوم) قول شریفیدر. ینگ معنای شریفی: الله تعالی،

حقلق او زرده قولاق قىلىمئش الله يوق مىگىر اول بىر الله ، ترىك اول الله ، خلقنىڭ اشله دىنه قائىمىدر .

س - الله تعالى نىڭ عالىم صفاتنىڭ معناسى نه در ؟

ج - حضرت الله بتون الوع و كچوڭ شىلەرنى بىلور ، بامەكى بىزم كېلى عقىل و او گەرنى ايلە تو گىلدەر . علم صفتى ايلە بالگوجىدە . بىلە كېنىڭ اولى و آخىرى يوقىدر . الله تعالى بتون او لمىش شىلەزنى و او تەش شىلەرنى و او لام چاق شىلەرنى و آدمەرنى ياشىرن و آشكارە اشله : كەلەپىنى و كۆئىلەرنىم او لغان و او لاچاقلارنى دىيا و آخرتە او لاچاق شىلەرنى بو عام صفا تىلە بىلور آندان غىرى بوغىلەرنى بالگوجى يوقىدر . نقا دليل (عالم الغريب والشهادة) قول شريفىدەر . آيتەڭ معناي شريفى : اول الله تعالى غىبى و حاضرنى بىلە كچوڭىدەر . الله تعالى نىڭ عالىم ھەر الوع و كچوڭ شىلەرنى احاطە ئىتمەشىدۇ يغى الله تعالى نىڭ عالىم ھەر شىلەنى جولغاب آلمىسىدە . الله تعالى نىڭ عالىم ئەنە كەرمە ئەنەن ھېچ شى يوقىدر . نقا دليل (وان الله قد أحاطه بكل شيء علماً) قول شريفىدەر . بولىه اعتقاد ئىتمەك فرض و لازمىدەر .

س - الله تعالى نىڭ سمع صفتىنىڭ معناسى ندر ؟

ج - الله تعالى حضرتلەرى ھەر طاوش لارنى ايشتكوچىدەر . ايشىدە كى بىزم كېلى قولاق ايلە تو گىلدەر ، سمع صفتى ايلەدەر . بىتۈن ياشىرن و آشكارە

سوزلرنى و قرمىقەنڭ قاتى طاش اوستىنده يورگەن آياق طاوشى يىشتۇر .

نقاڭ دليل (وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ) قول شريفىدە . معناي شريفى : اول الله تعالى يىشتىكۈچى و بلگۈچىدە .

س - الله تعالى نىڭ بىزىرى صفتىڭ معناسى نە در ؟

ج - الله تعالى حضرتلهرى بتون موجوداتى كورگۈچىدە . كورمهكى بىزنىڭ كېيى كۆز ايلە توگىلدەر . بىزىرى صفتى ايلەدر . قارانى كېيىچە قارا طاش اوستىنده قارا قرمىقەنڭ آياق آلاماتى كورز . نقاڭ دليل (وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ) قول شريفىدە . اول الله تعالى هەر شىنى يىشتىكۈچىدە و كورگۈچىدە .

م - الله تعالى نىڭ قىدىرى صفتىڭ معناسى نەدر ؟

ج - الله تعالى هەر شىنگە كۆچى يىتكۈچىدە . كۆچى يىتماكى بىزنىڭ كېيى قوت و تەن ايلە توگىلدە . قدرة صفتى ايلەدر . آڭا ھىچ بىز شى آغز كىلماھىم بتون مخلوقاتى يارأتماق ايلە بىز قرمىقەننى يارأتماق آنڭ قدرتىنده اىكىسىدە بىردرە تىلەسە بتون بولغان نەرسەلەرنى بىر آنده وار ايدە . تىلەسە بىر آندا يوق ايدە . الله تعالى نىڭ قدرتىنە ھىچ بىز شى ذەمىتلى و آور كىلماھىم . بىقدەر تىنگى ضدى عىجزدە يەعنى كۆچ يىتمە و الله تعالى عېجىزدەن منزەدرە . نقاڭ دليل (أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) قول شريفىدە . آيتىنگى معناي شرافى : حقىقتىدە الله تعالى هەر بىز شىنگە كۆچى يىتكۈچىدە .

س - الله تعالى نكث مرید صفتىڭ معناسى ندر ؟
 ج - الله تعالى حضرتلهرى تله گوچىدەر. اما تلهه كى بىزنىڭ كېيىكىلىك كۈچىلەرنىڭ تۈرىدەن و جمیع اھالاردان
 تو گىلدر. ارادە صفتى ايلەدر. زىرا الله تعالى كۈچىلەرنىڭ تۈرىدەن و جمیع اھالاردان
 مىزىھىر تله دىكىنى اشلەر، تله دىكىنى شىپى اشلەمەس. هىچچە بىر شى آڭا
 لازىم تو گىلدر كىندى ذات شرىفي فاعل مختاردر ھەر بىر اشىدە حكىمتلهرى
 واردە آنلارنى اوزى بلور قرآن كىرىمنىدە (فعال لاما يېرىد) دېمىشىدە.
 يعنى اون الله تعالى تله دىكىنى قىلغۇچىدە.

و قوللار اوچون كچوك ارادە واردە اشلەرنە سبب قىلىملىشىدە. حق تعالى
 قولنىڭ فعانى ياراتىmas قول ارادەسىنى صرف ايتماينىچە. و قولغا بو ارادەنى
 ايدى گولىككە و ياوزلۇقىنى صرف ايتەر گە قدرت وېرىشىدە. اگر ايدى گولىك
 سگە صرف ايتىسى ايدى گولىك ياراتور و ياوزلۇقىنى صرف ايتىسى ياوزاق ياراتور.
 ايدى گولىككە نواب وېردى و ياوزاق اوچون عذاب ايتەز بىر چىپىن قىنادىنى
 قىيمىلداتىmas الله تعالى آنى تله مىنچە. نقلاب دليل (ان الله يفعل ما يشاء)
 قول شرىفييەدەر. معناسى: حقيقىتىدە الله تعالى اوزىنىڭ تله آن قىلۇر.

س - كىرەك ايدى گولىك اولسۇن ايمان و طاعت كېيىكە ياوزلۇق
 اولسۇن كىفر و عصىيان كېيىكە الله تعالى تله مەسىھ قولنىڭ تله كى ايلە او لورى ؟
 ج - حق تعالى تله دىكىچە يالكىز قولنىڭ ارادە جزئىيەسى ايلە نىسنى حاصلى

اولماں و لکن قولنـک تلهـه کـنی سـبـب عـادـی اـتـهـشـدر . آـنـک سـبـبـی اـیـلهـه
مـؤـمنـلـهـرـذـ اـیـمـانـی و مـطـیـعـلـارـذـ طـاعـتـی حـقـ تـعـالـی تـلـهـهـشـدر و اـگـر تـلـهـهـکـنـی
اـوـلـسـهـ اـیـدـیـ بـرـ کـمـسـهـ مـؤـمـنـ و مـطـیـعـ اـوـلـماـنـ اـیـدـیـ و کـافـرـلـارـذـ کـفـرـیـنـیـ
و فـاسـقـلـارـذـ فـسـقـنـیـ تـلـهـهـشـدر و اـگـر تـلـهـهـسـهـ بـرـ کـمـسـهـ مـشـرـکـ و فـاسـقـ
اـوـلـماـنـ اـیـدـیـ . کـلامـ قـدـیـمـنـدـ (وـلـوـ شـاـ لـهـدـیـکـمـ اـجـمـعـینـ) بـیـورـهـشـدر .
یـعنـیـ اللـهـ تـعـالـیـ سـزـنـکـ هـدـایـتـکـنـیـ تـلـهـهـسـهـ اـیـدـیـ جـمـلـهـ کـنـنـیـ هـدـایـةـ اوـزـرـهـ
ایـدـرـدـیـ اـگـرـ تـلـهـهـسـهـ جـمـلـهـسـنـیـ اـهـلـ ضـلـالـ وـ مـشـرـکـ اـیـدـرـدـیـ .

سـ - اللـهـ تـعـالـیـ قولـلـارـیـنـهـ اـسـلـامـ وـ طـاعـتـ اـیـلـهـ اـمـرـ اـیـتـدـیـ نـیـ اوـچـجـونـ بـارـجاـ .
سـیـنـکـ اـیـمـانـ اـیـدـوـبـ مـؤـمـنـ اـوـلـماـنـیـ تـلـهـهـ بـوـبـ بـعـضـیـ سـیـنـکـ مـشـرـکـ اـوـلـماـقـنـیـ
تلـهـدـیـ ؟

جـ - اللـهـ تـعـالـیـ قـرـآنـ کـرـیـمـنـدـ (لـاـ یـسـنـلـ عـمـاـ یـفـعـلـ وـهـمـ یـسـنـلـوـنـ)
هـیـمـشـدر . یـعنـیـ اللـهـ تـعـالـیـ گـهـ تـلـهـدـکـیـ وـ اـشـلـهـدـکـیـ وـ یـارـاـمـ یـعنـیـ نـهـرـسـهـدـهـنـ
اعـتـرـاضـ طـرـیـقـیـلـهـ (نـیـگـهـ آـلـایـ اـیـتـکـنـ بـوـلـایـ اـیـتـهـرـ گـهـ کـیـرـمـکـ اـیـدـیـ) دـیـوـبـ
صـوـرـالـماـسـ اـوـلـ اللـهـ تـعـالـیـ اوـزـیـ آـدـمـهـرـدـهـنـ سـؤـالـ اـیدـرـ آـدـمـهـرـ اـشـلـهـهـکـیـ
اـشـلـهـرـنـدـهـنـ صـوـرـالـوـلـلـارـ . اللـهـ تـعـالـیـ قولـلـارـنـیـ فـاعـلـ مـیـخـتـارـ (اـخـتـیـارـیـ اـیـلـهـ اـشـ
قـیـلوـچـیـ) اـیـدـوـبـ یـارـاـمـدـیـ وـ آـنـلـارـذـ اـرـادـهـ جـزـیـهـلـهـرـیـنـیـ اوـزـنـکـ یـارـاـتـمـاـقـنـیـهـ
شـرـطـ عـادـیـ اـیـلـدـیـ (یـعنـیـ عـادـتـاـ شـرـطـ قـیـلـدـیـ قولـلـارـ تـلـهـهـسـهـ یـارـاـتـوـبـ تـلـهـهـسـهـ

پاراتماں) الله تعالیٰ هر نہ رسنے نی سبیلہر اوزرینه ترتیب ایتمشدرو
 خیر و نواب یولنی کورسہ تمک اوچون پیغمبرلہر و شریعتلہر کوندرمشدرو
 ایمان و طاعت ایله امر ایتمشدرو کفر و عصیان دهن طیمشدرو قول لارغه
 عقل و اراده ویرب پیغمبرلہر آرتی امرینه اوندا مشدرو قول لارغه شول
 تله ولہ رینی (ارادلہ رینی) ایذ گولککھ و یاوز لفغه صرف ایستہر گھ کوچ
 یتمہک (قدرت) ویرم شدرو قول ارادہ سنی کی مرک ایذ گولککھ صرف
 ایتسون و کیرہک یاوز لفغه صرف ایتسون الله تعالیٰ یاراتور لکن قول ارادہ
 سنی ایذ گولککھ صرف ایتدیکنے رضاسی اولوب ثواب ویرجھ کدر و یاوز لفغه
 صرف ایتدیکنے رضاسی اولما ینچھ عذاب ایدجھ کدر . الله تعالیٰ کہ نسبت
 ایله شریو قدر . مشرک شرکنٹ طالبی (استاوچیسی) و فاق فسق نٹ
 طالبی اولدی . الله تعالیٰ آن لارٹ استہ دکلمہ رنی بار قیلماق ایله احسان ٹھیلہ دی .
 الله تعالیٰ حضرتله ری مشرکلمہ ری و شراشلمہ ری تله دیکنے و یاراندیغنه نیچھے ،
 نیچھے حکمتله ری و مصالحتله ری و فائڈہ لاری واردرو . آن لاری اوزی بلورو .
 بزم عقلمنز ایرشمہس . بو سویلہ دیکیمز اهل سنت مذہبیدر بویله ایسنانماق
 هر کمگھ واجب درو .

س - الله تعالیٰ نٹ متکلام صفتت اٹ معناسی ندر ؟

ج - الله تعالیٰ سوپلہ شکو چیدر . سوپلہ مہ کی بزم کبھی آغز و حرف اپلہ

تو گادر. کلام صفتی ایله دره

س - کلام نیچه قسم در؟

ج - ایکی قسمدو. بری کلام نفسی و ایکنچیسی کلام لفظی دره.

س - کلام نفسی هدر؟

ج - کلام نفسی ازلده الله تعالیٰ ایله فهم حرفسز و طاوشسز بـ صـ تـ سـ تـ درـ کـ آـ نـ دـ انـ کـ لـ اـ مـ لـ اـ نـ ئـ اـ لـ اـ مـ زـ دـ رـ اـ لـ اـ نـ مـ شـ دـ رـ . بـ زـ لـ رـ دـ ذـ هـ نـ مـ زـ نـ شـ یـ وـ نـ لـ دـ یـ کـ یـ شـ یـ لـ هـ رـ نـیـ دـ رـ تـیـ اـ لـ هـ فـ کـ رـ مـ زـ دـ تـ زـ مـ کـ دـ صـ گـ رـ اـ وـ لـ تـ زـ یـ لـ گـ هـ شـ یـ لـ هـ رـ فـ نـیـ تـ لـ اـ لـ هـ سـ وـ بـ لـ هـ وـ گـ هـ کـ لـ اـ مـ دـ بـ نـ لـ وـ .

س - کلام لفظی نـه دـیـمـهـ کـ دـ رـ؟

ج - کلام لفظی اولدر کـه آـنـیـ پـیـغمـبـرـلـهـ رـ عـلـیـهـمـ السـلـامـ نـشـ اـ وـ زـ رـیـنـهـ جـبـرـائـیـلـ وـ اـ سـطـحـسـیـ اـ لـهـ اـینـدـرـمـشـدـوـ . کـلـامـ لـفـظـیـ تـورـاـتـ وـ زـبـورـ وـ اـنـجـیـلـ وـ قـرـآنـ اـسـمـلـهـ رـیـ اـ لـهـ مشـهـوـرـدـرـلـهـرـ . بـوـ کـنـتاـبـالـارـنـ شـ حـرـفـلـهـرـنـشـ وـ سـوـزـلـهـرـبـنـشـ معـناـ بـلـدـرـهـ کـ اـ وـ چـونـ بـوـ مـنـالـهـرـهـ دـلـالـتـ اـیـدـهـنـ حـرـفـ وـ طـاـوشـنـیـ يـارـاتـوبـ جـبـرـائـیـلـ عـلـیـهـ السـلـامـ کـلـامـنـیـ اـیـشـتـدـیرـدـیـ . اـوـلـ بـیـغمـبـرـلـهـرـهـ کـیـلـوـبـ آـغـزـدانـ سـوـیـلـهـدـیـ . بـوـ کـلـامـ کـلـامـ لـفـظـیـدـرـ . اوـ توـعـانـ کـشـیـلـهـرـکـ تـلـدـهـ قـائـمـدـرـ اللهـ تـعـالـیـ نـشـ ذـاتـیـ اـیـلـهـ قـائـمـ توـ گـلـدـرـ . قـرـآنـ کـرـیـمـنـشـ یـازـوـلـارـیـ وـ حـرـفـلـارـیـ مـخـلـوقـ

بولس، ده معنایی الله تعالیٰ ائم کلامه‌نی بیان المتدیکی اوچون قرآن و کلام الله، مخلوق دیمه‌ک کفر در. حق تعالیٰ حضرت‌له‌ری بعض پیغمبر‌له‌رینه جبرا. آیل و اسطه‌سندان باشقة همان کلام افظی خلق ایدوب طور طاغنده موسی علیه السلام‌گه معراج کیچه‌سنده بزم پیغمبر‌مز محمد علیه السلام و اسطه‌سز سویله مشدرو. کلام صفتئک وارائینه نقا دلیل (وَكَلَمُ اللَّهِ مُوسَى تَكْلِيمًا) قول شریفیدر. آیتک معنای شریفی: الله تعالیٰ موسی علیه السلام‌گه سویله‌دیکی اول مراتب و حیکم هنتما سیدر ب الله تعالیٰ آنی کلامه تحسین ایتدی حالبو که آندان غیریه دخی سویله مشدرو.

س - الله تعالیٰ نک مکون صفتئک معنایی نه در؟

ج - الله تعالیٰ هر بر شیله‌رنی یارات‌قوجیدر لکن یارات‌ماق بزم کبی تهن قوتی ایله تو گلدر، تکوین صفتی ایله‌در. باشقة یارات‌پچی یوقدرو حق تعالیٰ نک یارات‌ماق مخلوق‌لارنی یارات‌ماق‌نی و رزق‌لارینی ویرمه‌کنی و اوستره‌کنی و ترلدرمه‌کنی هر بوسنی اچنه آلفوچیدر. ضلال‌تلهمه‌ری و هدایت‌له‌ری طاعت و عصیدان‌لاری، خیر‌له‌ری و شر‌له‌ری یارات‌پچی اولدرو و قوری آغاچ‌لارعه صو و یروب تورلی یافراقلار و یمشادر و هر بوسنی دخی تورلی توسده و تورلی لذته یارا تر قولک اشله‌دیکنی و آیاغنک یوریدیکنی و تلکن سویله‌دیکنی و کوزک کورمه‌کنی و قولاعک ایشتمه‌کنی و دریادم

و قوروده حیوانلارنىڭ و جن لەرنىڭ اشلهرىنى آشاماق اچمەك و اوچماق و يوقلاماق كېبى بونلارنىڭ جەممەسىنى يازاتوجى الله تعالى در. اوطنىڭ ياندرماقى وقارنىڭ ئوشتمەكتى و جمیع انسانلارنىڭ و حیوانلارنىڭ رزقا - لارىنى يازاتوجى اولدر (ان الله هو الرزاق) معناسى: حقىقتىدە الله تعالى رزق ويرگۈچى در (وما من دابة في الأرض إلا على الله وزقها) قول شريفه - لهرى دايىدر. معنای شريفى: يۈزىنە يورد حیواننىڭ رزقى الله تعالى نىڭ عهده سىندەدر. فضلىندەن آنى تکىفل ايدوبىدر. اول آنىڭ مشىئتى، راجىعدر . هەر كىشىنىڭ رزقى بىلەيىچە اجلى كىلەس. بىر كىشى بىر كىشىنىڭ رزقى فى آشاماس و رزق عبادت ايلە كوب اولماس و گناه ايلە آز اولماس لله تعالى هەر كىشىنىڭ رزقى و عمرىنى تقسيم و تقدىر ايلەمىشدەر آرتق و كىيم اولماس لكن شول چاتلىسى بار ايدىگو عمل ايلە بركاتى آرتق اولور . ياوز عمل ايلە بركاتى اولماس . بونلار كېبى نىچە مخلوقلار و نىچە عىجاىىب شىدەلەر حكىمت و مصلحت اوچون ياراتمىشدەر . يازاتوجى اولمايانىڭ اولى و آخرى يوقدر. نقا دليل : (وَاللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْخَالِقُ الْعَلِيمُ) قول شريفەلەرى دىلەردىر. اولگى آيتىنىڭ معنای شريفى: لله تعالى خىير و شردىن ايمان و كفردىن هەر شىئىڭ خالقىدىر . ايكمىچى آيتىنىڭ معنای شريفى: اول الله تعالى كثیر المخلوقات و المعلوماتدر .

فصل الله تعالى حضرتینىڭ وار و بر اولدىغىنە حجت و دليل بىيـان ايدر.

معلوم اولاكە بوكايانات و بار اولمىش نەرسەلەر ھەر بولەرى، آنلارىنى ياراتقان الله تعالى نىڭ بار و بر اولدىغىنە قدرتى و جملە صفاتلارى اولوغۇقىنى دليل و شاهد اولورلار . ايمىدى عەقلى اولغان آدم ايسابىلە و فىكىرلەس ياخشى تېكشىروت عبدىت كۈزى اىلە قاراسە بولور كە الله تعالى يىدى قات كۆك . لەرنى ياراتوب و ھەر بىنى بىرى اوزرىنە ترتىيەب ايدوب ھەر كۈنىڭ قالىغى يىش يوز يالق و آرالارى مەڭ يەلق اولوب ھىيچ بىرسىنەڭ تراڭى و باوى و ذىجىرى اولمایانچە ايسكىرمەس و تېشولەس و توزاتور گە مىختەاج اولماس بوكىلەرنىڭ اوستىنە گى كىرسى و بونلارنىڭ جىمەلسىنەڭ اوستىنە جمیع بولمىش نەرسەلەر دەن يۈركى و الوغسى عرش اعظم واردەك و اچلەرنىدە اولان فرشتەلەرنىڭ حسابىدان قىلمەر عاجز اولوب، كىمى قىيامدە و كىمى دكوعده و كىمى تسبیح و تەھلەل دە قىامەتكە چاقلى الله تعالى حضرتىدە نىڭ ذىكىرندەن بىر صولو بوش تو گلەر دەر. وينە بوكىزدىكەز دنيدا كۈكىنى يىچە و نىچە يادىزلار اىلە زىيتەنەش ايدوب آى و قوياش دخى ھەر كۈون و ھــر كېچە بىر مرتبە نەيلەزوب كېچەلەرنى آى اىلە و كۈندىزلەرنى قوياش

ایله زینتله نمش قیلوب دنیاغه نور ویر مشددر . وینه بیر یوزنده ههور تورلى عظیم و اولوغ شیلهر یازاتمشدر . مثلا نیچه، نیچه یوک دریالار و یاسانه لار قايسی آچى و قايسی طاتلى و قايسی طوزلى دنیانانڭ اولنندەن بیدرلى آقار بتمەس و دریالار توپلورلار دریالار طولمساس و طاشیدیمساس بونلار قایدان کیلور قایدە کیدر کىمەس بامەس . وينه اللہ تعالیٰ کىچەلەرنى ياراتدى .

قولالاره اویقو و راحت اوچون و کوندزله رنى ياراتدى قولالارنى كسب ایتمە كله رى اوچون وينه دریالارده نیچە تورلى حیوانلار ياراتوب آنلارنىڭ رزقلاراني ويرەن بتون عالمگە رزق وير گوھى بتون بولغان نەرسە گە كوشى پىتكۈچى اېبىشى و ياردەچىسى اولمايوب شكسىز بىر اولوب الادان باشقە الله اولمادىغىه حىكم اىدەبلور . و بىىگر اكىدە هـ وادە بلوطلار يورمەكى و ياممورلار قارلار يامقى و كوك كوكەمەك و ياشن ياشنەمەك و قاتى جىمالەر اىسمەك و بىر سلەكتەنەك و بونڭ كېي نیچە قورقىچ و شاداق و بىرە تورغان شىلەرنى بواشقۇي اىـ اىـ اىـ و فىكىر اىـ اىـ اىـ آدم شكسىز بونلارنى تۈزىب اىـ كەن بىر خالقىز و ربىزنىڭ اولدەغىه و كمال صفتلار ايله صفتلارنىڭ وچى ايدىكەن شېبە اىتمەس و يە قىن وقى کیلور اصلا بىشىل لەك قالماس .

ايىش اول ياز کیلور اولمەش و طوڭمىش يەلەر توپلور تورلى اولەنلەر اوسىدە هـ بىرىنگىڭ توسى و صورتى و ابسى باشقە، باشقە اولوب و هـ بىرىنده

تولى تورلى خاصىتلەر واردر . ويئە تورلىيىدەن تۈزلى بىمەشلەر يارا توب ھەر
برسى او زىنە بر تو سەدە و لەزىدە دەر و هوالار دە تورلى قوشلار و دريالار دە و
قورولار دە تورلى حىيوانلار قايىسى قامانلى و قايىسى قناسىز و قايىسى ايڭى
آياتلى و قايىسى دورت آياتلى اولوب قايىسى يۈوك فېيل و دوه كېنى و قايىسى
كېچكىمە كۆز گە كورنمە گەن حىيوانلار كېيى بونىلارنى يارا توب ورزقلا رىنى
ويزمە كى او زىنەك اولوغلىق و بىلگەنە شاهد اولا باور و كمال صفتىلار ايلە
صفتىلاغۇچى اولدىغەن شېبە قويماس . ويئە آدم بالاسى او زىنە ايسابىلە سوز -
كە و فىكر اىتسونكە ايڭى اول بالچىقدان و اىكىنچىي اىصلى آمالارنىڭ
بىلندەن آنالارى دە حەمنە اينوب بر نېچە آيدان صوڭرە ايڭى و طامىلار و
سوپە كەلەر پىيدا اولوب كەمى ايڭى و كەمى خاتون تەيدىن اولنىوب كەمـالـه
كېلوب تمام اوـلـخـاجـ اللهـ تـعـالـى جـانـ وـبـرـوبـ يـيشـ آـىـ قـارـنـدـهـ رـزـقـلـانـوبـ
صوڭرە دىندا ئە كېلور آنا سندان مىك كېيى سوت كېلوب آنڭ ايلە ترىيەلە -
نوب بر نېچە آى او زىغاج آتا و آناسىنى طانىما ئە باشلار صوڭرە قـورـقـماـقـ
و قوانىماق فايىدە و ضررنى آيرما ئە باشلار صوڭرە قارت و قارچىق اولوب
ئىشلەزى توشوب ساچلارى آغارما ئە باشلاب صوڭرە كۆزلەرى كوردىس
و قولاقـلارى ايشتمەس اولوب عمرى و دزقـ تـوـكـنـوبـ بـوـ يـلاـنـ دـىـدـادـانـ
كەـرـ . ايندى آدم او زىنە بـوـيـلـهـ اـيـسـابـلـهـ سـهـ تـسـكـرـ اـيـشـسـهـ رـىـسـنـىـڭـ وـارـ وـ بـرـ

اولديغنه و آندان غيرى ياراتوچى و عبادت قىلورۇغە تىوشلى ذات او لمادىغىنى
 عقلا دليل اولا بلور (من عرف نفسه فقد عرف ربها) ناك معنasi بودر.
 ربىمىز تماما يىو كىلىگى او زى بلور آنچق بىز عقايمز مقدارى بونلاردان الله
 تعالى ناك يىو كىلىگى بلدىك . بتون دىيانى ياراتماق ايله بىر قىمىستەنى ياراتماق
 آنڭ قدرتىنده اىكىسى برابردر بىر كىمسە بىز بولماش نەرسەلەرنى بويىله تفتكىر
 ايدوب بونلارنى ياراتوچى و صاحبى واردەر و بىردر و اينداشى و او خشاشى
 يوقىدر ديو بلور اينانسە آنڭ ايمانى استدلالى او توب ايمان تقلیدىدەن
 قولتىلەر . ايمانىدە مقلدە اولغا ناك ايمانى درست او لسىدە عذاب شىدىدە
 لاق او لور . زىرا ايمانى دليلەرىنى او گەرنەك فرض عين ايدى .
 ايندى بويىره كىلىگە نېچە صفات ايمانى و الله تعالى ناك صفاتلارنى بىر مقدار
 سوپىلەدك هەر ارگە و خوتونە بالغ او لماق ايله اھلى سنت والجماماعەت
 اعتقادنچە يوغارىدە سوپىلەنگەن كېيى بلور ايمان ايتەك فرضىر و اگر
 بويىله آيروب، آيروب بلور گە كوجى يەتمەسى يېغمىبر علمىدە السلام ھەم
 صحابەلەرنى و آلاترغە اياز گەن كشىدەلەر قايىسى اعتقاددە بولغان بولسەلار
 يېنەدە شول اعتقاد او زىرەمن دىب ئەيىدە، عقلى يەتمەدىكى تفتكەلەرى ايدوب
 خطا ايتەيدىچە زىرا بىز عقائد يولي اولوغ و تىران يولىدەر. يېچە علمەلەرى
 حىبرانە دوشىرمىشىر . او شىبو يازدىغىمىز اهل سنت مذهبىدەر بىزم اعتقاددان

یول کورسه توچی ایکی امامز وارد در. بری امام ابو منصور ماتریدی و بری

امام ابو لحسن الاشعیری در. بو ایکی ذاللار اهل سنت یولی او زرہ در.

بوندان باشة، یتمش ایکی مذهبیه طاغی وارد در. آنلار عقائد یولنده خطا

ایدوب یا شلشوب آیرامشلاردر. آنلار نئھمی اهل ضلال و بدعتدر.

پغمبریه ز علیه السلام شویله ییور دیبلار که بزم امّم یتمش اوچ فرقہ اوسله

کدر کدر. بر فرقہ دمن باشققہ سی تموغ اھلیدر دید کدھ اویل بر فرقہ

کمدر دی. کله رینه جوابنده (بن و بنم اصحاب نئھ اولادینی حال او زرہ

اولانلاردر) دیویوردی. اصحاب اعنة ادینه موافق ارلانلاره اهل سنت و

فرقہ ناجیه (قوتیلغوچی جماعت) واهل حق و امت انباع دیلور و مخالف

اولانلاره اهل بدعت و فرنە ضاله واهل باطل دینلور.

ایندی حق اولان اهل سنت مذهبی ذکر اولان امام ماتریدی حضرتله

ایله امام اشعیری حضرتله بین نئھ کورسے تدیکی یولمدر. بو ایکی امام نئھ

آراسنده بر مقدار اعتقاد مسئله رونده اختلاف اوسله اصلی و توبی و آنغان

اور نی بردر، بو ایکی مذهب اهل هدایت واهل سنت در. هر مسلمان

ایرگه و مسلمان خاتونغه تیوشدر اهل سنت و الجماعة حقدر آندان باشققہ

اعتقاد طوغروسنده اولغان مذهبیه نه قدر وار ایسه باطلدر دیب ئەیتمەك و

بویله حکم ایتمەك هر ہر عائل و بالغ اولانلارغه فرضدر و دخنی عملاً ده

مذهب دو رتدر: امام اعظم، امام مالک، امام شافعی و امام احمد بن حنبلدو.
 هر کشیده اعتقدده مذهبین-لث امامی و عملده مذهبین-لث امامی بـلـمـهـک
 لازم در، امام اعظم مذهبـنـدـه اولـاـنـلـارـنـلـث اـعـتـقـادـه اـمـامـی اـمـامـی مـاـتـرـبـیـدـی
 جـضـرـلـهـیـدـرـ. شـافـعـیـ، مـالـکـیـ، حـبـلـیـ مـذـہـبـهـ اوـلـاـنـلـارـنـلـث اـعـتـقـادـه اـمـامـی
 اـشـعـرـیـ حـضـرـلـهـیـدـرـ. وـ دـخـیـ بوـ مـذـہـبـلـهـرـ گـهـ صـبـبـ، رـسـوـلـ اـکـرمـ اـفـنـدـمـنـ
 دـنـیـادـانـ کـیـتـدـکـدـهـنـ صـوـکـرـهـ اـصـحـابـ رـسـوـلـ صـوـغـشـنـیـ کـیـرـهـ کـلـیـ کـوـرـوـبـ
 آـکـثـاـ اـجـتـهـاـ، اـیـدـلـهـرـ قـرـآنـدـانـ وـ حـدـیـثـ شـرـیـفـ. لـهـرـدـهـنـ کـوـبـ حـکـمـلـهـرـ
 چـغـارـوـبـ یـازـمـاـعـهـ وـقـلـارـیـ اوـلـمـادـیـ وـ هـمـ آـنـلـارـنـلـثـ اـحـتـیـاجـیـ یـوقـ اـیـدـیـ .
 آـنـلـثـ اـوـچـوـنـ آـنـلـارـنـلـثـ کـوـبـیـسـیـ مـیـجـهـدـ اـیـدـیـ حاجـتـ وـ قـتـدـهـ اـجـتـهـادـ اـیـلـهـ عـلـمـ
 اـیـدـلـهـرـ اـیـدـیـ خـاقـ آـرـاسـنـدـهـ چـنـاـ تـورـغـانـ مـسـئـلـهـلـهـرـ کـوـبـ توـگـلـ اـیـسـدـیـ
 آـنـلـارـ دـنـیـادـانـ کـیـتـدـکـدـهـنـ صـوـکـرـهـ اـهـلـ اـسـلـامـ کـوـبـیـدـیـ وـ کـیـرـهـ کـلـیـ مـسـئـلـهـلـهـرـ
 کـوـبـ جـنـاـ باـشـلـادـیـ وـ نـاـنـلـقـ مشـهـوـرـ اوـلـدـیـ . بـسـ اوـلـ وـقـتـنـلـثـ عـالـمـلـهـرـیـ
 طـرـیـشـوـبـ، باـشـقـهـ اـشـلـهـرـدـهـنـ طـاشـلـانـوـبـ قـرـآنـدـانـ وـ حـدـیـثـ شـرـیـفـ. لـهـرـدـهـنـ
 حـکـمـلـهـرـ چـغـارـوـبـ یـازـدـیـلـارـ . هـرـ عـالـمـ عـقـلـیـ یـستـدـیـکـیـ مـقـدـارـیـ طـرـشـوـبـ وـ
 آـکـلـادـیـغـنـیـ خـلـقـهـ بـیـانـ اـیـدـوـبـ یـازـدـیـلـارـ، هـرـ بـرـیـلهـ بـرـ جـمـاعـتـ اـیـارـدـیـ کـمـیـ
 اـمـامـ اـعـظـمـگـهـ وـ کـمـیـ اـمـامـ مـالـکـکـهـ وـ کـمـیـ اـمـامـ شـافـعـیـ یـهـ وـ کـمـیـ اـمـامـ اـحـمـدـ
 حـبـلـیـ گـهـ وـ کـمـیـ سـفـیـانـ نـوـرـیـ یـهـ وـ کـمـیـ دـاوـدـ طـائـیـ گـهـ وـ باـشـقـهـلـارـهـ اـیـارـدـیـلـهـرـ .

بو ذاتلار عملاهه يول گورسە توجىلەردر و بونلار ھەم سى اعتقادىدە بر اولوب
 اهل سنت والجماعتىدلەر. بو ذاتلار بعض مسئلەلەردىن بىرىنە مخالفت
 ايدىلەر. لىكىن اول مخالفت دخى الله تعالى نىڭ اذنى ايلە اوامشىدە بىر كىسى
 ھەر قىغى سىنە ايدارسەدە درستىر ايدارىدىگى امام خطا ايتىمىي ايسەدە ضربى
 ويرەس. بىز ئاش بو يورطىمىزىدە امام اعظم ابو حنيفة رحمة الله عليه مذهبى
 تارالىشىدە . بويىزنىڭ خلقى آنى امام ايتىمىشىلدەر. جىملە اماملار: ان اول
 كىلمىشىدە رسول الله افندىيمىزنىڭ هجرتىنەن سىكسان يىل اوزدىقىدە طوغۇمىشىدە
 يوز ايللى يىلندە وفات ايتىمىشىدە . ابو يوسف و محمد و زفر و حسن بن
 زياد و غيرى رحمة الله عليهم آذى شاكارىلەرنىدلەر. آنلار دخى دېچىدە
 لەردر. بعض مسئلەلەردىن استادلارينە مېختەلەف سوزلەرى واردە. لىكىن
 بونلار باشقە مذهب صانالماس بىلەكچە جىملەسى بىر مذهبىدە . امام اعظم
 مذهبىنە بولغانلار بعض مسئلەلەردىن بونلارنىڭ سوزلەرى ايلە عىمل ايلەسى
 درستىر رحمة الله عليهم .

ايىندى ھەر عازىز و بالغ اولغاڭ اير و خاتونىنە بويىلە اعتقاد ايتىمەك فرض
 و تىوشىدە. اگر عوام خلقنىڭ كوبىراڭى كېيى باڭلۇش بلوب ايمان و اسلام
 ندر فرض و واجب ندر، حلال و حرام ندر ياخىسىنە صفات ايمان ندر بلەمىسى
 ياخىسىنە ايسە الله تعالى حضرتى بىر شىپكە اوخشاتىسى با ايسە اعضاسى و گەۋەدىسى

باشى و كوزى قولى و آيائى ياتىم-اق و طورمۇقى او طورماقى آشاماقى و اچەكى و صرخاولىماقى ظلم و بوش اش قىلەقى زحىمت و مشتىخت و مىختاجاق كورمهكى طوغماقى طوغورماقى و اوغلۇ و قزى او لمماقى كوكىدە و يىرده، او كىدە و صولىدە، آلدە و آرتىدە بو سوپىلەنگەنلىرىنىڭ بىرىنى ياكى كوبىنى الله تعالى دە واردە دىب باسە اول كىمسەنىڭ ايەنى قېسىل اولىمان يوب آكىدا مسلمان دىب ايتىمەس . تىلەسە بوندان باشقە گىنـاه قىيدامايىنچە عمرىنى عبادت ايلە او زىدرىر ايسەدە مسلمان صانالماس اگر بۇ اعتقاد او زىزە او لار ايسە منگو جەنەمدە قالور . الله تعالى حضرتىلەرى كۆزلەرە كورنمەك . مەدن و صورت و جسمەلەر او خشامقدان شول يۈغاريىدە سوپىلەنگەن شىپىلەر - فىڭىز جىملەسىنەن پاڭىدر . زىرا بۇ سوپىلەنگەن نەرسەلەر جسم خاصەسىيىدر . الله تعالى بويىلە كىيمچىلىك صفاتلار ايلە صفتلەنماقدان باڭ و منزەدر .

كوب عوام خلتى يالكىز لا الله الا الله محمد . رسول الله دىب كىلمـة توحيدنى او قورلار و باشقە ايدىز گولكىلەرنى اشىلەرلەر . لكن فرض واجب ندر بلەسلەر حرام و حلال ندر بىلوب تصدقىق ايتىمەسلەر . بويىلە كشىپلەرنىڭ توحيدى و ايمانلارى درست تو گىلدر . دىنىنگە تىبىش و فرض اولىغان مسىئەلەرنى بىلوب تصدقىق ايتىمىدىكى اوچۇن . بويىلە كىمسە الله تـعـالى قاشىندەدە مسلمان تو گىلدر . آنچىق دىپادە لا الله الا الله محمد رسول الله

دیب ئېتىمەكىنە و نماز او قوبىن مسامانىن دىب ئېتىۋوئىنە، قازاب بولۇشىگە دىنداھە مەؤمن دىب ئېتلىوب شەيىھەن حىكمەلەردى بوكشى او زىرىنە يورتىلۇر. مەلا: آڭبا خاتون و يىرلەر مسجىد لەزىدە بىلور بلەس نماز او قور و اولسە جنازە نمازى قىلۇرلار. مسلمانلار زيارتنە كومەرلەر، حاپىوكە بولىھە اولار ايسە الله تعالى قاشىندە مەؤمن تو گىلدر. نىچۈك مەؤمن او لور؟ زىرا بىر آدم مەلا بىزنى يوقدان وار اىتكەن ياز او تۈچى لە، تعالىنى نىچۈك بىلەمەك فرض او لەدېغى بالمەسە و نماز فرضى تو گامى شېمە ئېلىسە حرام اشىهارنى حرامى تو گامى بالمەسە آنڭ ايمانى درست او لىماس. آنڭ او چۈن ايمانتاش درست او لاماقي بىتون فرضاڭلارنى فرض بلوپ و حرام قطعىيلارنى حرام دىب بىلەمەك اىلە او لور. بىرسىنە شىڭ اىتسە مسلمان تو گىلدر. بولىھە او لەقىدە ھەر كىشىگە تىوشلىدر كە ايمان و اسلام نەدر الله تعالى حضرتىلەرنى و يىغە بىرلەرنى نىچۈك بلەمەك تىوشدر او گەرەنمەك تىوش آنڭ او چۈن ايمان عماسىز مقبۇلدر و عمل ايمانسىز مقبول تو گىلدر. تلاسە هەڭ يىل عبادت اىتسۇن ايمانى درست او لاماينىچە بىر فائىدە او لىماس. او قومايدام و يازمايدام نىچۈك بىلەم دىمەك عذر او لىماس بونڭ اىلە آدم قوتلىماس. او قوماقي بلەس ايسە صوراب او گەزەنەك تىوشدر. بىركشى ايمان و باشقە نمازغە تىوشلى مىئەلەرنى عالەلەر - دەن صوراب او گەزەنە او قوب بىلگەن كىيدىر. حاضر گى زمانىدە خلقىلار

بونلارنى صوراماق اوزلەرىنە عارلەك دىب بىلدەر و خطىپە اوقوچىلار و عالملەر
 دھى وعظ و اوگوت اورونلارنە يعنى كتاب سوپىلەگەن و قىدە ايمانە و
 نمارغە تىوشلى اولغان مسئۇلەنەرنى سوپىلەمەلەر اىڭ اول صفات ايمان تىوشلى
 اولدىقنى و عمل ايمانسىز مقبول اولمادىق معلومەرىيدىر . عوام خلسة-لاردان
 نىچەلەر باركە شەhadت كلمەسى نەدر و طھارت كېرى يعنى غسلنىڭ فرضى
 نىچەدر و نىچوڭ غسل قويونماق تىوش ايكانلىكىنى بامگەنلەر بىك كوبىدر .
 ايندى ھەر آنالارغە و آنالارغە بودج و تىوشدركە اير بالالارنى و قىز بالا .
 لارنى وقتلارنى اوزدرمايىچە مكتىبىكە و يروب عام تحصىيل اىستىدىرىلەرتاكە
 يارىن روزه جزادە (قيامت كونتىدە) آنالار اوچون جەنەم عذابىنسە لا-ي-ق
 اواميلار . واڭر بىر قىزنى ايرگە و يرسەلەر ئىكەنلىكىنى بىلەن ئەنلىكىنى
 اسلام نەدر بلەسە ايرىندەن بوش اولور و ايرى بلەسە دخى بولىلە در .

هەر كشى گە تىوشلىيدىر كە كىيە و كىردىكى كىچە سؤال اىلە قىزنى امتىحان
 ايدوب ايمانى و اسلامى سؤال اىدە اگر بلەس ايسە نىكاحلارى تمام
 توكلەر . ايمان و اسلام نە اولدىقنى آكلا توب ايمان تىلىقىن ايدوب
 ياكىدان نىكاح ئەيلەيە و اگر بى حالىدە بى بىنە ياقىنلىق اىتسەلەر زنا اولوب
 بالا اولسە زنادان طوغىمىش بالا اولور غفلت اولنمىيە . قىزنى امتىحان قىيانغان
 و قىدە تىلىقىن اىلە امتىحان ئەپلەسون دىمەنكىنىڭ صورتى بولىلەدر .

قزدان صورار؛ ایمان بیغمبر علیه السلام‌ئات الله تعالی دهن کیتوردگەن
 شیله‌رگە کوکل بىلەن اوشانوب تل بىلەن ئەيتىمەك بىت دىر .
 ایمان نى؟ دىب صوراماں. صفات الله تعالى گە و بىغمبرلەرگە و فرشته .
 لەرگە و الله تعالى ئاش كتابلارينه و آخرت كونىنە و ايذگولك و يازلاق
 الله تعالى ئاش تقدىرى ايله اىكالىگىنە بونلارنىڭ هەمسىنە ايانماق تىپوش دىب
 بىلە تورغانسىڭ دو دىب صوراماق در . يوق ايسە صفات ایمان نى؟ دىب
 صوراماق توگل . الله تعالى حرام قىلغان شىلەرنىڭ هەمسىنى حرام دىب و
 حلال قىلغان شىلەرنى حلال دىب ايانا تورغانسىڭ دىب صوراماق در . آنىڭ
 اوچون بويىلە صوراسە ایمان نى صفات ایمان نى صفات حلال و حرام نى
 دىب صوراسە احتمالكە او بالغانلىقدان ياكە قورقانلىقدان بىلسەنە بىامع بىامن
 دىمەر اگر تلىقىن ايله صوراسە بلەسەدە صوراغانلارينه شولاي اوشانامىن
 دىب ئەيتىمەكى ايله ایمان كىياتىمىش او لور .

فصل ادلە شرعىيە بىيانىدە .

س - ادلە شرعىيە نىچە در ؟

ج - دورئىدر: كتاب، سنت، اجماع امت، قىياس فقها در .

س - بونلار نە دىمە كدر ؟

ج - کتاب قرآن کریمدر . سنت او چدر: قول نبی، فعل نبی، تقریر نبی علیه السلامدر . قول نبی حدیث شریفه زدر یعنی پیغمبر علیه السلام منش سویله گهن مبارک سوزله ریدر . فعل نبی دینه ک پیغمبر علیه السلام منش اشله دینی سنتله ردر . تقریر نبی دینه ک برکشی بر اشنی اشله گهن وقتده پیغمبر علیه السلام کوروب طوروب نیگه اشله بس اشله دینه دینه پیچه تیک طورماتیدر . اجماع امت پیغمبر علیه السلام استندهن اهل سنت والجماعت مذهبنده اولان بر زمان ذک عالمه هری همه سی بر شیگه اتفاق قیلوب حکم ایتمه کله ریدر . تیاس فقها میجه دله رنک بر کتاب و سنتده بولماغان بر حکمن کتاب و سنتده بولغان حکمگه او خشاتوب حکم ایتو لهزی .

﴿ مفصل افعال مکلفین بیاننده . ۱۰۶ ﴾

س - مکاف دیب کمگه هیتورله ر ؟

ج - مکاف دیب عاقل و بالغ اولغان ایر کشی که هیتورله ر و خاتون کشی بولسه مکلفه دیرله ر .

س - عقلی و بالغ اولغان کشی له رنک اشله تورغان اشله دری شریعت حکم پیچه نپچه تورلیدر ؟

ج - سیگز تولیدر: فرض، واجب، سنت، مستحب، مباح، حرام، مکروه
و مفسد. برکشی عقالي و بالغ اولدینی وقت کیره که ایر کیدره ک خاتون
اولسون بو سیگز شینی بلمه ک تیوشدر.

س - فرض نیگه هیتورله ر؟

ج - الله تعالیٰ آنی قولارینه امر ایدوب شکر دلیل ایله ثابت اولغان
شیگه دیرله ر.

س - فرض نیچه تولیدر؟

ج - فرض اوچ فرض دائم و ایکنچیپسی فرض موقت و اوچنچیسی فرض
کفایدر.

س - فرض دائم نه دیمه کدر؟

ج - فرض دائم هر وقت فرض دیگه ن سوزدر: هر وقت فرض اولغان
فرض ایماندر بعنی این نورعه تیوشلي بولغان شیدله ر گه اینانوب و اوقوب
شول اینانماقنده هر وقت ثابت اولماقدر. یعنی آمنت بالله نی آخرینه قدر
اوقوب و اینانوب دائم اعتقاد ایتمه گه دیرله ر. ایک بیوک فرض عین
بودر. ایردهن و خاتوندان بو فرض بولنماغان کشی گه مسلمان دیب
هیتلمه س. هر وقت بولماق تیوشدر.

س - فرض عین نه در؟

ج - فرض عین هه ر کمنک او زینه فرض بولوب بر کشی اشله و ایله ایکنن .
چی کشیده ن تو شمی تورغان فرضدر .

س - فرض وقت نه دیمه کدر ؟

ج - فرض وقت دیمه ک عملنک وقتی کسلد کده اشله دیکم ز فرض عین
اولان عملله ردو . مثلا بیش وقت نماز قیلماق و رمضان روزه سی تو تمه اق
و بایلار زکات ویرمه ک و کوچی یتسکانلهر حج ایتمه ک کبی شیله ر .

س - فرض کفایه نه دیمه کدر ؟

ج - فرض کفایه دیمه ک بر کشی اشله و ایله باشقه لارنک اوستنده ن تو شه
تورغان فرضدر . مثلا جنازه نمازی قیلماق و سلام آلماق کبی مثلا دورت
لیش کشی بر یerde تو رسه لار بونلارغه بر کشی کیلوب سلام لیرسه بو
سلامنی آلماق بو کشیده لارندان تو شه بر سیده آلماسه بار سیدنک اوستنده فرض
اولوب قالور ویرمه ک سنت آلماقی فرضدر .

س - فرضنک حکمی نه در ؟

ج - فرضنک حکمی فرضنی قیلغان کشی گه تو اب قویغان کشی گه بیده ک
قاتی عذاب ، انکار ایتكن کشی (فرض تو گل دیگه ن کشی) دینه ندهن

س - بر فرض اچنده نیچه فرض وارد؟

ج - بر فرض اچنده بیش فرض وارد: بلمه کی فرض و اشلهه کی فرض و مقداری فرض و اینانماقی فرض و اخلاصی فرض.

س - واجب دیب نیگه نهیتلره؟

ج - واجب دیمهک الله تعالی و رسولی آنی امر ایتوب لکن امر ندهن شول اش نی قوشدینی شبھه لی شبیگه دیرلره. مثلا: بیرام نماز لاری قیلماق و قربان کیسمهک و صدقه فطره و برمهک و صلاة و تر قیلسماق کسبی شبیلردد و الحالی واجب شول الله تعالی و رسولی آنی قوشقان بولور لکن قوشقان دلیلده شک او لور.

س - واجب نئک حکمی نهدر؟

ج - واجب نئک حکمی واجبی قیلغان کشیگه ثواب قویغان کشیگه عذاب او لور لکن انکار ایتکان کشی دیندهن چقماز دلیلسندہ شبھه او لدینی اوچون.

س - بر واجب اچنده نیچه واجب باردر؟

ج - بر واجب اچنده دورت واجب بر فرض وارد. بلوی واجب و اشلهوی واجب و اینانوی واجب و اخلاصی فرض و ریاسی حر امده.

س - سنت نهی دیرلره؟

ج - سنت شول پیغمبریمز علیه السلام آنی عمر نده کوب اشله مش بر یا ایکی مرتبه گنه قویمش اولا مثلا: مسواله طویماق اذان و قامت او قمه اف و جماعت ایله نماز قیاماق کبی شیله ردو .

من - سنتک حکمی نی؟

ج - سنتک حکمی قیلغان کشیگه ثواب اولور قویغان کشیگه عذاب اولماز لکن (شلته) اولوب شفاعتدهن محروم قالماعه سبیدر واگر سنتله ر دهن برسینه راضی اولماز ایسه یا ایسه چیزکله گه صان اسه سنتکنه الی نه له نی تو گل دیب هه یتسه دیندهن چغار .

من - سنت یه چه تورلیدر؟

ج - سنت اوچ تورلیدر برینه سنت مو کده و برینه سنت غیر مو کده و و برینه سنت علی الکفایه دیرله ر .

من - سنت مو کده نیندای سنددر؟

ج - پیغمبریمز علیه السلام آنی هر وقت اشله مش اولا عمر نده بر یا ایکی مرتبه گنه قویمش اولا ابرته و آخشم نماز لارینک سنتله ری و یسیدع نماز نینک صو گئی ایکی رکعت سنتی اویله و جمعه نماز لارینک اولگی و صو گئی سنتله ری بونلار سنت مو کده در اصل اقویام اس قصدی ایله قویغان کشی فاسق و گناهکار اولوب شفاعتدهن محروم قالماعه لایق اولور .

س - سنت غير مو کده نيند اي سنتدر ؟

ج - سنت غير مو کده پلغمبر يمز عليه الصلوة والسلام بعض وقتده اشله ببعض وقتده قويمش اولور . اينکندي و يسيع نماز لارېستش اوگى سنتله رى كبي بعض وقتده قويماق ايله بىر نەرسەدە لازم او لماس . اما هەر وقت قويسيه شفاعتىدەن محروم قالماعە سبب در .

س - سنت على الکفايه نەلەردر ؟

ج - سنت على الکفايه دىمەك بىر کشى اشله و ايله باشقەلارنىڭ اوستىندەن توشه تورغان سنتدر . جىـولشوب اشلى تورغان اشله رده آرادان بىسى بىسم الله نەيتىسى باشقەلارنىڭ توشه .

س - مستحب نەلەردر ؟

ج - مستحب دىمەك پلغمبر عليه السلام آنى عمرىندە بىر يىچە مرتبە اشله - گەن او لور يا ايـه اشله مەگەن او لورده اشله گەن كشىگە ئواب بار دىـمش او لور . مىلا: نافلە نماز قىلماق و نافلە اورج طوتماق و نافلە صدقە ويرمەك كبي شىلەردر .

س - مستحبنىڭ حكمى نەدر ؟

ج - مستحبنىڭ حكمى شول قبلغان كشىگە ئواب ، قويغان كشىگە عـذا بىدە يوق ، شلتەدە يوق ، شفاعتىدەن دە محروم قالماس .

س - مباح نېڭە دىرلەر ؟

ج - مباح دىمەك اشلەوندە و قويماقىنە گناه و ئواب او لماغان اش دىمەك
ىدرە. ياتماق و او طورماق و يوقلاماق كېلىھەردر .

س - حرام دىب نېڭە ئېتلۈر ؟

ج - حرام شول الله تعالى حضرتلهرى آندان شىكسىز دايىل ايلە طىمىش او لور .

س - حرام نېچە تورلىدر ؟

ج - حرام ايکى تورلىدر . بىزىنە حرام لعىنىنە و بىزىنە حرام لغىرىنە دىرلەر .

س - حرام لعىنە او زىنە بولغان بر معنى او چۈن حرام او لان شىلەردر .
آدم او لىزەك ، زنا و لواطە ايتمەك ، ربا و يتىم مالى آشاماق ، يالغان و غىبت
و بېتان سوپىلەمەك بونلارنىڭ او خشاشى شىلەردر . بىزىنى بونلاردان بىزىنى

اشلەر ايىه يىك او لوغ گناه ايتمىش او لور . و جەنم عذابىنە لايق او لور .

اگر توبە ايتمەس ايىه ايمانسىز كېيتىمە گە سىبب او لور . واگر بو حرامى
اشلەد كىدە بىسم الله دىسە و ياخود حلالدر دىسە دىنندەن چىفار . ايىمانى د
نەكاحى قالماس . استئفار ايدوب ايمانان و نەكاحىن ياكىار ئاماڭ تېۋوش
او لور .

س - حرام لغىرىنە دىمە كىدر ؟

ج - حرام لغىرىنە او زىنە بولغان بر معنى او چۈن حرام او لمائىنە -چە بىلەك

حرمتی باشقا دان کیلور. مثلا: بر کشینیڭ ایکەنەك و باشقا نەرسەسن اوغرا لا.
 ماق كېيىكى اوزى حرام تو گل، بلسەك اوغرلاغا-اج كىشى حقى بولوب
 شوندان حرام بولوب كىتەدر. كشينىڭ باقچە سىنه كروب رەھىتسىز يەمشى
 آلماق و جىماق كېيى با خود باشقە نەرسەسىنى و آقچەسىنى اوغرلاماق كېيى
 و بۇزى اوخشاشلى شىلەردد.

س - مەكرۇھ دىب نېڭە نەيتۈرلەر ؟

ج - مەكرۇھ دىبەك كشينىڭ عملىنىڭ ئوانىنى بىرە طورغان شىدەر.

س - مەكرۇھ نېچە تورلىدەر ؟

ج - مەكرۇھ ابى تورلىدەر: بىرەنە كراحت تەحرىمە و بىرەنە كراحت تەنزىھە
 دىنلۇر.

س - كراحت تەحرىمە نە دىمە كەدر ؟

ج - كراحت تەحرىمە واجبىنى قويماق حرامغا ياقىدر. بۇنى اشله گەن كشى
 عذابقە تىوشلى اوپور اگر قىصد ايلە (بە توروب) نىمازىدە اشله سە عاصى و
 گىناھكار اوپور اول نىمازى ياكى-ادان اوقوماقي واجب اوپور و اگر
 او نوتوب اشلەر ايسە سىجىدە سەھو ايلە توشۇر.

س - كراحت تەنزىھە نە دىمە كەدر ؟

ج - كراحت تەنزىھە دىمەك سەنتىنى قويماق دىمە كەدر. حلالگە ياقىدر

اشهه گهن کشیگه عذاب اواماس لکن شله و شفاعتهن محروم قلماغه

سپیدر .

س - مفسد نه دیمه کدر ؟

ج - مفسد دیمه کشیگه عملنی توبندهن بتره طورغان بوزا طورغان شی
دیمه کدر . مثلا : نمازده دنیا سوزی سویلهشمک و آیتی معنایی بوزلچاق
قدر یا کلش اوقوماق و طهمارته بریندهن قان آقماق و روزده قصدا
آشاماق و اجممک کبی شیله ردر .

(فصل اسلامنڭ بىناسىدان ايكىنچىسى صلوة بىيانىدە)

اي دين قىداشلەرى دېمىزنىڭ امرى اولغان يىش وقت نمازلارنى
قىلاقىق هەر ئىقل و بالغ اولان كېرەك اير و كېرەك خاتون اىك اول فرض
اولغان صفات ايمانى بىلەك تىوشىدە . زира ايمان جىملەدەن اول لازم اولوب
جملە عبادتىلەرنىڭ آرتۇغى و افضلى و اولوغسىدە . زира ايمانسىز بىر عبادت
بىر عمل جائىز اولىمادىغى يوغمارىدە سویلهندى آتى اوقورلار . و ايماندان
صوڭرە اىك آرتق عبادت نمازدار . آنڭ اوچون نمازده بتون اعضالار ايلە
الله تعالىنى اولوغلاماق اولدقىدان كوب عبادتىلەرنى جمع ايدر بۇنىڭ اوچون
انضل عبادتىدە . مثلا : نمازده كوشىل و كوزلەر و قىولاقدار اپلە و تىل اپلە

و قوللار ايله و آياalar ايله و يوزى و كوكرا آى و باشى بتوون تەنلى ايله الله
تەلىنى تعظيم واردە . وينه قران و تسييح و تهالى و تحميد و تكبير و
ئىنا و اعوذ بسم الله و شهادت كليم اللهى و صلوة دعالار بونالارنىڭ هممىسى
نمازدە اولوب باشقە عبادتىرده بويله تۈزلى عبادتىر يوقىدر . رسول الله
صلى الله تعالى عايى وسام افندىمىز (الصلوة عماد الدين) بىورمىشىرى يعنى
نماز دينىڭ ترا كىدر دىمەكتىر . ايندى نمازنىڭ فضياتى كىوبىر : يازماق و
اوقوماقيت ايله بىتمەس الله تعالى قرآن كريمىدە نماز ايله تقوانى بىيىك كوب
ذىرى ايتدى آنلىك اوچون الله تعالى قاشىدا بونالار زىادە مەسىل اولدۇلارى
اوچون نماز دىنلىنىڭ ترا كىدر مۇمنلەرنىڭ معراجىدر . دينادە و آخرتىدە
قوتلماغا سلامت بولماغا سېيدىر . دينادە نمازنىڭ فەئەسى شۇل كە نماز
اوتوغانلىنىڭ دىزق كېتىكىسى بىكىل اولور و عمرىنىڭ بىركاتلى و تەننە
صحت و سلامت كىلوب و بتوون اشلەرى يېڭىل اولور . شيطان و جن آدملىر
ياوزلىقىدان و جملە بلا و آفتهىردىن و سرخاولاردا ان امین اولور . و تاغى يېچە
فائىدەلارى واردە كە يازماق ايله بىتمەس . اما آخرتىدە فائىدەلار ايىمان ايله
اوامەك نصىب اولور و قىدر عذا بىندان امین اولور جزايسى يېڭىل اولور قېرىدە
و قىدامت كونىدە يولداش اولوب قىامت كونىدە قورقۇلاردا ان امین اولوب و
حسابلارى يېڭىل اولور پىدىغىمىزلىر و صىدىقلار ايله يولداش اولوب و عىرپىش

اعلا کولا گه سنه ذوق و راحتلارده اوlobe الله تعالی و پیغمبر علیه السلام
 آندان راضی اولور ، لکن بو نمازنڭ بولە فائىدەلارى نمازانى طوغىرى و
 درست و دائم پىلق ايلە قىلوچىلار اوچوندر . ياكىش و تعديل از كانسىز
 قىلغانلارە بىدۇك عذاب اولور نىكم الله تعالى حضرتى (فَوَيْلٌ لِّلظَّالِمِينَ
 الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَهُونْ) بىوردى يعنى بىدۇك عذاب شول كىشىلەر
 اوچوندر كە نمازانى ياكىش و رىا ايلە قىلورلار و نمازانڭ مسئله له رېنلىنى
 بىلەمە يوب ناداناق ايلە قىلورلار دىيمە كدر بىس بوندان معلوم اولدىكە نمازانى
 قويغانلار اوچون يىڭىراك قاتى عذاب اولور . حكايە اولئەوركە بر كشى
 صىخرادە باردقىنە شىطان عليه اعنە آدم صورىسىدە اولوب آڭا يوايداش
 اولدى بوكشى ايرە، اوبلە، ئىكىندى و آخشام نمازلارىنى اوقومىداي يىسيع
 وتنى اولدى بوكشى يىسيع نمازىنى دخى اوقوماينچە يوقلارغە تىلادى اول
 زمان شىطان بوزۇڭ يانىدان فاچىدى اول كشى ايتدى اي اىبىدەش مىيىندان
 يىكە قاچاسىڭ ؟ كىل بر گە يوقلايىق دىيدى شىطان عليه اللە آڭا دىيدىك
 مىن عمرىدە بر مرتبە الله تعالى گىناھلى اولدم اول گىناھم سېبىي ايلە
 ماعون اولدم سىن ايسە بو كۈونگى كۈون يىش مرتبە گىناھ قىلدۇڭ مىيىن
 قورقامن سىكىڭا الله تعالى نىڭ آچوى ئىزىز بىزىڭ ايلە بر گە اولدىغىم سېبىنى
 ايلە مېكىادە قەھر ئىدر دىيدى ، عقاىلى ٻار كېشىگە بو قىصىددەن بىدۇڭ زور

او گوت گورعه ممکن اولور. وينه نمازني تصد ايله قويغان لار اوچون نيقه
 ضرر لار وارد نته كم بیورمشدر (فَيَخْلَفُ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ) يعني
 پيغمبر له ردهن صوڭره بر خلق كىلدىلەر (أَضَاعُوا) بون لار ضايىع ايدوپ
 قىلمايدىلار (الصَّلَاةَ) يىش نمازنى (وَاتَّبِعُوا) دخى ايباردىلەر (الشَّهَادَةَ وَالْأَتَى)
 نفسلەرى تىله گەن نەرسە گە لواطە و زنا و ريا و يالغان گواهاق آتا و آنانى
 ونجوتمەك كېيىشىلەر گە دايىم چىلىق قىلماق ايله (فَسُوقَ يَلْقَوْنَ غَيْرًا) بولىه
 آدملىر آخر تىدە قاتى عذابلارغە يولقولار و صالحولار با ايسە جەنمەدە غىدا
 دىكەن چوقورعه صالحولار بو غىيا جەنم اچىدە بر چوقوردر كە غۇذابى و
 ياندرماق آرتق قاتى اولوب بتون جەنم بو غيانلىك شىتنىدەن ھەر كونىدە
 هەنچەرته بىدەن ئەللە تىمالى گە صغۇر . ايمدى نمازنى و روزەنى حىجىنى و زكأتىنى
 قويغان كېشىلەر گە و نفس تىله گە نىكە اىهروب توبەسىز آخر تىكە كېتكەنلەر گە
 بو غىدا چوقورنىدا عذاب اولور. وينه رسول اللە صلى اللە علیه وسلم بېبورمشكە
 امام يېھى روایت ايدر (الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّينِ فَمَنْ أَقامَهَا فَقَدْ أَقَامَ الدِّينَ وَمَنْ
 نَسَأَكَاهَا فَقَدْ هَدَمَ الدِّينَ) يوردى يعني نماز دىتىنىڭ ترا كىدر كىمەدە كم
 نمازنى تمام و طوغىرى و دايىم چىلىق ايله قىلۇر ايسە دىنى ئۆزۈمىش اولور .
 و كىمەدە كم نمازى قويسب او قوماس ايسە دىنى ئۆرمىش واتىش اولور دىدى .
 ھۇ طوغىرىدا حدیث شەرافلەر بىك كوبىدە . خېرده پىپان اولنمىشدور كە بىز

نمـازنى قضاـعه قالـدورغان كـشى اول نـمازـنى تـضاـاـيـتـمـهـسـدـهـنـ اوـلـوبـ كـيـتـسـهـ
قـبـرـيـنـهـ جـهـنـمـدـهـنـ يـتـعـمـشـ اـيـشـكـ آـچـلـورـ قـيـامـتـكـ چـاقـلىـ جـانـىـ عـذـابـداـ اوـلـورـ .
اوـلـ نـماـزـنىـ قـضـاـاـيـتـمـيـنـچـهـ اوـلـگـهـنـ كـشـىـ اللهـ تـعـالـىـ قـاشـنـدـهـ يـامـانـ كـشـىـ درـ .
بوـ كـشـىـ تـلـهـسـهـ يـوـزـ مـاـكـ نـافـلـهـ ثـوـابـلـارـ وـ نـيـچـهـ اـيـذـگـوـاـكـلـهـرـ اـشـلـهـرـ اـيـسـهـ
سـاعـتـدـهـ مـكـ مـهـرـتـهـ بـهـ اللهـ تـعـالـىـ فـيـ ذـكـرـ اـيـسـهـ يـهـ بوـ كـشـىـ اللهـ تـعـالـىـنـاـثـ قـاشـنـدـهـ
يـامـانـ وـ فـنـاـ كـشـىـ درـ تـاـ اوـلـ نـماـزـنىـ قـضـاـاـيـتـكـهـنـگـهـ چـهـ،ـ نـيـچـهـ آـدـهـلـهـرـ وـارـدـرـ كـهـ
ئـوـسـتـنـدـهـ نـيـچـهـ نـيـچـهـ قـضـاـاـنـمـازـلـارـيـ بـولـ طـورـوبـ نـافـلـهـ يـعـنـىـ ثـوـابـلـيـ نـماـزـلـارـ
قـيـلـلـارـلـارـ مـذـلاـ:ـ قـدـرـ نـمـازـىـ وـ نـافـلـهـ نـمـازـلـارـ كـبـىـ.ـ اـيـ آـحـمـاـقـ
مـكـ رـكـعـتـ نـافـلـهـ قـيـاسـهـلـاـكـ بـرـ وـقـتـ قـالـمـشـ نـماـزـنىـ قـضـاـاـيـتـمـهـكـ درـجـهـسـيـنـهـ يـتـشـهـ
آـلـمـاسـسـينـ بـوـ نـافـلـهـ نـماـزـلـارـنىـ قـيـلامـاسـ اـيـسـهـلـاـكـ عـذـابـ وـ شـلتـهـ اوـلـمـاسـ اوـقـوعـانـ
كـشـىـگـهـ بـيـوـكـ ثـوـابـ وـارـدـرـ لـكـنـ بـوـ ثـوـابـ قـضـاسـىـ اوـلـمـاءـاغـانـ كـشـىـگـهـدرـ .
لـكـنـ نـيـچـهـ نـيـچـهـ قـضـاعـهـ قـالـمـشـ نـمـايـ وـارـ اـيـكـنـ نـافـلـهـ نـماـزـ قـيـلـمـاـقـ زـيـادـهـ
جـهـلـ وـ نـادـانـلـقـدـرـ .ـ وـدـخـىـ مـعـلـومـ اوـلـاـكـهـ قـيـصـدـ اـيـلـهـ تـرـكـ اـيـدـوبـ نـمـازـ
اوـقـومـاـغـانـلـارـ حـقـنـدـهـ مجـتـهدـ عـلـمـالـارـ اـخـتـلـافـ اـيـتـدـيلـهـرـ اـمامـ مـالـكـ اـيـلـهـ اـمامـ حـنـبـىـ
قارـشـلـارـنـدـهـ مـرـتـدـ اوـلـوبـ قـالـدـيرـدـغـىـ نـمـازـىـ قـضـاـاـيـدـوبـ تـوبـهـ اـيـتـمـهـسـ اـيـسـهـ
قتلـ (ـ اوـرـمـهـلـ)ـ تـيوـشـدـرـ دـيمـشـلـهـرـ وـ اـمامـ شـافـعـىـ قـاشـنـدـهـ مـرـتـدـ اوـلـمـاءـاـيـنـيـچـهـ
جزـاسـىـ اوـلـارـقـ قـتـلـ اوـلـمـورـ دـيمـشـ وـ اـمامـ اـعـظـمـ قـاشـنـدـهـ فـرـضـ اوـلـدـغـىـ
انـكـارـ اـيـتـمـهـسـ اـيـسـهـ دـيـنـدـهـنـ چـقـمـاسـ لـكـنـ فـاسـقـ اوـلـوبـ حـكـمـهـدـهـ گـواـهـلـهـىـ

قبول او لناس. امام اعظم قاشنده بر کشی قصد ایله نمازی قویسه اولگه نیجه حبس او بنوره. راست کوکل ایله توبه ایسه اوی وقت جسدهن چهارلوره بولیه کمسه اولوغ گناهلارنث ایاث بیوکنی اشهمش اویور، نمازی سویمه و بیاراتماو یا که الله تعالی دهن قورقماینجه، او بالما یا نیجه نماز قویماق ایله بالاتفاق دیندهن چغار. آنک اوچون الله تعالی نک امرینی بر نرسه گه صاناماو کفردر. شونک اوچون بر کشی اوچ کون اوچ کیچه نمازی قصدآ قویسه امام اعظم قارشنده ده قتلی لازمدر دیمش، و دخی روزه زکات و حج بو فرضلارنی قویماقده نیجه نیچه دنیا و آخرتده ضررلاری واردر. بولیه کشیده. مهربنی شرعا دشمن طوتماق واجبدر. لکن دشمنلئی کوکنی ایله ئیستوب تلی ایله او گتله گه تیوشدر. بولیه فرضلارنی قویفان و قضا ایتمه گهن کشی الله تعالی نک و پیغمبرله رنک و فرشتهله رنک و ایز گیدله رنک دشمانی اویوره. شیطان عایله اللعنہ نک دوستی اویوب دنیاده خور و اشکی، یوزی قارا و آخرت. مده مسخره اویور و دنیاده فقیر و محتاج اویوب مشقتدهن قوتاماس. اشنده و کسبنده برکاتی اویاس. دنیا ایله شغلله نوب او لمبه و قارا یز گرمده عقلنه کیلمینجه آخرتده نیچه و نیچه او کسنجله و حسرله تبارتوب (الله صاقلاسون) ایمانسز کیتمه گه سبب اویور و قبری جهنم چوقری اویوره. ای دوست آذنه ایسه بله بله قارا صوکمز و باراچاق یورطمیز یعنی قیرمیز هنیه

کون قچقرو رکه بن قارانغیلیق یور طیمن کیچه قارانغیلاغنده نماز قسیلماق ایله
 مینی نورلاندر. یعنی کیچه ایله طوروب نماز او قوغان کشینک قبری نور او لور
 و بن طوبراق یور طیمن بکا توشه کیکتر شرعاً یاخشی عمل و اوابلی اشله ر
 اشله گمن کشینک قبری او جماح توشه کله ری ایله توشه لور و بن یلان و چیان
 یور طیمن بکا تریاق آلوب کیل. بو کدا تریاق الله تعالی دهن قور قوب کوزدهن
 آفغان یاشله ردره. یعنی بر کشی الله تعالی دهن قور قوب کوزندهن یاش آق زسه
 قبرده یلان و چیانلار آنی تسلمه س دیمه کدر. و بن طار یور طیمن بکا تقوی
 ایله کیل یعنی دنیاده الله تعالی نک قور قوسندان قوشقانلارینی طوتوب و طیناز.
 لارن اشله س دیمه کدر. بویله کسنه نک قبری نورلی او لو ب و قبری کسیک
 او لو ب قصما س. و بن فقیر و محتاج یور طیمن دنیاده مالکدان صدقه ویرمه ک
 ایله بني بای بورت نهیله. ایدمی دنیاده الله رضالنی او چون صدقه ویر گنه هر
 قدر له زنده بای او لو ب کشیگه محتاج او لمسلا ر. و بن سؤال یور طیمن دنیاده
 لا الله الا الله کلمه سنی کوب نهیتو ایله جوابلار حاضر نهیله. دنیاده لا الله
 الا الله کامه سنی کوب نهیتکن کشیله رنک قبرده جوابلاری یکل او لور. ای
 دین قرد اشله ری قبر من بز گه هدر کون بویله قچقروب طورور ایکن. بز
 ایسه دنیا شغلی ایله شغله نوب کو گله رمز قار الفانقادان ایشتمه یمز و او لمه ک
 حق ملمز غه کلمه س. لکن او لوم و قمر عقامه زده یوق ایکن او لوم بز فی یاق لاب

قبر گه کرتوره. اول وقتنه او گئمهڭ و قاينىرماق فائىدە ويرمەس. و دخى نمازنى قصد ايله قويغان كشى عرصات ميدانىدە يېچە يلـلاـر تورلى عـذـاب و خولقلار تارـتـوب بر وقت نماز اوچون آخـرـتـ بـلـ اـيـلـهـ سـيـكـسـهـنـ يـلـ جـهـنـمـدـهـ عـذـابـ اوـلـنـورـهـ دـنـيـاـ يـلـ اـيـلـهـ سـيـكـسـهـنـ مرـتـبـهـ اوـجـ يـوزـ آـتـمـشـ ماـثـ يـلـ اوـلـورـهـ آـنـثـ اوـچـونـ رسـوـلـ اللهـ صـلـىـ اللهـ عـلـيـهـ وـسـلـمـ اـفـنـدـيـمـزـنـ (من ترك صلوة حتى مضى وقتها عذب في النار حقباً الحقب ثم انون سنة كل سنة ثالث مائة و ستون يوماً كل يوم كال霏 سنة مما تبعون) قول شريفىنىڭ معناسى بودره ايندى بر نماز اوچون سـيـكـسـهـنـ مرـتـبـهـ اوـجـ يـوزـ آـتـمـشـ ماـثـ يـلـ دـنـيـاـ يـلـ حـسـابـىـ اـيـلـهـ يـاـنـازـارـ. نـعـوـذـ بـالـلـهـ بـوـ حـدـيـثـ شـرـيفـ بـوـ طـوـغـرـىـدـهـ يـيـتـهـرـأـكـدـرـ. اـيـنـدىـ بـىـ نـماـزـغـهـ قـزـ وـ خـاتـونـ وـ يـرـمـهـكـ درـستـ توـ گـلـدـرـ. بـىـ نـماـزـ اـيـلـهـ كـورـشـمـهـكـ وـ محـبـتـ وـ سـوـزـلـهـشـمـهـكـ وـ دـوـسـتـاـقـ اـيـتـمـهـكـ درـستـ توـ گـلـدـرـ. مـكـرـ آـنـىـ كـونـدـرـ. مـهـكـ نـيـتـىـ اـيـلـهـ درـستـ اوـلـورـهـ. بـىـ نـماـزـ دـشـمـانـ طـوـتـماـقـ وـاجـبـدـرـ. دـشـمـانـ طـوـتـماـسـلـارـ اـيـسـهـ جـمـلـهـسـنـهـ ضـرـرـ وـ يـرـدـهـ. زـبـراـ بـوـنـلـارـهـ رـحـمـتـ كـيـلـمـهـسـ. اللـهـ تعـالـىـ دـهـنـ يـارـدـمـ اوـلـماـسـ. دـشـمـانـ طـوـتـارـلـارـ اـيـسـهـ بـوـنـلـارـذـشـنـهـ قـوـتـلـورـلـارـ. لـكـنـ آـچـوـلـانـماـقـ وـ دـشـمـانـ طـوـتـماـقـ كـوـكـلـ اـيـلـهـ اوـلـوبـ تـلـ اـيـلـهـ اوـگـتـ وـ نـصـيـحـتـ قـيـلـورـعـهـ تـيـيـشـ. اـيـنـدىـ بـوـ قـضـاعـهـ قـالـمـشـ نـماـزـلـارـنـيـ قـضـاـيـاـتـيـمـهـ يـېـچـهـ

کوندە بوز مرتبه توبه ایتە دە بىر فائەرە او لماس و توبه سى قبۇل او لماس و عذابدان قوتىلماس. اگر قالدىنى نمازلارى قضا اپدوب قضاوغە قالدىرىدىنى اوچون توبه ايدرسە توبىلهرى قبۇل او لوب هىچ كىمچىلەكسز يىنه ئوابلاڭ و يېرلوب او جماحىقە كىروب مەنگى قالورلار. اللەتعالى بولىھە يىوردى. نى قدر قىصاسى كوب بولسىدە بىرمهڭ تىش. صو كىرە او كىنمهڭ فائىدە ويرمىس. كوندۇز فرضاڭلارىنى كىچە و كىچە فرضاڭلارىنى كوندۇز قىضا ايتىسە درستىدر. صحت وقتىدە قالمش قضاڭلارىنى صرخاو وقتىدە او تو روب ياشارت ايلە قىضا ايتىسە درستىدر. ايندى نماز او قورۇغە تىيشلى اما نىچىك او قورۇغە كىرەڭ يالكىن ياتوب طورماق ايلە نماز نماز بولماس. نماز ئاش طشنىدە شەرطلارى و اچىندە فرضاڭلارى واردە واجبلارى و سنتەلەرى و مستحبەلەرى و مکروھلەرى واردە بونلارى تىيشلى سىنجە قىلۇرغە تىيشلى. بلور بامس ياكىلش يوكىلش قىلغان نماز شىطاننىڭ مسىخرەسىدە. اگر نمازنى خلق بىنى سويسون و ياراتىن دىب قىلسە بولىلە زىيا ايلە اولغان عبادتىڭ بىر فائىدەسى او لمائىنچە نىچە نىچە ضرر - لارىنى كورور. غفلت او لمەيە. بو يىرده نمازنىڭ اداسى (وقتنىدە قىلۇنى) ييان اولنور. قضا نمازى نىچىك قىلناچاغى ايسە توبەندە ييان اولنور.

(فصل بىش وقت نمازلارنىڭ صانلارى پيان اولنور)

ئى - اپتە نمازى نىچە رىكتىدر ؟

ج - ایرته نمای دورت رکتدر. اول ایکی رکعت سنت مؤکده صوگره ایکی رکعت فرضدر.

س - بر کشی ایرته نمازینه مسجدکه واروب، جماعت فرض او قو وغه کر شکن واسه لار، بو کشی سنتی او قورمی یا که امامه، او بورمی؟

ج - اگر بو کشی سنتی او قوسامده جماعتكه، التحیاتکه یستشرمن دیسب شقلی حکم ایتسه سنتی قوبماس او قور. اگر التحیاتکه یتیشه آلام دیسه سنتی قوب امامه او بور. جماعتنک ثوابی سنتیک ثوابندان آرتق اولدی-تی اوچون. صوکندان سنتی قضا تیدلی او لماس. اول وقتنه نافله نمازنی قیلماق مکروه اولدی-تی اوچون.

س - بر کشی ایرته نمازینه طورا آلامینچه قوباش چقسه آنی اول کون قضا ایتسه سنتی ده قضا قیلورمی؟

ج - بر کشی ایرته نمازینه وقتنه او تی آلامی قالسه اول کون تو شدهن اول قضا ایتسه سنتی ایله قضا ایده ر، اگر تو شدهن صوکنه قالسه فرضنه قضا ایده ر، سنتی قضا ایتمه س. و دخی ایرته نمازینه بارغان کشی جماعت فرض قیلدقده اول کشی صف آراسنده یا صفحه آرتنه سنت قیلماق مکروه دره افضل اولانی سنتی یور طنده او قوب مسجدکه بارماقدار. اگر مسجد-مداده او قوسه مسجدنک سنت بولمه سی اولمه، شونده او قور اگر بولماسه مسجد

نڭ بىرە پۇچماغاندە اوقورە

س - اویله نمازى نېچە رەكتىدر؟

ج - اویله نمازى اون رەكتىدر. اول دورت رەكت سنت مۇكىدە قىلانور. صوڭرىه

دورت رەكت فرض اوقولور. صوڭرىه يە ئىكى رەكت سنت مۇكىدە قىلانور.

س - اویله نڭ صوڭنى ئىكى رەكت سنتىنى دورت رەكت اوە وچىلار نېچەك

اوقدوغە كېرىھك ؟

ج - اویله نڭ صوڭنى ئىكى رەكتى سنت مستحبىه اولور. بۇنى دورت رەكت

قىلغۇچىغە ئوابى يېڭى كوبىز. لەن هەر ئىكى رەكت بىر تماز اولدىيى اوجون

اولگى اولطرشە او طورماقى فرپىدر. بۇندە صلواھ و دعاalarنى اوە-وب

آياقنە طورغاچ سېھانىڭ اغۇذ بىسملە ئابە باشلار. اگر تلاسە ئىكىشىدە رەكت

ايتوب اوقدوغە. يە ئىكى دەكت اوقدوغە سلام ويروب يە طوروب ياكىدان

ايکى رەكت نىتەب قىلور. لەن بۇيە زىفە نمازلارده كۈندىز دورىدە ئەر،

كېچە ئىكىدە بىر سلام ويرەك افضلادە.

س - بىر كىشى اویله نمازىنە مسجدكە وارسە جماعت فرض قىلماغا كېرىسىم.

لەر اول كىشى سنت اوقدوغى امامە ئويورمى ؟

ج - بىر كىشى اویله نمازىنە مسجدكە واروب كىرسە مۇذن قامىت ئەيتورگە

كېرىسىم اول كىشى سنت قىلماس. امامە فرضە اوپور. فرضى اوە-ودقدان

صوڭ طوروب اوپىلەنچى اول دورت ركعت سنتى قضايدوب صوڭره ايڭى دكعت سنتى اوقور.

م - ايڭىندى نمازى يېچە ركعتدر؟

ج - ايڭىندى نمازى سېڭىز ركعتدر. اول دورت ركعت سنتى مستحبه قىلنور. صوڭره دورت ركعت فرض قىلنور.

م - بىرىشى ايڭىندى نمازىنە مسجدكە وارسە فرضغە قامت ئەيتلىسە اول كشىنى اشلەر؟

ج - اول كشى سنتى قويوب فرضە امامغا اوپىور. ايڭىندى سنتى فرՃدان صوڭره قضاقىلماس. اول وقتى نافلە نماز قىلماق مکروه اولدىيەن اوجۇن.

م - اول كشى سنتىكە كىشكەچ قامت ئەيتلىسە ئىشلەر؟

ج - اول كشى سنتىكە كىشكەچ قامت ئەيتلىسە ايڭى دكعت اوقوب سلام وېرۇب امامغا اوپىور. اگر اوچنچى ركعتكە طورمىش ايسە تمام قىلوب صوڭره فرضغە اوپىور.

م - آخشام نمازى يېچە ركعتدر؟

ج - آخشام نمازى يىش ركعتدر. اول اوچ ركعت فرض قىلنور. صوڭره ايڭى دكعت سنت مۇكىدە قىلنور.

م - يىسۈچ نمازى يېچە ركعتدر؟

ج - يسیع نمازی اون اوچ دکتدره اول دزرت رکعت سنت مستحبه قیانور.
 صوڭره دورت رکعت فرض قیانور. صوڭره ایکى رکعت سنت موڭددە
 قیانور. صوڭره اوچ رکعت و تر نمازی قیانور.
 س - اگر يسیع نڭھى ایکى رکعت سنتى دورت رکعت قیلوور آيسىه
 نېچىك قیلوور؟

ج - يسیع نڭھى سنتى دورت رکعت قیلسە صوڭھى ایکى دکتەرى
 سنت مستحبه اولوب اولگى اولظر شده صلواة و دعاalarىنى اوچوب اوچىنجى
 دکتەركە طورغاچ سبىحانىك اعوذ بسمىله اوقوور تىلەسە ایكىشەر ایكىشەر اوقوور
 دورت رکعت قىلماق ئوابىلاراقدو. و دخى سنت و نافلە نمازلار دخى فرض
 نماز كېي اوقولور. فرض نمازلارده اولغان فرضاڭلار، واجبه، سنتلەر بۇ
 سنت و نافلە نمازلارده واردە. فرض نمازلارنى بوزغان شىلەر سنت و
 نافلە نمازلانى دخى بوزار. فرض نمازاردا سىجدە سەھو تىيش بولغان شىلەرنى
 سنت و نافلە نمازاردا اشلىسە بونلاردا دخى سىجدە سەھو و واجب اولور؟
 لىكن فرضاڭلاردا مىلا: اوپە، ایكىندى آخشام يسیع فرضاڭلارندە اولگى ایکى.
 شهر رکعتلەرنىدە قرآن اوقوماڭ فرض اولوب صوڭھى ایكىشەر دکتەلەرنىدە
 يالغى الحمد اوچوب دکوعغە كىدىلور؛ لىكن و تر نمازندە و سنت نافلە نماز -
 لارده هەر دکعتلەرنىدە قرآن اوقوماڭ فرضاڭدر. و دخى اوپەنڭ و جمیعەنڭ

اولگى سنتلەرى سنت موڭدە اولوب دورت رکعتى بى نمازدر. اما اىكىندىنىڭ
ويسىع ئىچىن اولگى سنتى بىنلار سنت مستحبە اولوب ھەر ايکى رکعتلەرى بى نمازدره
بو سنت مستحبە اولان ئازلارنى تەلسە، اىكىيىدە بى سلام و يرۇب اوقدور. تەلسە
دورتىدە بى سلام و يرۇب اوقدور. لەن دورتىدە بى سلام ايلە اوقدوسە اولگى
اوطرىشە، او طوردىقىدە تەخيانىدەن سوڭرە ىلوا و دعا لارى بى اوقدوب آياقىغە
طوردىقىدە سېھانىڭ اعوذ بىسملە ايلە باشلار. غفتات اولمىدە.

(فصل نمازنىڭ فرض اولدىيغى بىيانىدە)

س - نماز فرض اولدىيغى دليل نەدر؟

ج - اللہ تعالیٰ قرآن کریمەنده اقِيمُ الصَّلَاةَ بیوردى. معنای شریف نمازنى
اقیمه ایدىكىز، یعنی اوقدۇز دىيە كدر. اللہ تعالیٰ نىڭ اقیمه دىيگەن سوزى
اسىدر. اول امر نمازنىڭ فرقلەنگى تەلەر. شونىڭ اوچۇن بو قول شریف ايلە
نمازنىڭ فرض اولدىيغى نابت اولدى.

س - نماز ئىش وقت اولدىيغى دليل نەدر؟

ج - اللہ تعالیٰ قرآن کریمەن (فَسَبَّهُنَّ اللَّهُ حِينَ تَمَسَّوْنَ وَحِينَ تَصْبِحُونَ وَلَهُ
الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعِشَيَاً وَحِينَ تَظَهَرُونَ) قول شریفیدور. آيتىڭ
معنای شریفى اللہ تعالیٰ تسبیح نېتىكىز. یعنى نماز اوقدۇز كېچە كرگەن

وقته. اول کیچه کر گهچ او قی طورغان نماز آخشم و یسیع نمازیدر. و دخنی طاکنه کر گهچ نماز او قوکن. اول ایرمه نمازیدر. اول الله تعالیٰ گه یپر و گوک اهلی حمد ٹیتورد. و دخنی ایکندی نمازی او قوکن. و دخنی ظهر و قنده نماز او قوکن، اویله نمازنی. نافع بن الازرق ابن عباس رضی الله عنہمادهن صوراغان بیش وقت نمازنک فرض ایکنلگی قرآنده بارمی دیب. حضرت ابن عباس بار دیب اشبو ایکی آیتنی او تو غن. تفسیر قاضی بیضاویده بویله دره.

(فصل نمازنک شرط‌لاری و فرض‌لاری بیان اولنور)

س - نمازنک فرض‌لاری یچه در؟

ج - نمازنک اتفاقی فرض‌لاری اون ایکیدر. آیسی نمازعه کر شمه سدهن اول بولماق تیشلیدر. آکا شرط دیبور و آیسی نمازنک اچنده در. آکا دکن دیبلور.

س - نمازعه کر شمه سدهن اول تیشلی او لفان شرط‌لاری نه در؟

ج - برچی حد نددهن طهارت، یعنی غسل تیشلی او لسه غسل ایتمه ک (قویو؛ - ماق)، طهارتی بولماسه طهارت آلماقدر.

نمازنک ایکنچی شرطی نه در؟

نمازنک ایکنچی شرطی نجاستدهن طهارتدر (پاک-له نه کدر). یعنی هنی و

کیمی و نماز اوّی طورغان اورنی نجاستدهن پاک اولماقدر .

س - نمازنگ اوچنجی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنگ اوچنجی شرطی ستر عورتدر . یعنی نمازده عورتله رینی اورته کدر .

س - نمازنگ دورتنهچی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنگ دورتنهچی شرطی استقبال قبله، یعنی نماز اوّل و غان کشینگ بوزی کعبه شریفه گه قارشو اولماقدر .

س - نمازنگ بیشنچی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنگ بیشنچی شرطی وقتدر . یعنی بیش وقت نازلارنگ اول و آخر وتلارینی بلوب وتلارینگ اچنده قیلماقدر .

س - نمازنگ آلتچی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنگ آلتچی شرطی نیت ایته کدر . یعنی قایسی وقتنگ نمازین قیلور ایسه آنی نیت ایته کدر .

(فصل نمازنگ اچنده اولغان فرصلاردى بیان ایدهه)

س - نمازنگ اچنده اولغان فرصلاردان برنهچیسی نهدر ؟

ج - نمازنگ اچنده اولغان فرصلاردان برنهچیسی افتتاح تىکپیریدر . بیشنچی

نمازغه يابشدقده قولاق قاقغان و تنده الله اکبر ديمه کدر .

س - نمازنڭ اچنده ايکىنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ اچنده ايکىنجى فرض قىامدرا. يقى نماز اوقي طورغان کشى آياق اوستىدە اوقوماقدار .

س - نمازنڭ اوچنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ اوچنجى فرضى قرائىدرا. يعنى نمازىدە آياق اوستىدە اولدقدە قران اوقوماقدار .

س - نمازنڭ دورتىنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ دورتىنجى فرضى دىكۈدر. يعنى باشى ايلە بىلەن ئېڭىز ايدوب بو گولمە کدر .

س - نمازنڭ يىشىنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ يىشىنجى فرضى سىجىددەر. يعنى تىزلهرىنى و آياقلارىنى و قولالارنى و يوزىنى يېرىمە قويىماقدار .

س - نمازنڭ آلتىنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ آلتىنجى فرضى قىدە أخىرەدر. يعنى نمازنڭ آخرىنە التحيدات اوقدور قدر او طورماقدار .

س - بىرىشى نمازنڭ سوپەنگەن اون ايىكى فرضا لارندان بىرسىنى قوبىسى

اول کشی نهادن نیچک اولور ؟

ج - بر کشی نهادن طشنده اولغان شرط لارندان و اچنده اولغان
فرض لارندن کرک قصدا و کرک اونتوب ضرور تز بربنی قیلماسه، قبلیدی غنی
نهادن درست اولماس. اول نهادن یا کنادان قیلماق فرص اولور. آیندی بو
اون ایکسی فرض لارندن همه ریسی توبه نده آیروب، آیروب سویله نور
انشا الله تعالی .

(فصل نهادن برچی شرطی حدیدن طهارت نیچک)

اولدینی بیان اولنور)

س - حدیدن طهارت نیچک اولور ؟

ج - حدیدن طهارت ایکسی تورلیدر. بر به طهارت کبری یعنی اولوغ
پاکلک دیرلهر. بو اولوغ پاکلک قویونماق یوشلی بولغان وقتده قویونماق -
در وبرینه طهارت صفری یعنی کچکنه پاکلک دیرلهر. بو کچکنه پاکلک
طهارت آماق یوش اولدقده طهارت آماقدر .

س - غسلنگ فرض اولدینه دلیل نیذر ؟

ج - (وان کننم جنبایا فاطمہ روا) قول شریفیدر. آینشگ معنای شریفی
؛ اگر سوز چب اولسه کن کامل تازه ارکم. یعنی غسل قویونگز دبمه کدر .

س - غسلنگ فرضلارى نېچەدۇ ؟

ج - اوچدره بىرنىچىسى بىر مرتبه آغزىنىه صو آلوب آغزىنىڭ اچنده قورى
بىر قالىدۇرمائىچە چلاتماق دره بوكا مضمۇمه دىرلەر .

س - غسلنگ اىكىنچى فرضى نىدىر ؟

ج - غسلنگ اىكىنچى فرضى بىر مرتبه بورنىنه صو تارّوب بورنىنىڭ نىچىكە
يىشوكىنە قدر بىتون اچنى قورى يىر قالىدۇرمائىچە چلاتماقىدره بوكا استشاش
دىرلەر .

س - غسلنگ اوچنجى فرضى نىدىر ؟

ج - غسلنگ اوچنجى فرضى بارچە تەنلىي يوماقدار، آغزىندە و بورنىندە
و تەنپىشك باشقە يىنده انه اوچى مقدارى قورى يىر قالىسە عىسىى صحىيدىچ
اولماس . قولتقلارىنىڭ و كىندىكىنىڭ اچلەرىنى صاج و ساقاللارىنى
چلاتماق فرپىدره . و اگر تەتسىدە بالق تەنكەسى شىككاللى نەرسە يابشوب
آستىنە صو كىچەز ايسە غشلى درست اولماينىچە چلاتماق يىوشىدره . جىنب
كشى قولىنى و آغزىنى يوماينىچە آشاماق و اچمەك مکروھدر .

س - خاتونلارنىڭ ساچلارى اورلگەن اولسە سوتوب قويونماق يىوشمى ؟

ج - اگر جىنب اولغان وقتىدە ساچلەرى اورلگەن اولسە سوتەك يوش
اولماپوب ساچلەرىنىڭ توبلەرىنى و طلۇمنى پوماق لازىمدره . و اگر جىنب

اولغان وقتده صالحه‌زی سوتولمش اوسله اتفاق ایله اول زمان بتون ساجن یوماق فرضدر. ایرله‌رنک ساجله‌ری اورلگـهـن اولسون، اولماسون بستونن یوماق فرضدر. غسل قویونفان خاتوننـک طرناقلاری آراسنده قوری قامر قالسه غسلی و آبدستی درست اولماس. زیرا قامردە قـاـیـلـقـ اولوب صونـک اوتهـ کـهـ مـانـعـدرـ. اما بالـجـقـ کـرـگـهـن بـواـسـهـ درـسـتـ بـولـورـ آـنـکـ اوـجـونـ بالـجـقـدانـ صـوـ اوـتـهـدرـ.

س - غسلنـکـ سـتـلـهـرـیـ نـهـدرـ؟

ج - ابـدـاـ بـولـ اـیـتـهـکـ صـوـکـرـهـ نـهـنـدـهـ نـیـجـاستـ وـارـ اـیـسـهـ آـنـ تـازـاـرـتـمـاـقـ صـوـکـرـهـ نـیـتـ اـیـتـدـمـ پـاـکـلـهـنـمـ گـهـ دـیـبـ نـیـتـ اـیـتـهـکـ صـوـکـرـهـ نـمـازـ طـهـارـتـیـ کـبـیـ طـهـارتـ آـمـاـقـ آـغـزـینـیـ وـ بـورـتـیـ وـ باـشـقـهـ تـهـنـیـ اوـجـهـدـ مرـتـبـهـ یـومـاقـ وـ اوـغـمـاـقـ سـتـنـدـرـ قـوـیـونـفـانـ وقتـدـهـ اـیـثـ اـوـلـ اوـلـ جـیـلـکـهـسـینـهـ صـوـکـرـهـ صـوـلـ جـیـلـکـهـسـینـهـ صـوـکـرـهـ باـشـینـهـ قـوـیـارـ غـسلـ قـوـیـونـفـانـ وقتـدـهـ آـیـاـقـلـارـاـرـیـ صـوـ اـچـنـدـهـ اوـاسـهـ آـیـاـقـلـارـبـنـیـ صـوـکـرـهـ یـومـاقـ لـازـمـدـرـ غـسلـنـکـ سـتـلـهـرـیـ بـودـرـ.

س - غسلنـکـ مـکـرـوـهـلـهـرـیـ نـهـدرـ؟

ج - غـسلـ قـوـیـونـاـ طـوـزـغـانـ بـرـ گـهـ بـولـ اـیـتـهـکـ غـسلـ قـوـیـونـفـانـ وقتـدـهـ قـبـلـهـعـهـ قـارـشـیـ یـاـ آـرـقـاسـیـ اـیـلـهـ طـوـرـمـاـقـ عـورـتـلـهـزـنـ اوـرـتـمـیـنـچـهـ قـوـیـونـمـاـقـ وـ دـنـیـاـ سـوـزـیـ سـوـلـهـشـمـهـکـ وـ صـوـپـیـ پـنـارـ قـدـرـنـدـهـ آـرـتـقـ اـسـرـافـ اـیـتـهـکـ بـونـلـاـرـ

مکروهدر واگر صابون ایله یوونماق اوچون آرتق صو قویسه مکروه
تو گلدر .

س - طهارت آلمش یا غسل قویونمش آدمنڭ تەنسىدەن طامغان صو پاڭمىيدىر
تو گلەمىيدىر ؟

ج - بوكا ما مستعمل دىنلور. امام اعظم قاشنده نېسىدر. امام محمد قاشنده
پاڭدر لكن پاكلا گوجى تو گلدر. اگر طهارت آدىغى قومغاننىڭ اچنه صو
طامسە اول صو ایله غسل درست او لماس. هەر وىتىدە صاقلانماق تىوشلىيدىر.
ما مستعمل طهارت و غسل اىتىكەن قومغانلارغا قويولماسون. اوستىندە
قاپقاچى او لماعان قومغانلار ایله غسل قويونغان كىشىلەر بىيىك صاقلانسۇنلار.
امام اعظم قاشنده ما مستعمل نېسسى او لغاچ ما مستعمل توشكەن صو ایله
قويونسا سىدك ایله قويونغان كېي او لور. تەننى ياكىدان تازارتماق تىرىش
اولور. امام محمد قاشنده تەننى نېسسى او لماس. لكن جنبىلەك دەن پاكلانماس،
طهارتى طهارت بولماس .

س - طهارت فرض اولدىنە دليل نەدر ؟

ج - يا ايها الذين امنوا اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديكم
الى المرايق وامسحوا برؤوسكم وارجلكم الى الكعبتين قول شريفىدر .

س - طهارتىڭ فرضا لارى نېچەدر ؟

ج - آبداستنک فرضالاری دورمدد. اول یوزینی یوماقداره. یوز: ساج او سه تورغان اورندان ایاک آسینه چه و بر قولاق یومشاغذان ایکنچی قولاق یومشاغینه در و اگر ساقالی قوی و طغز بولسه آستنه و اوستنه مسح ایستمه که یارار و اگر ساقالی سیرک او لسه توبنی چلانماق لازمدر.

س - طهارتنک ایکنچی فرضی نه در؟

ج - ایکی قوللارینی ترسه کله ری ایله یومه رو و اگر بارماعنده یوزدگی طغز اولوب آستنه صو کرمه س ایسه یوزکنی اویناتوب توبنیه صو ایرشترمه لمه فرضدر.

س - طهارتنک اوچنچی فرضی نه در؟

ج - طهارتنک اوچنچی فرضی باشینک دورت اولوشندهن بر اولوشینه مسح ایته کدره. بارماقلارینی چلاتوب بر یر گه تیگزه مینچه مسح ایته کدره. و اگر بارماقلارن چلاتقاچ بر هر نرسه طوتسه یا کیادان بارماقلارن چلاتماق ییوش - در و اگر دورت اولوشنک بر اولوشندهن کیم او لسه امام اعظم قشنده ج نز او لماس. کوب آدمه ر بونده غفلت ایدوب بارماقلارینک اوچلارینیغه چلا - توب مسح ایته رله ره. اصلا طهارتی درست او لماس. اگر اوچنی بتوونمه ری چلاتوب باشینه قابلاب آزراع قیملداتسه شونک ایله مسح تمام او لور و خاتوز لارغه دنخی پویله پیشدر.

س - طهارىنىڭ دورتىنجى فرضى نەدر ؟

ج - طهارىنىڭ دورتىنجى فرضى اىكى آباقلارىنى طوبۇقلارى ايلە يۇماقىدر .

(طهارىنىڭ سىنلىرى بىيان اولىنىور)

س - طهارىنىڭ سىنلىرىنەن اولىكىسى نەدر ؟

ج - طهارىنىڭ سىنلىرىنەن اولىكىسى طهارىكە كىشكەن وقتىدە (بِسْمِ اللَّهِ
الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى تَوْفِيقِ الْإِيمَانِ وَعَلَى هُدَايَةِ
الرَّحْمَنِ) دىئه كىدر و ھەم قۇللادرن يوغان وقتىدە بارماقلارن آرااشتىماق
سىندر .

س - طهارىنىڭ اىكىنجى سىنى نەدر ؟

ج - طهارىنىڭ اىكىنجى سىنى يوولا طورغان اعضاalarنى اوچىر مىرتىبە يۇماقىدر.

س - طهارىنىڭ اوچىنجى سىنى نەدر ؟

ج - طهارىنىڭ اوچىنجى سىنى آوزىنە سو آلماق و ھەم بورىنە سو آلماق
و آوزىنە سو آلمان وقتىدە مساواك ايلە تىشلىرىنى اشقا ماقىدر .

س - طهارىنىڭ دورتىنجى سىنى نەدر ؟

ج - طهارىنىڭ دورتىنجى سىنى يوزىنې يووارغە كىشكەن وقتىدە نېت اىستىدم
طهارت آلماغە دۈوب نېت ايتىمە كىدر .

س - طهارتىڭ يېشىچى سىتى نەدر ؟

ج - طهارتىڭ يېشىچى سىتى مۇزىنە و قولانلارىنە مىح ايدوب ھەر يۈدىغى آعضانى اوڭى طرفدان باشلاماقدار .

س - طهارتىڭ آشىچى سىتى نەدر ؟

ج - طهارتىڭ آشىچى سىتى ترتىب ايلە آبدىست آلماقىدۇ. مەلا: اىك اول يۈزىنى، صوڭرە قوللارىنى، صوڭرە باشىنە مىح ايدوب، صوڭرە آياقلارىنى يۈوار واڭرى بۇ ترتىت اوزىرە ايتەينىچە اول آياق-لارنى، صوڭرە باشقە اعضاalarىنى يۈوب باشلاسەدە درىستىر لىكن سىتىنە خىالىقىدۇ .

(فصل طهارتىڭ مکروھلىرى بىيانىنده)

س - طهارتىڭ مکروھلىرى نىپەدر ؟

ج - بۇ كىتابىدە طهارتىڭ مکروھلىرنىدەن اون مکروھ يىان اولىمشدۇ .

س - بىنچى مکروھ نەدر ؟

ج - بىنچى مکروھ طهارت آلغان وقتىدە صونى يۈزىنە يىك قىتى اورمۇمۇدۇ .

س - اىكىنچى مکروھ نەدر ؟

ج - اىكىنچى مکروھ طهارت دە باشىدان باشقە اعضاalarىنى اوچىدەن كېيىم با آرتق يۇماقدار .

س - اوچنجى مكروه نهدر ؟

ج - اوچنجى مكروه طهارتىن توشىدكى صونڭ اچنە تو كرمەك و سونگەر
مه كدر .

س - دورتىچى مكروه نهدر ؟

ج - دورتىچى مكروه طهارت آلغان وقتىدە قبلەغە آرقەسى ايلە طورماقدار .

س - يىشىنجى مكروه نهدر ؟

ج - يىشىنجى مكروه اوڭ قولى ايلە سونگەرمەك .

س - آلتىچى مكروه نهدر ؟

ج - آلتىچى مكروه طهارت آلغان وقتىدە صول قولى ايلە آغزىنە و بورنىنە
صو آلماقدر .

س - يىدىنجى مكروه نهدر ؟

ج - يىدىنجى مكروه قوياشدە جانمىش صو ايلە طهارت آلماقدر .

س - سىككىزىنجى مكروه نهدر ؟

ج - سىككىزىنجى مكروه طهارت اعضالارىنى صول طرفدان باشلاپ يوماقدار .

س - طوغىزىنجى مكروه نهدر ؟

ج - طوغىزىنجى مكروه طهارت آلغان وقتىدە دىبا سوزى سوپاڭىشىمە كدر .

س - اوئىنجى مكروه نهدر ؟

ج - او نهچی مکروه پوزنی پوغان و قستده آوزینی و کوزله رینی بیلک قاتی آچاق و بیلک قاتی پوماقدر .

(چیتکله مسح ایتو بیاننده)

س - چیتکله ر گه مسح ایتمه ک درست اولدینی نهایله نابتدرا ؟

ج - چیتکله ر گه مسح درست اولدینی حدیث و سنت ایله نابتدرا ، لکن چینک .
لهر گه مسح ایتمه ک دا بهارته درستدره غسلده درست اولماس . طهارتنه مسح
ایتمه ک فرضدره ، اگر تویسه طهارتی درست اولماس .

س - نیندی نرسه له ر گه مسح قیلو درست ؟

ج - طوبوقدان او زغان اولوب صو او ته سدهی نرسه له ر گه مسح درست .
کون ایمک و کالوشہ کیز ایت کی شیله ره .

س - چیتکله ر گه مسح قیلو نه مدتنی نه قدر وقتدره ؟

ج - چیتکله ر گه مسح قیلو نه مدتنی مقیم اولغنان کشیدگه بر کون بر کیچه
یعنی بگرمی دورت ساعتندرو و اگر مسافر اولور ایسه اوچ کون اوچ کیچه
یعنی بتمش ایکی ساعتندرو . بو وقتلار نه اچنده طهارت آلور ایسه چیتکله ر -
گه مسح ایدر . لکن بو مدت اچنده مقیم اولسون مسافر اولسون چیتک -
له ری آیاغندان چقماو شرطدر و اگر شبول مدت اچنده چیتکله رینک بر سی

ایکیسی آیاغندان چیقسه چیتکله رناث حکمی کیدر. یا گادان یوماق شرطدره س - بر کشی مسح ایتد کدهن صو گره صو اچنه کرسه یا یوشن یرده یوروب آیاغنه صو اوتسه نیشلهر ؟

ج - آیاقلارینٹ بر سینٹ طوبوقدهن تو بنه بتو نله چلانس - یا ک - و بره گی چلانسه مسح درست او لاماں. آیاق یوماق ایله مسح آراسنی جیو او لاماںون اوچون ایکی آیاقلارینی بتو نلای یوماق فرض او لور .

س - مسحنٹ مدتی قی و قتدان اعتبار او سنور، چیتک کیدگانداز - ھی یا که چیتک کیگمن طھارتی بوزولغاندانی ؟

ج - طھارتک بوزولدینی و قتدان حساب او اور . چیتکله رینی کیدیکی و ته دان حساب او لاماں. مثلا: بر کشی ایرته بلہن ساعت آئیده طھارت آلب چیتکن کیسہ شول طھارتی ساعت او ندہ بوزلسه مسحنٹ مدتی س ساعت او ندان حساب قیابوب ایکنچھی کوننی ساعت او نغه قدر مسح قیلور. مسافر گه ده خی حکم بولیدر. لکن آکٹا مدت اوچ کون اوچ کیچھدر .

س - چیتککه نیچک مسح قیلماق تیدشلی ؟

ج - مسحنٹ فرض مقداری ایکی قولینٹ بارماقلارینی - آیری، آیری چلا - توب بارماقلارینی آچوب چیتکنٹ باشندان قوشچنے طوغنی تارتا اوچ بارماق ازی چیتکدہ بیلگلی اولا، دیکھ که مسحنٹ فرض قدری - سی اوچ بارماق

پوپلدره

س - بارماقلارىنىڭ اوچى بلهن گىنە مسح قىلىسە درستى ؟

ج - اوچ بارماقلارىنىڭ اوچىنىدە چىتكىكە ئىگىزمه سە، بارماقلارىنىڭ باشلارى ايلە گىنە اوچ بارماق بويى صىرسە مسح درست بولماسى. قوللارىنى آيرى، آيرى چلاتور دىدىكىمىز ھەر قولنە اوز آدىنە صو آلوب مسح قىلۇر .

س - چىتكىلەردىن نە قدر ئىشكىڭ اولسە مسح درست بولماسى ؟

ج - چىتكىندا بىرىنىدە اوچ بارماق صىداراق ئىشكىڭ ياكە سوتوك بولسە كېرىڭكە بىرىندە اولسۇن، كېرىڭكە آيرى، آيرى اولسۇن مسح ايمەك درست بولماسى. اما بىر چىتكىندا ئىكى بارماق صىداراق ئىكى چىسىنىدە بىر بارماق صىداراق ئىشكىڭ اولسە مسح درست بولور. اشبو ئىشكىلەر طوبۇقدان يوغارى اولور ايسە ضرۇر وېرىمەس. ودەنخى بىر كىشىنىڭ بىر آياغى چىتكىندا اوچىنىدەن چىرسە مسحى بوزلوب ئىكى آماقلارىنى يوماق لازىمدر.

س - بىر كىشىنىڭ چىنەنى كىڭ اولوب آنلاعاندە اوچىسى كۆئەرسى- مسحى بوزلوردى ؟

ج - بىر كىشىنىڭ چىتكىي كىڭ اولوب آياغۇن كۆئەرنىدە اوچىسى چىغۇب كېرى ئورىنинه توشىسە مسح درست بولور .

س - طهارلى بولغان كىشىنىڭ مسحىنىڭ مەتى تمام اولسە ياكادان آياغۇن غىنە

یووارسی یا که بتوانه‌ی طهارت آلورمی؟

ج - طهارت آلماق بیش اواماسه. يالغز آیاقلارینی یوماق ایله طهارتی آم-ام بولور.

س - عذر ایه‌سی بولغان کشیله‌رگه چیتکه مسح قیلوانث حکمی نیچک؟

ج - بر کمسه عذر ایه‌سی اوlobe طهارت آلوب چینکله‌رنی کیگه‌نچه عذری آقماسه بر کون بر کیدجه مسح ایدره. و اگر چینکله‌دن کیگه‌نچه عذری آقشه بر وقتنه اجنه طهارت آلغان ساین مسح قیلوور. ایکنچی وقت کردکده چینکله‌رن سالوب آیاقلارینی یوواره. یعنی اویله‌ده طهارت آلوب عذری آفغان کوینچه چینکله‌رن کیمش اویله ایکندی وقتی کرگه‌نچه شول آراده مسح ایدره. ایکندی وقتی کردکدهن صوکره طهارت آلفاده چیتکه. لمدن سالوب آیاقلارن یوماق لازمدر.

س - کشی نیچک صاحب عذر (عذر ایه‌سی) بولا؟

ج - بر کشینک بلاهه‌نمیش عذری بر نماز وقتنه اولدنه آخرینه قدر طهارت آلوب نماز اوقدارلیق قدر عذری طوقتاب طور ماسه صاحب عذر اولور. بوزیله کمسه بیش وقت نمازلارن و قتلاری کردکده ههر بزینه یا کی طهارت آلوب عذری آقسده نماز اوقدار و اگر بر نماز وقتی قدر عذری آقماسه بو کمسه صاحب عذر لکدهن چغاره.

س - بر کشیدن بولسه، یا باره لانگان بولسه، یا بر نرسه
چقغان بولسه آنی بهیله سه طهارت آغانده نیشهه؟

ج - بولله یاره لاره اوزرینه بهیله نگهن نرسه لهرنی چشمک خ مرز ویرسه
اوستینه مسح ایمه ک درستدر.

آنی کیره ک طهارت ایله و کیره ک طهارت سز بهیله سه ن. بونلاره چیتک کبی
هدت یوقدر. یاره نه ضرر او لمایاچاق وقتنه قدر اوستینه مسح ایدر. واگر
یاره سی توزه لم، یزچه بهیله گهن نرسه سی اوذی تو شسه، مسحی و طهارتی
بوزلاماس. واگر یاره سی توزه لوب تو شکن بولسه طهارتی بوزلور.

س - بو یاره اوستینه گی نرسه گه نیچک مسح ایدر؟

ج - اگر یاره اوستینه بهیله گهن چوپه ک یاره دهن آرتوب طورسه اگر آنی
چیشوب آلو و مسح قیلو یاره غه، ضرر ویرسه چوپه کنث اوستینه بستونله
مسح قیلوه. اگر چیشو ضرر ویرسه، مسح ضرر ویرسه یاره اوستینه
چوپه ک اوستینه مسح قیلوه، هیله نه سن یووار. اگر چیشو و مسح قیلو
ضرر ویرسه یاره هیله نه سن یووار یاره اوستینه یالانه اج مسح قیلوه.

س - آدم نیندی نرسه له ر ایله صاحب عذر اولور؟

ج - حیض کوره طورغان خاتونه ک حیضی اوچ کون تمام او لماسدان اول
طوفناسه پا که او ن کونده ن آرتوب آپتسه، پا نفاس وقتنه قرق کونده

آرتوب ڪيٽسه و يوگلي خاتون قان ڪورسه بونلارغه استٽحاصه قانسي دٽب
هٽيلور. بونلار صاحب عذر اولوب نمازني و روزهٽي قويماسلار. يوغـاريده
سويلهـنگهن صاحب عذرلهـر ڪبي عمل ايـدرلهـر. و يـنه سـلسـالـبـولـهـ يعنيـ
اختـيارـسـزـ دـائـمـاـ سـيدـيـكـيـ طـامـوبـ طـورـماـقـ ڪـبـيـ وـ هــرـ وقتـ بـورـنـدانـ قـانـ
ڪـيلـهـ لـ ڪـبـيـ وـ تـوزـهـ لـهـيـ طـورـغانـ يـارـهـلـارـغـهـ مـبـتـلـيـ بـولـماـقـ ڪـبـيـ بـونـثـ اوـحـ
شـاشـلـيـ شـيلـهـرـ اـيلـهـ صـاحـبـ عـذـرـ اـولـورـلـارـ .

(حـيـضـ وـ نـفـاسـ بـيـانـدـهـ)

من - حـيـضـ هـدرـ ؟

جـ - حـيـضـ بالـغـهـ بـولـغـانـ خـاتـونـلـاـ رـحـمـنـدـهـنـ (بالـاـ قـابـچـنـدانـ) ڪـيلـهـ طـورـغانـ
قـانـدـرـهـ. اـولـ قـانـ چـيرـ سـيـيلـ ڪـيلـهـ منـ. دـخـيـ اـولـ خـاتـونـ آـيـسـهـ بـولـماـسـ. يـعنـيـ
اـيلـلـيـ يـاشـدـهـنـ اوـزـغـانـ بـولـماـسـ.

من - حـيـضـ هـدـنـيـ ڪـوبـيـ ؟

جـ - حـيـضـنـاـ مـدـقـ آـزـيـ اوـجـ، ڪـوبـيـ اوـنـ ڪـونـدـرـ. اوـجـ ڪـيـچـهـدـهـنـ ڪـيمـ بـولـسـهـ
ياـ اوـنـ ڪـونـ اوـنـ ڪـيـچـهـدـهـنـ آـرـتـقـ بـولـسـهـ حـيـضـ اوـلـماـسـ. آـڪـاـ استـٽـحـاصـهـ
دـبـيرـلـهـرـ. بـونـثـ حـكـمـيـ يـوغـاريـدـهـ سـوـيلـهـنـدـيـ.

من - ايـكـيـ حـيـضـنـاـ آـرـاسـيـ ڪـوبـيـ طـورـودـ ؟

ج - ایک آزى اوں بیش کون. کوییده چیک یوق، نی قدر طور سده طورور .

س - بر خاتون حیض کوروب حیضی اوں کوندہن او زسه نیچک اولور ؟

ج - بو خاتون نگ اوزینگ عادتی اولسے یعنی حیضتی بیش کون کوره ایکهن، بیش کوندہن آرتقانی حیض اولماس. استحاضه اول کون. لمہر نگ نمازنی قیلور. اگر عادتندہ اوزوب اوں کوندہ طوقتاسه همه سی حیض اولور .

س - بر خاتون قان کوروب اوچ کوندہن کیمده طوقتاسه بو خاتون حیض کوردم دیب نماز اوقواسه اول نماز غ، قضا لازمی ؟

ج - بو خاتون غ اول نمار لارنی تصالا لازم اولور. اما غسل لازم اولماس .

س - بر خاتون حیض مددنده قزل قان کورمی باشقہ تو سدہ کورسہ حیض اولورمی ؟

ج - آقدان باشقہ سی همه سی حیض اولوره. کیره ک قزل و کیره ک صاری و کیره ک قارا و کیره ک بولغانچق اولسون .

س - بر خاتون حیضنگ اوں کونی اچنده یا که اوزینگ عادتی اچنده قان طوقتاسه حیضم بتدى دیب غسل قوبونوب روزه طوتسم ینه قان کوره باشلا .

س - بو روزہ سی پیچاٹ اولور ؟

ج - بو روزه روزه دهن صانالماس، صوگندان تضا لازم او لور .

س - بر خاتونه عادتی جیدی کون ایکن، اوچ کون تمام اولغاچ جپسى طوقتاسه نیشله ر؟

ج - اول خاتون غسل قوبونوب نمازن او قور . لکن ابرى ايله ياتماس، عادت کونى او زماينچە .

س - نهـ اس نهـ در؟

ج - نفاس بالادان صوڭ كىلگەن قاندر .

س - نفاستك مدتى كوبى؟

ج - كوبى قرق کون آزىزه چىك يوق قرق كوندەن او زسە نفاس اولماس . استخاضه او لور .

س - بر خاتون بالادان صوڭ اون کون قان كوروب طوقتاسه ايندى نفاسم بىدى دىب روزه طوتىسى ينه قان كورسە نىچك بولور ؟

ج - بو روزه روزه دهن صانالماس، صوگندان قضا تىوش او لور .

س - حىضنىڭ حكمى نـ.ر؟

ج - حىضنىڭ حكمى نماز او قورۇغە درست بولماس، روزه طوتارغە درست بولماس لکن روزه نى صوگنداز نە قىلور نمازنى تضا قىيا ماش . مسجدىكە كىرمەك درست بولماس، اپرى ايله ياتماق (بېسلىگـولى ياتو اپله) درست

بولماں۔ قرآن طوئماق درست بولماں۔ حبضی طوقناغچ غسل ۋە ۋىونماق واجب اولور.

س - نفاسەنە حکمی نەدر؟

ج - نفاسەنە حکمیده حبض حکمی گېلى در.

زور امتحانىدە زور صۇڭىنى اوقدۇ دق
(فصل طھارتنى بوزغان شىلەرنىڭ بىانى)

س - طھارتنى بوزغانلاردان بىنچى مسئلە نەدر؟

ج - طھارتنى بوزغانلارдан بىنچى مسئلە آدمىك آلدندان و آرتىدان چىغان نەرسە طھارتنى بوزار. يىلگىلى چغا طورغان نجاستەر و جىل كېيى و كىرىك عادىدە چغا طورغان نەرسە او لماسون، قورت و تاش كېيى و بونىڭ اوخ - شاشلى شىلەر آز او لسوون، كوب او لسوون، طھارتنى بوزار. و دىنى اير كېيى - نىڭ ذكرىندەن جىل چقسە طھارتنى بوزماں. واگر خاتون كېيىنەك آلدندان جىل چقسە ايسىز او لسە طھارتنى بوزماں، ايسلى او لسە طھارتنى آلماق آرتىقدەر.

س - اىكىنجى مسئلە نەدر؟

ج - اىكىنجى مسئلە آوز طولىسى ۋوسماق بوزار. كىرىك صو و كىرىك طعام و كېرەك يالقق ھەرنى بولسون، طھارتنى بوزار.

س - آوز طولیسی قوسماق نیچه اولور ؟

ج - آوز طولیسی قوسماق شول اولور، سویلهشور گه مکن او لماینه چه آنی
آوزندان چغارمی طورورغه کوچی یتمس.

س - بر کشی آز، آز قوسسه بارن جیساڭ آوز طولیسی بولورلۇق بولاسە
نېشلەر ؟

ج - اگر قوسدینى آز، آز اولوب، کوڭل بولغا-انووی بر بولاسە بوزارە
اگر کوڭل بولغا-انووی باشقە، باشقە بولاسە بوزماس.

س - اوچنجى مسئلە نەدر ؟

ج - اوچنجى بر كمسە قاقرق قوسسە، اگر قوسدینى قاوق-رق قورساقدان
كيلور ايسە امام ابو يوسف ايلە امام طحاوىنىڭ قاشىنە طھارلى بوزلور. امام
اعظم ايلە امام محمد قاشىنە قاقرق طھارلى بوزمى. كىرىك باشىدان اينس-ون،
كىرىك قورساقدان كىلسون، كىرىك آوز طولیسی اولسون.

س - دورتىچى مسئلە نەدر ؟

ج - دورتىچى مسئلە بر كمسە قان قوسسە، اگر قوسة-ان قان توکرک ايلە
بىردى ياتۇكىدەن قىزلاق بولاسە، طھارلى بوزارە. اما قويى او يوشقان قان
قوسسى آوز طولیسی اولسە بوزارە، آوز طولیسی او لماسە بوزماس. و دىخى
يەندەن بىر پىندەن قان چىزب چىدىنى بىندەن چىتكە جەيلەسە طھارلى بوزلور.

س - بیشنجی مسئلہ نہ در ؟

ج - بر کشینٹ بر یوندہ قبارچق بولوپ تیرسنى قوبارسە آنڭ اچنده اولغان
صو گىرەك آق اولسۇن و گىرەك سازى اوغاون، چىتكە جەيلسە طەراتسى
بوزلور .

س - بر کشینٹ بر یوندہ يازەسى اولوب شونڭ اچنده گى ارن ط-ولوب
طورسە چىتكە آغوب جقماسە نېيچىك اولور ؟

ج - بو صورتىه طھارتى بوزلاماس .

س - آلتىچى مسئلہ نہ در ？

ج - آلتىچى مسئلہ بر کشینٹ بر یوندەن قان ياس-ارى ص-و گىبك نەرسە
جقسى، شونى چىتكە آغوب كىتمەسون دىب اوستىدە طوبراق ياكول سىدەپ
طوقتاسە، اگر سىلەمەسە آغوب كىتلەك بولسە طھارتى بوزلور، اگر سىدە
مەسەدە آغوب كىتو احتمالى يوق اىكەن، بوزلاماس.

س - يىنچى مسئلہ نہ در ؟

ج - يىنچى مسئلہ بر کشى توکرۇپ توکرگە، قان كورسە، قان توکرگە.
دەن آرتق بولسە طھارتى بوزلور، واگر توکرگى كوب اولوب قان آز
بولسە، طھارتى بوزلاماس، واگر اىكىسى تىگز بولسە، طھارت آماق آرتق
درە، واگر تىش آراسىندان قان چقسى اگر چقدىنى اورنى مەلۇم اولسە

طهارتی بوزار، واگر چقدیغی بر معلوم او لاما سه ینه حکم کوبره گینا شدر،
یقی قان کوب بواسه طهارتی بوزار، توکر گی کوب بواسه بوزماس.

س - سیدگزنجی مسئله ندر؟

ج - سیدگزنجی مسئله بر کشی ندش کوزی آوروب آندان ههور وقت يهش
آغوب طورسه اول کشی ههور وقت نماز او چون طهارت آلسون. زира اول
آفغان يهش ساری صو او لاما مق احتمالی او لاما مق ايله اول کشی صاحب عذر
اولوب نماز وقتلارينه ههور بري گردکده يا گزادان طهارت آلاماق لازمدره.
اول طهارت ايلها ول وقتلک اچنده فرض و نافله نماز لادردان تله گمن نيز لار.
ني قيلور. ايکنجي وقت گردکده يا گزادان طهارت آلور، اشب و آورو ايله
کيملگمن شيله ر كيره ک کوزدهن و كيره ک قولاقدان و كيره ک گندکدهن و
كيره ک ايميدهن و كيره ک باشقه دان او لسون غسلده يوماقی ٽيوشـلى او لمان
پر گه آقسه طهارتني بوزار.

س - طوغزنجی مسئله ندر؟

ج - طوغزنجی مسئله صاحب عذر او لمان کشی ياره سنه دن چقةـان قانـى و
صارى صونى يېچىك بواسه دارو ايـتوب طـشقـه چـقـودـهـن طـوقـقـاتـسـهـ اوـلـ کـشـىـ
صاحب عذر او لماق دان چـفـارـ. زира طـهـارتـ اـيلـهـ نـماـزـ قـيلـامـاقـ آـڭـاـ مـمـكـنـ
اوـلدـيـغـيـ اوـچـونـ. لـسـكـنـ حـيـضـ كـورـهـ طـورـغـانـ خـهـاتـونـ مـدـتـيـ اـچـنـدـهـ قـانـىـ

طوقناسه حیض او لم اقدان جق ماس.

س - او ننچی مسئله نه در؟

ج - بر کشیدگه چه چه که چنار بلوب ياكه چغوب آندان صاري صو آقماق ايله
صاحب عذر او لسه عذری آفغان کوینچه بر وقت او چون طهارت آلدقدان
صو گره ایکنچی چه چه گندهن دخی ساري صو آقسه، آدینه طهارتی بوز -
لور. آنچ او چون ته نده او لفان چه چه کله ر جمله سی بر ياره حکم نده
تو گلبدرو.

س - او ن بر نچی مسئله نه در؟

ج - او ن بر نچی مسئله بر کشیده ته نده ای کی یرنده چه ان او بلوب بر سی
تیشلوب هر وقته آقماق ايله صاحب عذر او بلوب او کشی بر وقت او چون
طهارت آلدقدان صو گره ایکنچی جیانی تیشاسه طهارتی بوزلور. وینه بر
کشیده هر وقت بور نینه بر تیشگندهن قان آغوب طور ماق ايله صاحب
عذر او لسه او کشی بر وقت او چون طهارت آلدقدان صو گره بور نینه
ایکنچی تیشگندهن دخی قان کیلسه طهارتی بوزلور.

س - او ن ایکنچی مسئله نه در؟

ج - او ن ایکنچی مسئله صاحب عذر لش بلاله نمش عذر دهن قان و آنچ
او خشاشی نه رسه آقمی طورا ایکن، بو کشی او ل عذر نده باشنه بولفان

طهارتسلک اوچون طهارت آسه، طهارت آدقدان صوگرە بـاللهـئىش
عذرندەن بـنرسـه آقسـه، طهارتى بوزلور. ياكادان طهارت آلماق بـيـشـدرـو.
آـث اوچون اول آلغان طهارتى عذر اوچون اولماينچـه ايـكـنـجـى طهارتـسلـكـ
اوچون اوـشـىـيـدـىـ. صـاحـبـ عـذـرـلـكـ وـتـ اـجـنـدـهـ بـوزـلـمـاـغـانـ طـهـارـتـىـ
بـالـلـهـئـىـشـ عـذـرـىـ اوـچـونـ آـلـنـانـ طـهـارـتـدرـ. يـوقـ اـيـسـهـ غـيرـىـ اوـچـونـ آـلـنـفـانـ
طـهـارتـ توـگـلـدـرـ. بـوـ مـسـئـلـهـ كـافـيـدـهـ نـقـلـ اوـلـنـارـاـقـ فـتاـوىـ هـنـدـيـهـدـرـ .

س - اون اوچـنـجـىـ مـسـئـلـهـ نـهـدرـ ؟

ج - اون اوچـنـجـىـ مـسـئـلـهـ صـاحـبـ عـذـرـ اوـلـمانـ كـشـيـنـكـ بـالـلـهـئـىـشـ عـذـرـىـ بـرـ
وقـنـكـ اوـلـنـدـهـ آـخـرـيـهـ قـدـرـ آـقـمىـ طـورـسـهـ صـاحـبـ عـذـرـ اـكـدـمـهـنـ چـغـارـ .

من - اون دورـنـجـىـ مـسـئـلـهـ نـهـدرـ ؟

ج - اون دورـنـجـىـ مـسـئـلـهـ بـرـ كـشـىـ صـاحـبـ عـذـرـ اوـلـوبـ وـقـنـكـ اوـلـنـدـهـ عـذـرـىـ
آـغـادـرـ اـيـدـىـ، بـوـ كـشـىـ شـولـ آـفـانـ كـويـنـپـهـ طـهـارتـ آـلـوبـ نـمـازـ اوـقـوـسـهـ، بـوـ
اوـقـوبـ بـتـرـ گـجـ عـذـرـىـ طـوـقـتـابـ وـقـنـكـ آـخـرـيـهـ قـدـرـ عـذـرـنـدـهـ بـرـ نـرـسـهـ
كـيـامـهـسـهـ اوـقـوـغـانـ نـمـارـىـ تـامـدـرـ. اوـلـ كـشـىـ عـذـرـ اوـلـوبـ قـيـلـدـىـنـىـ نـمـازـىـ
معـذـورـ طـهـارتـىـ يـاهـ قـيـلـدـايـنىـ اوـچـونـ .

من - اون بـيشـنـجـىـ مـسـئـلـهـ نـهـدرـ ؟

چ - اون بـيشـنـجـىـ مـسـئـلـهـ صـاحـبـ عـذـرـ اوـلـمانـ بـرـ كـشـىـ وـقـنـكـ اوـلـنـدـهـ عـذـرـىـ

آقى اىكەن، طهارت آلوب نمازىنە كىرىشى نماز اچىرە ئىذرندەن نىنىءە آقسە
نمازى ئام او لوب نمازى قايدە رماس .

س - اون آتنىچى مسئلە نەدر؟

ج - اون آتنىچى مسئلە بىر كېيىڭ بورىندان بىر كېيىڭ او بوغان قان تو شىھە
طهارتى بوزلماس. زира او بوغان قان قان حكمىتىنەن چقىمىشىدە، قاندە نىجىس
اعتبارى آغوب كىلىمەك ايلەر. واگر اول كىشىنىڭ بورىندان قان طامىھە
طهارتى بوزيلور. آنده آقماتقى او لىدىنى او چۈن .

س - اون يىنچى مسئلە نەدر؟

ج - اون يىنچى مسئلە بىر كىسى نماز او قودقدە آياق او سىتى يار كىوعىدە با
سېجدەدە ياخىانىدە يوقلاسە طهارتى بوزلماس. لىكن سېجدەدە بوزلامـ اوى
سېجدەنى سىتىچە قىلىدىنىحالىدە يوقلاسە بوزلماس. مىلا قورصاعـن بوطىئە
يابىشتىرمائىنچە بىلەك و ترسە كىلەرن آچق قىلوب يائىنە تىگرمەنچە يوقـلاسـە
طهارتى بوزلماس. اگر بىكى خلاف يوقلاسە كىرىمەك نـمازىدە و كىرىمەك
نـمازدان غىرىدە او لىسون، طهارتى بوزيلور .

س - اون سىيگىز نىچى مسئلە نەدر؟

ج - اون سىيگىز نىچى مسئلە بىر كىمىـ نـمازدان غـىرىدە تـىزلىه تـوب ياكە آياق
بـوكـلەپ او طروب ياكە يان باشلارن پـرـگە قـوـپـوب تـىـزـلـەـرـنـ قـدـاـبـ باـشـىـ اـكـپـ

تىرى اوستىئە قويوب يوقلاسە طەرتى بوزلماس.

من - اون طوغزنجى مسئلە نەدر؟

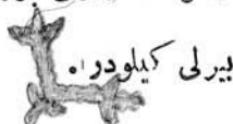
ج - اون طوغزنجى مسئلە بر كشى يوغارىدە سوپىلەنگەن روшиچە يوقلاپ آوب كىتسە گەودەسى يرگە تىكەنچە اويانسە طەارتى بوزلماس. يرگە تېڭەچ اويانسە بوزيلور. بو صورتەر نمازىز وقتىدە طوغرى كىلسە صاقلانو اوچون ياكادان طهارت آلماق مستحبىدۇ.

من - يىگەرنىچى مسئلە نەدر؟

ج - يىگەرنىچى مسئلە بر كشى ايدەرسىز حيوان اوستىندە يوقلاسە يوغارى منگەنده يا تىكىز يerde بولسە بوزلماس. توبەن ئابا توشكەنده يوقلاسە بوزيلور. اگر آطلانغان حيوانى ايدەرلى اولسە هىچ بىر صورتىدە طەارتى بوزلماس.

من - يىگەرمى بىرنىچى مسئلە نەدر؟

ج - يىگەرمى بىرنىچى مسئلە بر كشىنىڭ هوشى كىتسە ياخود ديوانە اولسە ياك ايسرسە طهارتى بوزيلور. ايسرونۇڭ چىكى يورگەنده قىلدى بىلدى، نەرلى

س - يىگەرمى ايكتىنچى مسئلە نەدر؟

ج - يىگەرمى ايكتىنچى مسئلە بر كشى دكوعلى و سىچىدىلى نمازلاردە كولسە

گو. یکنی یانداغی آدم ایشته طهارتی هم نمازی بوزیلور. کولگهن کشی
کیره ک نمازده اولدیغنى بلوب کیره ک بلمه ینجه کولسون. واگر کولدی-گنی
فالغز اوزى ایشتووب یانداغی آدم ایشتمهس ایسه یالغز نمازی فاسد اولور.
طهارتی بوزلماس. جنازه نمازنه و سجدە تلاوتده کولس، یانداغی آدم
ایشتسده طهارتی بوزلماس.

س - یگرمى اوچنجى مسئله نهدر؟

ج - یگرمى اوچنجى مسئله طهارتی بار کشی ساجن آلدرسه، یا طرناغن
کىسى، طهارتى قىتارماس. باشىنە ياكىدان مسح قىلماق و طرناق اورنالارن
ياكىدان يوماق لازم اولماس.

س - یگرمى دورتنىچى مسئله نهدر؟

ج - یگرمى دورتنىچى مسئله بر کشى اوزىنىڭ طهارت آفالقىنى شكسز
بلوب، لىكن طهارتىنى بوزولدىنده شكى اواسه، طهارتى بوزولدى مېكىان
يوق مېكىان دىب آكىا طهارت آلماك تىوش اولماس.

س - بر کشى طهارتى بوزلغانى شكسز بله، لىكن «طهارت آلدسى يوقى»
دib شك اىتسە نىچىك اولور؟

ج - بو كشىگە طهارت آلماق لازمدىر.

س - یگرمى ييشنجى مسئله نهدر؟

ج - یکگرمی یشنجی مسئله بر کشی طهارت آغاند، بر اعضا سینا یومادینه
بله، لکن قایسی اعضا ایکه نیای بلمی. اول کشیدگه صدول آیاغ-نی یوماق
بیوشدو. وینه بر کشی طهارت آغان و قتده بعض اعضا سینی بودینه شـك
نمیله سه آکـتا اول اعضا نی یوماق لازم توـگـلدر. آـث اوچون طـهـارـتـنـاـث
نمای اول اعضا نی بودینه قـرـیـزـدـرـه.

س - طهارتی اولماغان کـشـیـلـهـرـگـهـ قـرـآنـ وـ باـشـقـهـ آـیـتـ یـازـلـغـانـ شـیـلـهـرـنـیـ طـوـتـمـاقـ
دـوـسـتـمـیـ؟

ج - طهارتی اولماغان کـشـیـلـهـرـگـهـ قـرـآنـ کـرـیـمـنـیـ وـ باـشـقـهـ آـیـتـ یـازـلـمـشـ شـیـلـهـرـهـ.
نـیـ طـوـتـمـاقـ وـ مـسـجـدـکـهـ کـرـمـهـکـ درـستـ توـگـلـدـرـهـ.

س - جـنـبـ کـشـیدـگـهـ حـيـضـ وـ نـفـاسـ کـورـهـ طـورـغـانـ خـاتـونـهـ قـرـآنـ اوـقـوـ
دـرـسـتـمـیـ؟

ج - بـونـلـارـغـهـ دـخـیـ قـرـآنـ کـرـیـمـنـیـ طـوـتـمـاقـ وـ باـشـقـهـ آـیـتـ یـازـلـمـشـ شـیـلـهـرـنـیـ
طـوـتـمـاقـ وـ قـرـآنـ اوـقـوـمـاـقـ حـرـامـدـرـهـ. باـشـقـهـ ذـکـرـ وـ تـسـبـیـحـ وـ دـعاـ وـ آـکـ بـیـرـ وـ
صـلـوـاتـ وـ بـسـمـهـ بـونـلـارـدـنـیـ اوـقـوـمـاـقـ مـمـکـنـدـرـهـ.

(فصل طهارت دـعـالـاـرـیـنـاـثـ بـیـانـیـ)

ودـخـیـ طـهـارـتـنـاـثـ آـدـاـنـدـهـنـدـرـهـ هـرـ اـعـضـاـنـیـ یـوـغـانـ وـ قـتـدـهـ سـاـفـ صـالـحـنـدـهـنـ

ای تکهن دعالار ایله طهارت آماق بیک ئوابدره اگر اوول دعالارنى عربچە بلەسە اوز تلى ایله دعا قىلور. بسم الله الرحمن الرحيم باشقەسىنە شۇنىڭ اوچون ھەر دعادان صولۇك معناھەرن يىيان ايدىلدى .

س - طهارتىدە اىش اوول قوللارنى يوغان وقتىدە نىندى دعالار اوقولور؟
 ج - اىش اوول قوللارنى يوغان وقتىدە (الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ الْمَاءَ طَهُوراً وَجَعَلَ الْإِسْلَامَ نُورًا بِسْمِ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى دِينِ الْإِسْلَامِ وَعَلَى تَوْفِيقِ الْإِيمَانِ وَعَلَى هُدَى الرَّحْمَنِ) دىھ معناسى: حمد الله تعالى كەدره اوول الله تعالى صونى باڭلاڭوجى قىلدى. اسلامنى نور قىلدى. ألغۇ بولۇغۇچى الله تعالى ئاش اسىمى ایله باشلىمۇن مىن طهارت آلورغۇ. اوول الله تعالى كە بېك كوب حمد ئىتەمن. اسلام دىنەدە قىلغانلغىيە، ايمان ويرگەنلىكىنە و حىق يولۇن كۈندۈرمە كىنە .

س - آوزىنە سو آلغاندە نە او قورغۇ كېرىدە ؟

ج - (اللَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ أَكْبَرُ كَمَا لَا إِلَهَ مَعَهُ بَعْدَهُ أَبَا) دىھ معناسى: يا الله بىنى يېغىمېرىڭ حوضىنەن اچرگىل. آندان اچكە ئاش صو كىنە مەنكى سوسامامن.

ئى - بۇزىنە سو آلغاندە نە او قورغۇ كېرىدە ؟

ج - (اللَّهُمَّ ارْحُنِي مِنْ رَايْحَةِ الْجَنَّةِ وَارْزُقْنِي مِنْ نَعِيْمِهَا وَلَا تُرْحِنِي مِنْ رَايْحَةِ النَّيْرَانِ) دِيْهِ معناسی: يَا اللَّهُ بْنِي أوجماخ ایسله‌ری ایله خوشلان‌دره اوجماخ نعمته‌رندەن رزقلاندره. بِكَأْتَمُوغ ایسله‌رن ایسنه‌تدرمه.

س - يوزىنى يوغان وقده نه اوقررغه كېرەك؟

ج - (اللَّهُمَّ بِيَضِّ وَجْهِي بِنُورِكِ يَوْمَ تَبَيَّضُ وُجُوهُ اولِيائِكَ وَلَا تَسْوُدْ وَجْهِي بِيَوْمِ تَسْوُدْ وَجُوهَ اعْدَائِكَ) دِيْهِ معناسی: يَا اللَّهُ بِنِمْ يوزمنى آق قىل اوزكىنىڭ نورك ايله. اولىلاڭ يوزى آق بولغان كوندە بِنِمْ يوزمنى قارا قىلما، دشمانلار كىنىڭ يوزى قارا بولغان كوندە.

ش - اوڭ قولنى يوغاندە نه اوقررغه كېرەك؟

ج - (اللَّهُمَّ اعْطِنِي كِتَابِي لِيَمْبَنِي وَحَاسِبِنِي حِسَابًا يَسِيرًا) دِيْهِ معناسی: يَا اللَّهُ بِنِمْ عمل دفترمنى اوڭ قولمدان وېر. بْنِي يىڭىل حساب بله حساب قىل.

ش - صول قولنى يوغاندە نه اوقررغه كېرەك؟

ج - (اللَّهُمَّ لَا تَعْطِنِي كِتَابِي بِشَمَالِي وَلَا مِنْ وَرَاءِ ظَهَرِي وَلَا تَحَاسِبْنِي حِسَابًا شَدِيدًا) دِيْهِ معناسی: يَا اللَّهُ بِنِمْ عمل دفترمنى صول طرفمدان وېرمە و ھەم آرقا طرفمدان بېرمە و ھەم بْنِي قاتى حساب قىلما،

ئى - باشىنە مسح قىلغاندە نه اوقررغه كېرەك؟

ج - (اللَّهُمَّ حَرَمْ شِعْرِيْ وَبَشْرِيْ عَلَى النَّارِ وَأَظْلَنَّيْ تَحْتَ ظَلَّ عَرْشِكَ يَوْمَ لَا
ظَلَّ إِلَّا ظَلَّكَ) دِيْه مَعْنَاسِي: يَا اللَّهَ بْنَ آتَمْنَى وَقُولَّا لَارْمَنْيْ تَمَوْغَ اوْطِينَه حِرَام
قِيلْ. وَدَخَلَ مَيْنَى كَوْلَه گَهْ نَدَرَ عَرْشَنَكَ كَوْلَه گَهْ سِيْ آسَنَدَه. شَوْلَ كَونَدَه
بَاشَقَه هِيجَ كَوْلَه گَهْ يُوقَ، مَكْرَ سِينَكَ عَرْشَ كَوْلَه گَهْ كَنَهْ .

ش - قُولَّا لَارْمَنَه مَسْحَ قِيلَغَانَدَه نَه اوْ قُورْغَه كِيرَه كَ؟

ج - (اللَّهُمَّ أَجْعَلْنِي مِنَ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَسْتَبِعُونَ أَحْسَنَه) دِيْه مَعْنَاسِي:
يَا اللَّهَ مَيْنَى قِيَاغَلَ شَوْنَدَيْنَ آدَمَلَه رَدَهْنَ، اُولَ آدَمَلَه قَوْشَ-لَمَشَ سَوْزَلَه رَنَى،
اُمَرَلَه رَنَى اِيشْتُورَلَهْرَ، اُولَ اشَلَه رَنَكَ قَايْسَى اِيكَنْچِيسَ-سَنَدَه اَجَرَدَه آرتَقَ،
شَوْكَى اِيه روَرَلَهْرَ، شَوْنَى قِيلُورَلَارَ .

ش - موْيَنَه مَسْحَ قِيلَغَانَدَه نَه اوْ قُورْغَه كِيرَه كَ؟

ج - (اللَّهُمَّ اعْنِقْ رَقَبَتِيْ مِنَ النَّارِ وَاحْفَظْنِي مِنَ السَّلَاسِلِ وَالْأَغْلَالِ) دِيْه
مَعْنَاسِي: يَا اللَّهَ بْنَ موْيَنَه اُوتَدَانَ آزَادَ قِيلَ، وَدَخَلَ مَيْنَى صَاقْلَا زَنْجِيرَلَهْرَ .
دهْنَ وَ بَعاوَلَارَ دَانَ .

ش - اوْكَ آيَاغَنَى يُوْغَانَدَه نَه اوْ قُورْغَه كِيرَه كَ؟

ج - (اللَّهُمَّ ثَبِّتْ قَدَمِيْ عَلَى الصِّرَاطِ يَوْمَ تَزَلَّ فِيْ الْأَقْدَامِ) دِيْه مَعْنَاسِي: يَا اللَّهَ
مِنْ آهَاقْلَارْمَنْيْ صِرَاطَ كَوْبَرَنَدَه ثَابَتَ قِيلَ، آهَاقْلَارَ طَابَقَانَ كَونَدَه يَعْنَى قِيَامَتَ

کوننده .

ش - صول آیاغنى يوغانىدە نە او قورغە كىرىڭە ؟

ج - (اللَّهُمَّ اجْعِلْ سَعْيِيْ مَشْكُورًا وَذَنْبِيْ مَغْفُورًا وَعَمَلِيْ مَقْبُولًا وَتِجَارَتِيْ لَنَّ
تَبُورَا) دىه معناسى: يا الله مىنم اشمنى شكر قىلتاش قىيل، گناهلارمىنى
يارلة نمش قىيل، عملمىنى قبول قىلتاش قىيل، بنم سودامنى هلاكلەككە چخارما
صو گۈرە بۇنى اۋە: (اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ النَّوَابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُطَهَّرِينَ
وَاجْعَلْنِي مِنَ الظَّانِ لَا خُوفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ .) معناسى: يا الله مىن
قىلغىل توبە قىلغىل جىلاردان، دخىدە مىنى قىلغىل باكىلانكىوجىلەردىن، ودخى
مىنى قىلغىل اىزگى قولالار كىدان، ودخى مىنى قىلغىل شونداين كېشىلەردىن،
آلارغە قورقۇچىم كىيونچ يوق .

ش - يوزىنى سورىتكەن وقتىدە نە او قورغە كىرىڭە ؟

ج - اوچ مرتىبە انا انىزلانە سورەسەن او قوسون، و خى ھەر اخضالارنى يوغان
وقتىدە كلمە شهادت يعنى (ا شهيد ان لا إله إلا الله و اشهد ان محمدما عبد
ورسوله) دىم، ايهدى بويزە كىلىگەنچە غسل و طهارت تمام اولىدی، بولار ئەك
فرضلارىدە، بىلەك طرشورغە كىرىڭە، زىرا جنب بولغان كىشىنىڭ ھەر توگى
ئۇنىزىدە جىپلەك واردە، اگر غسل قوپۇنغان وقتىدە آوزى و بۇنى اچىندە و

باشقه تەندە انه اوچى قىدر قورى ير قالىسە جىنىڭىدەن باك اولما-اس. باش
چەچلىرىنەن بىر چەچ جازانى قالىسە غسل تمام اولمايوب باك اولماس. واڭر
غىلسىدە چىلانما يېرىپ قالغان يىنى كورسە اول يىنى چلاتور. ياكا-ادان غ-سىل
لازم اولماس. واڭر طەراتىدە قورى ير قالىسە، اول يىنى شۇل اعضا ئىش اوز
صووى ايلە چلاتور. باشقە اعضا سىنىڭ صووى ايلە چلاتەس. فرضا ق-ولىدە
صو ئىمۇ قىمان يىرى بولىسە شۇل قولىنىڭ ايكنىچى توشىنە كى صو ايلە جلا-
تۇر. يوزىنەن يا آياڭدان آلوب چىلانماس. ودىخى غىلسىدە و طە-ارىدە مام
مىستىعمل يعنى اعضا سىندان ئاموب و آغوب توشكەن صودان بىك ساقلانورغە
تىيشىلىدە. آنچى اوچون طەرات ياخىن ئاموب و آغوب توشكەن صودان بىك اچىنە
طامىسە اول صو ايلە غسل و طەرات درست بولما-اس. چ-وق خ-ملق بوندە
غەفتىلەت يەدوب مونچالاردە اعضا سىندان آفغان صو چىبىك و كىيسىمەك اچىنە
توشوب، اول صو ايلە غسل يەدوب مونچاغە باك بولوب كرمىش اولسا-لار
دىخى سىدك كى صو ايلە پىچانوب بويالوب چغۇچىلار كورنەدر و طە-ارت
آغا زاندە يوزىنى يوغان و قىنەنە قولىدان و ترسە كى باشىندان آغوب توشكەن صو
قومغاننىڭ اچىنە آغوب اول نجىس ياكە باكلامى طورغان صو ايلە طە-ارت
آلوب مىيدىكە باروب نماز او قوب ثواب تابامن دىب طەرات سىز نماز او قوب
الوغ عەذابلارغا لايق او لورغە كېرە كەس، غس-ىل و طە-ارىدە بوندان بىك

ساقلانماق تیشدر. آذ اوچون امام اعظم قاشنده نجسدر، امام محمد سوزینه
 کوره پاکدرو. لکن پاکلا گوجی تو گلدر. یعنی ماه مستعمل تو شدی-کی صو
 ایله طهارت، غسل درست اولماس. و ینه طهارتده یوماق فرض اولغان
 یرله زدهن انه اوچی قدری قوری یر قالسه، طهارتی و نمازی درست اولمايوب
 بیک گناهلى اولوره. عوام خلق و خاتونلار طهارتده باشقه مسح قیلوده بیدك
 غافلمک ایده‌لره، یعنی خاتونلار بارماق-لارینی چ-لاتوب بارماقلارینه-لک اوچی
 ایله گـنه مسح قیلالار. ایرله رگه تیشلیدر که او قوغان خاتون بولسے کتابدان
 اوردتى کورسەتك تیش، او ق باھى طورغان خاتون بولسے، نیچـك مسح
 قیلاماقنى اویرتورـه و کورسەتورـه تیش. زира امام مالک مذهبندە بـون
 باشقه مسح ایمک فرضدر. امام اعـظم افـندمنـذ قاشنـدە باشـنـك دورـت
 اولوشـنـدـهـنـ بر اولوشـنـهـ مـسـحـ فـرـضـدـرـ. شـولـایـ اـولـشـاـجـ بـارـماـقـلـارـنـكـ اوـچـىـ
 اـیـلهـ مـسـحـ قـیـلـغـانـ وـقـدـهـ دـورـتـ اـولـوـشـدـهـ بـرـ اـولـوـشـىـ اوـلـماـيـدـرـ. بـسـ فـرـضـ
 تـابـلـمـيـدـوـ. فـرـضـ تـابـلـمـاـغـاجـ طـهـارتـدـهـ درـسـتـ بـولـمـيـدـرـ. اـيمـدـىـ عـبـادـتـذـ اـيـكـ
 اـولـ شـرـطـىـ آـبـدـسـتـ طـهـارتـ آـلـماـقـدـرـ. بـولـارـ تـامـ اوـلـماـيـنـ چـهـ عـبـادـتـ اـولـماـسـ.
 نـماـزـ اوـقـوـبـ وـ قـرـآنـ اوـقـوـبـ ثـوابـ آـلـمـنـ دـيـبـ طـهـارتـسـزـ عـبـادـتـ اـيـدـوبـ قـاتـىـ
 عـذـابـقـهـ تـيـشـلـىـ اوـلـماـقـ بـيـكـ الـوـغـ نـادـانـاـقـدـرـ.

(فصل تیمم بیان اولسنور)

س - تیمم دیب نه رسه گه هینه له ر؟

ج - بر کشی غسل تیمیشلی اولدقده یا که طهارت آلماق تیمیشلی اولدقده صو
بولماش ایسه پاک طوبراق یا که طوبراق جنسندهن اولغان طوزان-لی نه سنه نی
پاکلایمه که قصدی ایله استعمال گه هینه له ر.

من - صو بولماغان وقتنه تیمم درست ایکه نلگینه دلیل نه در؟

ج - فسلم تجدوا ماه فتیمموا صمیدا (طیبا) قول شریفیدر. آیتمنث معنای
شریفی: اگر سز صو تابعاسا گز تیمم قیلکنزو.

من - تیمممنث فرضلاری نیچه در؟

ج - تیمممنث فرضی ایکیدو. بری شرط و بری رکندر. شرطی نیست
ایشمه که. یعنی نیت ایتمد پاکلایماغه دیه کدر. و رکنی ایکی مرتبه ایکی
قوللاری یا که طوبراقه یا که طوبراق جنسندهن اولغان نه رسه گه صوغ-وب
اولگی مرتبه سنده یوزینه، ایکنجه مرتبه سنده ترسه کله ری ایله قوللارینه
مسح ایقمه کدر.

س - تیمم نیندی یره رده درست او لور؟

ج - نیمم طوغن بوده درستدر.

س - آلار قایسیلاردر ؟

ج - بىسى طهارتكە ياغسلگە فرض قىدرلەرىنە يېتەرلەك سو يوقلىغىدر.

س - اىكىنچىسى نەدر ؟

ج - سو بىتونلەي يوقلىغىدر.

س - اوچنچىسى نەدر ؟

ج - اوچنچىسى سو دورت مڭ آرىشىن يېراق اولماقدر.

س - اگر سو دورت مڭ آوشىندان ياقن بولسە، لەن آنده بارسە نمازنڭ

وقتى چنانراق بولسە بۇ صورتىدە تىيم درستىمى ؟

ج - بۇ صورتىدە تىيم ايتەس، نمازنڭ وقتى چقماقىندان قورقىسىدە.

س - دورتنچىسى نەدر ؟

ج - دورتنچىسى سو بولور. لەن صونى استعمال قىلورغە كۈچى يېتەس.

ضعيف و سرخاو اولدىقىندان.

س - لىشىنچىسى نەدر ؟

ج - لىشىنچىسى سو بولور. استعمالكەدە كۈچى يېتەر. لەن سىرخاوم

آرتور، ياكە سووقدان ئولەرمن دىب قورقماقدار.

س - آلتىچىسى نەدر ؟

ج - آلتىچىسى سو بولور. لەن صونى طوتسام اوزم ياكە حىوانم سوسىز

قالور دیب قورقماقدرو .

س - ید نچیسی نه در؟

ج - یدنچیسی صو ایله بو کشی آراسنده یراقچی حیوان یا یول باصوجبلار او لماقدر.

س - سیگز نچی نه در؟

ج - صو بولور. لکن صو آلورغه کوچی ینتهس. چیله گئی ویا باوی و باشقه قورالی او لماء للقدان.

س - طوغز نچیسی نه در؟

ج - طوغز نچیسی یو گئنده گئی صونی او نوتماقدر .

س - تیمندش صورتی نیچکدرو ؟

ج - او لا نیت آیدوب ایکی قوللارینی باک، قوری طوپراقنه یاخود طوپراق جنسندهن اولغان شبکه بر مرتبه اوردوب قوللارینی کوتەرۇپ باش بارماة - لارینى بر بىرنە یېگىزوب ساڭكر. صو گئە ایکی قولی ایله يوزىنى بىتلەھى مسح ايدو .

س - یەممە قوللارینە نېچك مسح ايدو؟

ج - ینە ایکی قوللارینى اوردوب سلکر. صو گئە قول قوللارینە دورت پارماقلارینڭ اچھەرى اپله باش بارماغنى طوروغە طوقتوب تېگىزمەھى اوڭىز

قولینىڭ دورت بارماقلارىنىڭ آرقە طرفىدان اوچلارنىدان باشلاپ ترسە گىـ
آسىتىنە وازدقە اوڭ قولىنىڭ اچنە نېيلەندىرۇب صول باش بارماقىنىڭ يازطىسەـ
مدان توبەنى ايلە اوڭ قولىنىڭ اچ طرفىنە مسح ايتوب اوچىنە كىلدكە صول
باش بارماقىنىڭ يازتىسەندان يوغارىسى ايلە اوڭ بارماقىنىڭ اوستىنە مسـح ايدرەـ
وكمە اوڭ قولى ايلە صول قولانى دخى بولىه مسح ايدرە. ايندى بو تىممەدەـ
بىتون اعضا لارى قابلا يو مسح ايتىمەك فرەضىرە. مسح اولمادىنى ير قاسە تىمىھىـ
درست اولماس. بارماقىنە بوزك و قولانىدە بلهزك اولسە چقارماق و بارماقـ
لارىنى آرالاش دماق لازىمەـ.

سـ بـرـكـشـى تـيـمـ اـيلـهـ نـماـزـ اوـقـىـدـرـ اـيدـىـ. صـوـ كـورـدـىـ يـاـكـهـ بـرـكـشـىـ صـوـ
بار دىب خبر ويردى. بو كشىنىڭ نمازى نېچك اولىور؟
جـ بـرـكـشـى تـيـمـ اـيلـهـ نـماـزـ اوـقـىـدـرـ اـيدـىـ. طـهـارـتـكـهـ يـتـهـرـلـكـ صـوـ كـورـسـهـ يـاـ
صـوـ بـارـ دـىـبـ بـرـكـشـىـ خـبـرـ وـيـرـسـهـ اـولـ خـبـرـ وـيـرـگـىـنـ كـشـىـ بالـغـ وـ عـدـلـ
اوـلسـهـ اـولـ نـماـزـ بـوزـيلـورـ. طـهـارـتـ آـلـوبـ يـاـكـىـدـانـ اوـقـورـ. وـاـگـرـ صـوـ
طـهـارـتـكـهـ يـتـهـرـلـكـ اوـلـماـسـهـ يـاـكـهـ خـبـرـ وـيـرـگـىـنـ كـشـىـ صـبـىـ يـاـ فـاسـقـ اوـلسـهـ يـاـ
نـماـزـ اوـقـوبـ بـتـرـگـهـ جـ كـورـسـهـ وـئـيـتـسـلـهـ اـولـ نـماـزـنىـ يـاـكـىـدـانـ اوـقـومـاـقـ لـازـمـ
اوـلـماـسـ.

سـ جـنـبـ اوـغاـنـ كـشـپـىـكـ ئـئـنـدـهـ يـارـهـسـىـ كـوـبـ اوـلسـهـ يـاـ بـتـوـلـهـ يـارـهـ بـولـهـ

پیشله ر؟

ج - جنب اولغان کشیدن تهني نش کوبسی یا جمهوری یاره ملی اولسه اوکشی یندم ایدر. یاره سی اولماغان یره رنی یوماق واجب تو گلدر. طهارت اعضالارینک دخی کوبنده یاره اولسه، تیمم جائزدر. یاره سی اولماغان یره رنی یوماق واجب تو گلدر.

س - جنب اولغان کشیدن تهني نش یا ایسه طهارت اعضاسینک پارطیسندان آزی یاره ملی بولسه تیمم قیلورمی؟

ج - بو صورتده یاره سز یره زن یووب یاره لاری یره رینه یلانفاج مسح قیلماق ضرر و یاره سه اوستینه مسح قیلورلار. اگر آچق کوینچه مسح قیلماق ضرر ییرسه اوستینه بر نرسه بیلهب آزش اوستینه مسح ایدرلهه.

س - اگر جنب اولغان کشیدن تهني نش یا ایسه طهارت اعضاسینک پارطیسی طازه یاره ملی اولسه نیچک ایده؟

ج - یاره سز یره زن یووار و یاره ملی یره رینه مسح ایده.

س - طهارت اعضالارینک یاره لارینک آزلنی و کوبسلگکی نیچک اعتبار اولنور؟

ج - مونده اختلاف بار. بعضیلهه طهارت اعضالارینک صانع اعتبار ایتمشلهه طهارت اعضا سی دورت، دورتک اوچسی یاره ملی اولسه، تیمم درست، ایک

سی یاره‌لی، ایکسی یاره‌سز اولسه، یاره‌لی سنه مسح ایدر، یاره‌سز لارن یووار. برسی یاره‌لی، اوچی‌ی یاره‌سز اولسه اوچسنسی یووار، برسینه مسح ایدر. بعضی‌هه هم اعضانث یاره‌سی طازه یوندهن کوب یوامی طوروب اول کشی - که تیم درست اوله‌اس دیمشله‌ر. اما درست بولغان سوز اولگی‌درو. یعنی طهارت اعضالارن اعتبار قیلماق.

س - جنب کشندث یاره‌سینث آذنفی و کوبلاکی نیچک اعیان اولسنور؟
ج - جنب کشندث بتون گوده‌سینث یارطی‌سندان کوبی‌سی یاره‌لی بولسه تیم قیلوو. اگر یارطی‌سی یاره‌لی، یارطی‌سی یاره‌سز اولسه یاره‌لی بینه مسح ایدر، یاره‌سز یرن یووار.

س - بو مسافرئث ایبده‌شنه صو بولسه، آمان صو صورا‌مینچه تیم ایله نماز قیاماق درستی؟

ج - بر مسافرئث ایبده‌شنه مو اولوب، اگر بولداشی صونی ویرمه‌کنی عقلی حکم ایته، یعنی صورا‌سام ورد دیه، صورا‌ما‌ینچه تیم ایتوب نماز او قوماق درست اوله‌اس. واگر صونی صورا‌ما‌ینچه تیم ایتوب نماز قیلسه، صو گره صوره‌سه ایبده‌شی ویرمه‌سه قیلسنی نمازی تمامدر. واگر ایبده‌شی صونی ویرسه، وقت چقا‌اغان اولسه، اول کشی صو ایله طهارت آلوب اول نمازی پاگدادان او قوده.

س - بر جنب کشی مسجددهن باشقه برده صو طابه اسه، بو کنی نیشهه؟
 بر جنب کشی غسل ایتمهک اوچون مسجددهن باشقه برده صو طابه اسه و
 اول کشی اوچون صونی مسجددهن چغاره کشی اولماسه اول کشی تیم
 ایدوب مسجدکه کروب صونی آلوب چغوب غسل ایده و دخی تیم منی
 طهارتنی بوذه طورغان شیلهه بوزار.

س - بر کشی صو بولماغان برده سجده تلاوت اوچون یا ایسه جنازه
 نمازی اوچون تیم قیلسه شول تیم ایله فرص نماز او قومانی درستمی؟

ج - بر کشی صو بولماغان برده سجده تلاوت و جنازه و نافله نماز لار
 اوچون ایتدیکی تیم ایله فرض نماز لارنی قیلماق جائز در، درستدر.

ش - صو بار برده جنازه نمازی اوچون قیلغان تیم ایله فرض او قو درستمی؟

ج - بر کشی کوردکه، بر جنازه او توب باره طهارت آلسه یتشورلک
 تو گل بو صورته بو کشیدگه جنازه نمازی اوچون تیم درست شول تیم
 ایله فرض نمازی او قو درست تو گل.

س - بر کشی قرآن طونماق اوچون یا او قوماًق اوچون یا مسجدکه کرمکه
 اوچون تیم قیلسه یا قبرلره گه زیارت اوچون و اذان و قامت نه تور اوچون
 و باشقه کشیدگه قرآن او گرم تو اوچون تیم قیلسه شول تیم ایله نماز او قو
 درستمی؟

ج - درست بولماس. نماز او-وماق شوندای ییمیم ایله درست بولوز. اول ییمیم ایله نمازغه نیت ایتو لمش اولور. جنازه نمازی کبیسی با ایسه اول ییمیم بلهن شونداین بر شیدگه نیت ایدیلور. اول شیده عبادت معناسی آکلانور سه چده تلاوت کی .

س - بر کشینی حبس قیاسه لار اول کشینی طهارتمن و غسلدهن منع ایسه .
لهر اول کشی نیشلهر ؟

ج - اول کشی ییم ایله قیلور. حبسدهن چقرقدنهن صوکره امام اعظم ایله امام محمد قاشنده اول نماز لارنی اعاده (قایتارو) یوش امام ابویوسف قاشنده هاکدان او-وماق یوش تو گلدر .

هونده یتسکه نمازنگ برخی شرطی حدنهن طهارت بمنی غسل و طهارت سویلهندی حاضر کیله مز نمازنگ ایکنچی شرطنه هونده یتسکه نمازنگ ایکنچی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنگ ایکنچی شرطی نجاستدهن طهارت یعنی با کلامنمه و تسازار ماقدر .

س - نجاستدهن پا کلامنمه نیچک یوشلیدر ؟

ج - نجاستدهن پاک اولماق نماز قیلاچاق آدمنگ تهنده با خود کیسینده ها خود نماز قیلاچاق اورنده کپره ک بر پرنده و کپره آبری، آبری اولسون

درهم (اوں بېشىلە، تەنگىھ) دەن آرتق نجس اولىھ آتىڭ اپله نماز درست بولماس. بوماق فرضىدۇ. اگر بىر درهم مقدارى اولىھ بوماق واجبدر. درھىمەن كىم اولىھ بوماق سىتىدۇ. يىك آزۇغۇ نجاستى بوماق نوابىدۇ. شى - نجاست نېچە تورلىدۇ ؟

ج - نجاست اىكى تورلىدۇ. بىرى نجاست غلبىظە و اىكى نجاست خفيفەدر.

س - نجاست غلبىظە نە دېمە كىدر ؟

ج - نجاست غلبىظە قاتى نجس دېمە كىدر. بىنى حىكىمى قاتى آز يىو بىلەندە بوماق فرض اولا.

س - نجاست غلبىظە نېچە تورلى ؟

ج - اىكى تورلى. صىوق نجس و قويو نجس.

س - قويو بولغان نجاست غلبىظا. يىندى نجسلەر ؟

ج - آدمىڭ وايتى آشالماي طورغان حىوانلارنىڭ آرتىدە ان چەغان نجس دوڭزىنىڭ و اتىڭ تەنى، طاۋىقىنىڭ، ئورده كىنىڭ، قازنىڭ نجسى و باشقە آيرى طرناقلى يرتفعچ طرناقلى اولغان حىوانلارنىڭ نجسى بونسلار قويو بولغان نجاست غلبىظەدر.

س - بى قويو بولغان نجاست غلبىظە كوبىمى تېمەك اپله بوماق واجب اولا ؟

ج - بى درهم آورلەندان آرتق اوسلە يوماق فرض اولا، درهم آورلەنگى اوسلە واجب اولا، آندان كېيىم اوسلە سنت اولا، بىك آز اوسلە نوابلى اولا .

س - صىيق بولغان نجاست غابظە نىندايى نجسلەر ؟

ج - آدمىت و ايتى آشالماى طورغان حيوانلارنىڭ آلدندان چقغان نىجى - لمىرى دو گۈزىنىڭ اتنىڭ تىرى قان، ارن، آراقى كېك نەرسەلەر .

س - صىيق بولغان نجاست غابظە كوبىمى يېمەك ايلە يۇماق فرض اولا ؟

ج - صىيق بولغان نجاست غابظە لەردەن تەندىدە ياكى يۈمىنە نماز اوقي طورغان اورىندە اوچ توبى قدرنەن آرتغراق اوپور ايسە يۇماق فىرپىسىدەر. اگر اوچ ياصىيلەنلىق قدرى گىنه اوسلە واجب. اوچ ياصىياغەندان كىم بولسە سنت .

آندا آز بولسە نواب .

س - نجاست خفييە نە دىيمە كىدر ؟

ج - نجاست خفييە يكىل نىجىس يعنى حكىمى يكىل آز تىم، لە باهن گىنه يۇماق فرض بولماي .

س - نجاست خفييە نىچە تورلى ؟

ج - نجاست خفييە ايکى تورلى: بىرسى صىيق، ايکى نىچىسى قويودر .

س - قويۇ بولماان نجاست خفييە لەر نەلەردە ؟

ج - نونهان، قوبنهان، صارقنهان، کجهنهان، آنهان ایتی آشالمای طورغان
قرشلارنڭ يېزاگى .

س - صييق اولغان نجاست خفيفه نەله ردر ؟

ج - ایتی آشالا طورغان حیوانلارنى سىدىيگى .

س - كوڭرچن، جىچق كىلەرنىڭ يېزاگى نىچىكىدرا ؟

ج - كوڭرچن و جىچق وباشقىه بونىڭ كىي قوشلارنىڭ يېزاڭىلەرنىڭ
صااصى ابسى بولماغانلارى تازادر و نجس توڭلادو .

س - بو نجاست خفيفه آدمىڭ كىيمىنىڭ و يانماز اوقي طورغان اورنىنىڭ
دورت اولوشىمنىڭ اولوشىنە يېزى كېرىڭ اول كىيم زور اولسون و كېرىڭ
كېچىك اولسون يوماق فرپدر و بوندان كىم بولسە واجب و سىتىدرا .

س - بو نجاستىلەرنى نېھىيەت يووارغە يۇوشلى ؟

ج - كورىنەي طورنان نجسلىلەرنى ايسى توسى بىتكەنچە يوماق يۇوشلى .

س - كورىنەي طورغان نجس بولسە سىدىك آراقى خمر كىي نېچىك يۇوار ؟

ج - اوچ مىتىپە يۇوار . هەر مىتىپە سىنە يىك قاتى صغار طامىچىسى بىتكەنچە
بولاى ايتىپ سەقەق شىرطدر . اگر صفوپ طامىچىلارنى بىتمەسە اول نەرسە
پاك اولماس . ودىخى كوايمەن، اشطان، كىيم، صالح يودا طورغان خاتۇن -
لارغە پوشىدر كە نېچەلى كېيمەلەرنى، نەرسەلەرنى تىارالارى اپله بىر صاوىندە

یوماسقه. اگر ایکیسنی بر صوده بر صاوشه چلاتسه الیگی تازا کیده مله رده نجس اولوب ذکر اولدینی کبی هد بر سنی اوچه مرتبه چاقاب صقم-اینچه پاک اولماسlar. اگر بر طامچی صو اورنده طاممای قالسه بو کیم نه جاستدهن پاک اولماس. بولیه کیم ایله نماز دخی قیلناس. بونلارنی بیک اعتبار قیلورغه کیره ک کیم یوماق ایکنی تولی اولاد. بر سی نجلسه زنگه نلکدمن، ایکنچیسی گرله نگه نلکدمن کرله نوب نجس اولماغان کولمه ک، اشطانا لارنی، نجلسه زی ایله قاتشدروماینچه یوماقده یووجیغه یکل لک باد، چونکه بو تازا اولوب کر اوچون گنه بولا طور غانلارینی طامچیلازی بتکنچه صقماق شرط تو گل. نجس اوغا نلارینی بیک قاتی صقماق شرطدر. آنث اوچون پاکلان-ماق و پاک-لاماق نمازنث شرطنداندر.

(فصل نمازنث اوچنچی شرطی ستر عورت بیاننده)

س - نمازنث اوچنچی شرطی نه در ؟

ج - نمازنث اوچنچی شرطی ستر عورتدر. یعنی نمار اوچون غان کشین-ث عورتله ری اور تلمش اولماقدر .

من - عورت اور تمک نیچک اولور ؟

چ - ستر عورت نمازده اپله رگه کندیگی آستندان تزی آستیننے و ارنچه

اور تمک فرضدر. آزاد اوغان خاتونلارنىڭ يوزى و قوللارى و آياقلارنىڭ
باشقا جمله تەنی و ساچلەرى دخى عورتىدر. بىر دوايتىدە قوللارنىڭ آرقەسى
و آياقلارى دخى عورتىدر. خاتونلار نمازىدە ساچلەرىنى و كىرداڭلەرىنى
(موئالىرىنى) اور تمک فرضدر. قوللارنىدە و آياقلارنىدە اختىلاف اوlobe
آنلارنى دخى اور تمک لازمددر. تلاسە ياشەمش خاتون يعنى قارچق اولسون
تلاسە نمازى قارانلىقى يىده قىاسون اور تمکى فرضدر.

س - اور تمکى فرض اوغان اعضا لاردىن بىر نمازىدە آچىلسە آنلارنىڭ نمازى
يېچىك اولوور ؟

ج - نمازىدە اور تمکى فرض اوغان اعضا لاردىن كىرمەك ايرنىڭ و كىرىمەك
خاتوننىڭ اولسون بىر يېڭى دورت اولوشىزدەن بىر اولوشى نمازىدە آچىلوب تىزى
يا بلە يېچە بىر كىن اوھەر قدرى يعنى اوچ مەرتىبە سېحان الله دىبۈر قدرى
آچق طورسە نمازى فاسىد اولوور. مىڭلا خاتونلارنىڭ ساچلەرىنىڭ دورت
اولوشىزدەن بىر اولوشى آچىلوب اوچ تسبىح مەقدارى طوزسە ياكە
بىلە كەلەرىنىڭ و يا صىراقلارىنىڭ دورت اولوشىزدەن بىر اولوشى آچىلسە ياكە
اپلەرنىڭ تىزىزدەن يوغارى كىندىگەن يېتكەنچە شول آزادە اوغان اعضا لاردىن
بىر يېڭى دورت اولوشىزدەن بىر اولوشى آچىلوب اوچ تسبىح مەقدارى طورسە
نمازى بوزبلۇر. بىر قولى اپلە اور تمک مەمكىن اوlobe اوچ تسبىح مەقدارى

طور غزما بینچه اور تسه نمازی بوزامس .

(فصل نمازنث دور تنجی شرطی استقبال قبله بیاننده)

س - نمازنث دور تنجی شرطی نهدر ؟

ج - نمازنث دور تنجی شرطی استقبال قبله در، یعنی نماز او قی ط و دغان کشینث یوزی و کوکره کی کعبه شریفه نث او زینه یا طرفینه قارشی کیله مه کدره، بلمه دگی بوده بلگه ن کشیده ن صورا ماق یوشدر .

س - بر کشی قبله نث قای طرفده ایکنینی بلمه سه صورا رغه کشیده بولما سه نیشله ر ؟

ج - بر کشی قبله نی بلمه سه صورا رغه آدم او لما سه علامتله ردمن ایسه بهب، فاراب کوکلی قایسی یاقنه حکم ایتسه شول یاقنه قاراب او قوو .

س - اگر نماز اجنده یا کلش ایکنی بلنسه نیشله ر ؟

ج - خطاسی ظاهر او لسه نماز بنی بوزما بینچه اول یاقنه ث بله نور، یا کشادان قیلماق لازم تو کلدر .

س - بر نیچه کشی قبله ده اختلاف ایتسه لهر نیچه اوقور لار ؟

ج - بر نیچه کشیده قبله ده اختلاف ایتسه لهر فکر له ری بر بینه ط و غری کلمه س ایسه پالکن باش لارینه او زله زینه حکم ایسکن طرف لارینه قاراب

قیلورلار. اگر فکرلەرى موافق اولغانلارى اولسە ئازلارى جماعت بولوب اوتوولار .

ئى - قبلەن، قارشى بولۇرغە كۈچى يېتىمە ئەنلەر نىچەك اوقوزلار ؟

ج - بىرىشى ئماز اوچۇن قبلەن قارشى طورۇرغە كۈچى يېتىمە سە قبلىغە يۇنالدىر كىشىسىدە بولماسە ياكە دىشماندان و يىتنىچ حىواندان، قورقۇنىچلى اولسە قايىسى طرفقە كۈچى يېتىمە شول ياققە قاراب اوقوز .

س - بىرىشى عذرسەز كۆكراڭنى قبلەدن ئەيلەندىرسە ئمازى نىشلەر ؟

ج - بىرىشى عذرسەز كىرەك قىداً و كىرەك اونو توب كۆكراڭنى قبلەدن ئەيلەندىرسە ئەزى بوزىلور .

س - بىرىشى كۆكە گىن ئەيلەندىرمىچە يوزن كىن ئەيلەندىرسە نىشلەر ؟

ج - بىرىشى كۆكراڭنى قبلەدن ئەيلەندىرمىچە يوزن ئەيلەندىرسە يىعنى باشن، هويان بورۇب قاراسە ئمازى بوزلماس. لىكىن يىك قاتى مىكرۇھ اوپور .

س - بىرىشى قبلەدە شىك قىلوب صوراڭە كىشى بولماينچە كۆكلى ايلە ايسە بلهب بىرى طرفقە قاراب اوقوسە اوقوب بىرگەچ ياكىش اىشكەنى بىلەنسە اول ئمازانى قايتارورمى ؟

ج - اول كىشى بولىلە شىك ايلە قبىلەدر دىيوب ئمازانى قىلوب ئازدان صوڭره خطاىنى پىلسە اول ئمازى اعادە ايتىمەس يىعنى اول ئمازى ياكىشان اوچومق

لازم اولماس.

س - بر کشی قبله ده شک قیلدى. صورارغه کشی بار، صوراماى او زىنلى
ایسه بى ايله قىلسە، نمازى نىچك اولور؟

ج - بر کشی قبله ده شک قىلوب صورارغه کشى بولوب صوراماى نىچه او ز
ایسه بى ايله قىلسە، قبله غه طوغرى كىلگەن بولاسە، نمازى تمامدر. واگر
ياڭلش اولمش ايسە، اول نمازنى ياكىدان او قور.

قبله ده شک كىره كىردا ده و كىره كىردا ده و كىره كىردا ده و
كىردا كىچە و كىردا كوندىز اولسون جملەسى بىردر.

س - بر کشى نمازغه كىشكەندە قبله ده شک قىلمادى، نمازن او قوب بىر -
گەچ شكلەنسە قبله غه طوغرى كىلدىمى يوقمى دىب، نمازن قايتارورمى؟

ج - اول كىشىنىڭ خطا سى شكسىز معلوم او لمىچە طوروب نمازنى قايتارماق
لازم اولماس. اگر خطا ايندىكى طرفى قوتلى اولاسە، اول نمازى ياكىدان
او قوماڭ لازمدور.

س - بر کشى قبله ده شک قىلسە، علامتىلەر گە قاراماسە، ايسەبلەمه سە كشى
بولوب، كىشىدەن صوراما سە شول كويىنچە او قوسە نىچك اولور؟

ج - بول كىشىنىڭ نمازى كىردا كىلەنەن قبله غه طوغرىدە كىلسۇن، درست بولماس.
آنڭ اوچون قبله نى از لەمەك و ايسەبلەمه كىردا فرض ايمدى، فرض قالغانلىق

اوچون مونىڭ نمازى بوزىلادر.

س - بىر كشى نماز قىلا طورغان اورنىنде آلدندان كشى يورمەك احتمالى اوسلە نىشلەر گە تىوش؟

ج - بىر آرسىين اوزۇنلغىنده بارماق يوانلغىنده بىر طاياق قاداماق مىستىجىبدەر جماعت اوورلار ايسە امامىڭ آلدىنە قاداماق جماعىتكە يىتەر. مونىدای اورنىنە سترەسىز نماز قىلماق مکروھ-در.

(فصل نمازنىڭ يېشىنچى شرطى اولان رقتلارنىڭ يىانى)

س - نمازنىڭ يېشىنچى شرطى نەدر؟

ج - نمازنىڭ يېشىنچى شرطى وقىدر. يعنى نمازلارنىڭ اۆل و آخر و قتلارنى بىلە كىدر. هەر نمازنىڭ و قتلارى واردەر. و قتلارى كرمەسىدەن اۆل قىلنماش. واڭر بىر سبب ايلە قىصدا و قىتىدان صوڭىرە قىاسە قضا اولور.

س - ايرتە نمازىنىڭ اۆل و قىتى نە وقىدر؟

ج - طاك آلطقاىىدان قوياش چىغانفەچەدر.

س - اويلە نمازىنىڭ اۆل و قىتى نە وقىدر؟

ج - اويلە نمازىنىڭ اۆل و قىتى كولە گە قىفاروب يتوب اوزۇنابا باشلاغان وقىدر.

س - اویله نمازینڭ آخر وقتى نه وقىدر؟

ج - اویله نمازینڭ آخر وقتى امام اعظم قاشنده هەر نەرسەنڭ كولەگەسى اوزى چاقلىي ايکى بولغانغە قىدردر. امام ابو يوسف ايلە امام محمد قاشنده اوزى چاقلىي بىر بولغانغە قىدردر. هەر نەرسەنڭ اصل كولەگەسى توش وقتىدەغى كولەگەسى تو گىلدر. لايق اولان بىودر كە كشى ايـكىنى نمازىنى كولەگە ايکى بولغانغەچە قىلماسلق و اویله نمازىنى كولەگە ايکى مەتلى بولغانغەچە كىچكىتر مەسىـكدر.

س - توش كولەگەسى نەدر؟

ج - توش كولەگەسى قوياش چغوب قبلەغە باردقىدە هەر نەرسەنڭ كولەـگەسى قىقارا باروب قبلەغە يىندىكە قىـقارماقى طوقتاب، اوزونا يورغە كىرىشۈر وقت يېـكەندە گى كولەگدر.

س - ايـكىنى نمازىنىڭ اوـل وقتى نەدر؟

ج - ايـكىنى نمازىنىڭ اوـل وقتى اویله نمازىنىڭ آخر وقتىدە.

س - ايـكىنى نمازىنىڭ آخر وقتى نه وقىدر؟

ج - ايـكىنى نمازىنىڭ آخر وقتى قوياش باينغانچەغە قىدردر؟ ايـكىنى نمازىنى قوياش قزارغانغەچە يورى كىچكىتر مە كىلىك اشـد كراحتىت ايلە مكروهدر.

س - آخشم نمازینڭ اوّل وقتى نه وقىدر؟

ج - آخشم نمازینڭ اوّل وقتى قوياش باطقدان صو گىرەدەر. آخشم نمازىنى يولدۇر قالقانغەچە يورى كىچكىترە كەلەك مىرىوهەدەر.

س - آخشم نمازینڭ آخر وقتى نه وقىدر؟

ج - آخشم نمازینڭ آخر وقتى قوياش باطقان طرفىدە قىزلۇق و آقلق بىتكەنگەچەدەر.

س - يسىع نمازىنىڭ اوّل وقتى نه وقىدر؟

ج - يسىع نمازىنىڭ اوّل وقتى قويغان طرفىدە قىزلۇق و آقلق بىندىكى - مىھن صو گىرەدەر.

س - يسىع نمازىنىڭ آخر وقتى نه وقىدر؟

ج - يسىع نمازىنىڭ آخر وقتى طاڭ آطفانغەچەدەر.

س - طاڭ نىچە تورلىدۇ؟

ج - طاڭ ايىكى تورلىدۇ. بىرىنە يالغانچى طاڭ و بىرىنە راست طاڭ دېرلەر. يالغانچى طاڭ شولدر كە طاڭ آتا طورغان ياقدان آغاروب كۈكىنڭ اوورطا سىينە تابا سىزلىوب منه، چىتىكە يايلىمەس. آرتىندان قارانغىلىق باساز. بۇ طاڭ ايلە يسىع نمازىنىڭ وقتى جىتماس و ايرتە نمازىنىڭ وقتى كىرمەس. روزە طوتاچاق كىشى كە اوّل وقت آشاماق درست اوپور. اما راست طاڭ كۈكە.

ملک ئېلەنەسینە تارالغان آقلقدىر كە اول وقت ايرتە نمازىنىڭ وقتى كىرور.

(فصل نماز قىلماق مكروه اولان وقتلارنى بىيان ايدر)

س - نماز قىلماق مكروه اولغان وقتلار نىچە وقتىدۇ؟

ج - نماز قىلماق مكروه اولغان وقتلار يىگرمى دورت ساعت اچىنده بىش وقتىدۇ. بو بىش وقتىنڭ اچىنده فرض، نفل، قضا نمازلارى قىلماق مكروهەدر.

س - اول اوچ وقت قايىسى وقتلاردردۇ؟

ج - اول اوچ وقتلارنىڭ بىرسى قوياش چىغان وقت و ايكنچىسى توش وقتى يىنى ھەر نەرسەنىڭ كولەگەسى قىscarوب يىتكەن وقت و اوچنچىسى قوياش بايوغان وقت: اىكىن قوياش باطقان وقتىدە شول كونىنىڭ اىكىندى نمازى درستىدۇ، اما نافلە و قضا نمازلارنى قىلماق مكروهەدر.

س - اوшибو مكروه اولغان اوچ وقتلارده جنازه نمازى او قوماڭ درستىمى؟

ج - اوшибو مكروه اولغان اوچ وقتلارنىڭ اچىنده حاضر اولغان جنازه نمازىنى قىلوب كۆممەك درستىدۇ. آرتق كىچىكتىرمەسىزلاكىدر. اما مكروه اولماغان وقتىنڭ اچىنده حاضر اولغان جنازه نمازىنى واجب اولغان سىجىددە تلاوتىنى بو مكروه اولغان اوچ وقتىنڭ اچىنده او تەممەك درست تو گلە.

ەر. مكروه وقت چىغانچە صىبر ايدوب صوڭە قىلماق تىيوشىدۇ.

س - بر کشی او شبو مکروه اولغان اوچ وقتلارنىڭ بىرىندە فرض اولغان
نمازنى و وتر نمان قضا يىتىسىم اول نماز درست اولورمى ؟

ج - درست تو گىلدر اول نمازنى ياكىدان او قوماڭ لازىمدر .
بىر كىسىم بىر مکروه اولغان اوچ وقتلىڭ بىرىندە سىجىدە آيتىسىم اوقۇسە سىجىدە .
سنى يىتمەك جائزدر . لەكىن آرتق اولغانى يىتمەسىلىكدر . بىر مکروه
وقتلارىدە سىجىدە سەھى دخى درست اولماس . اجزايى صلاتىدەن اوالدىغى
اوچون .

س - سىجىدە تلاوت نە در ؟

ج - قرآن كۈريمىدە اون دورىت يېردى سىجىدە آيتى واردىرىكە: آعراف، رعد،
نحل، مريم، اسراء، حجج، فرقان، نمل، سىجىدە، ض، فصلت، نجم، انشقاق،
علق سورەلەرنىدەرلەر . او شبو سىجىدە آيتلارينىڭ بىرىسىنى اوقوغان كىشىگە .
دە آيشتكەن كىشىگەدە سىجىدە تلاوت قىلىماق واجب بولۇر .

س - سىجىدە تلاوتنى نىچەق قىلىور ؟

ج - طهارتلى بولۇپ قبلەغە قارشى طوروب نىيت قىلىدم سىجىدە تلاوت
قىلىماق دىوب نىيت قىلىوردە تكىيىر ئەيتىپ سىجىدە گە كىيەر ؟ آندە اوچ مرتبە
سىجىدە تىسىدە ئەيتىپ طوروب او طورور آندان سوڭ او شبو سوزلەرنى
اوقۇپ دعا قىلىور : (سجدة لِرَحْمَنْ وَامْنَتْ بِالرَّحْمَنْ فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي

یار حمن سمعـنا و اطعـنا غـرانـک ربـنا والـهـیـکـ الـهـیـرـ مـعـنـاـسـیـ : سـجـدـهـ

قـيـلـدـمـ اللـهـ تـعـالـیـ اوـچـوـنـ هـمـ اـيمـانـ كـيـتـرـدـمـ اوـلـ اللـهـ تـعـالـیـ گـهـ بـسـ اـيمـدـیـ
مـيـنـ گـنـاهـلـارـمـنـیـ يـارـلـقـاعـلـ اـیـ رـحـمـتـ قـيـلـغـوـجـیـ اللـهـ اـیـ رـبـمـزـ بـزـ سـيـنـكـ
عـفـوـ گـنـیـ اـيـشـتـدـکـ هـمـ سـيـكـاـ اـطـاعـتـ قـيـلـدـقـ بـزـ آـخـرـدـهـ سـيـنـكـ حـكـمـکـهـ
قاـيـاتـاـجـاقـمـزـ .

س - سـجـدـةـ تـلـاوـتـنـكـ شـرـطـلـارـیـ نـهـ دـرـ ؟

ج - سـجـدـةـ تـلـاوـتـ قـيـلـمـاـقـنـكـ شـرـطـلـارـیـ نـماـزـدـغـیـ کـبـیـ طـهـارـتـلـیـ اوـلـمـاـقـ تـنـیـ
وـ کـیـوـمـیـ وـ نـماـزـ اوـقـیـ طـوـرـغـانـ اوـرـنـیـ پـاـكـ اوـلـمـاـقـ عـورـتـ یـرـلـهـرـیـ
اوـرـتـولـیـ اوـلـمـاـقـ قـبـلـهـغـهـ قـارـشـیـ اوـلـمـاـقـ شـرـطـدرـ .

س - سـجـدـةـ تـلـاوـتـنـكـ وـقـتـیـ نـهـ وـقـتـدـرـ ؟

ج - سـجـدـةـ تـلـاوـتـنـكـ مـخـصـوـصـ وـقـتـیـ يـوـقـدـرـ . نـماـزـ اوـقـوـ مـکـرـوـهـ بـوـلـانـانـ
وـقـتـلـارـدـانـ باـشـقـهـقـایـ وـقـتـدـهـ قـيـلـنـسـهـدـهـ درـسـتـدـرـ . سـجـدـةـ تـلـاوـتـهـ نـماـزـغـهـ کـرـشـ .
کـانـدـهـ گـیـ تـکـبـیرـ نـهـیـتـکـانـدـهـ قـوـلـاـرـینـیـ قـوـلاقـ طـوـغـرـیـسـیـنـهـ قـدـرـ کـوـتـهـ .
دوـ،ـ قـیـامـ وـ رـکـوـعـ قـیـلـوـ يـوـقـدـرـ . سـجـدـهـسـیـدـهـ بـرـ گـنـهـ مـرـتـبـهـدـرـ .

س - نـماـزـ قـيـلـمـاـقـ مـکـرـوـهـ اوـلـفـانـ بـیـشـ وـقـتـلـارـدـانـ اـیـسـکـیـ وقتـ نـهـ وـقـتـلـارـدـرـ ؟

ج - مـکـرـوـهـ اوـلـفـانـ بـیـشـ وـقـتـلـارـدـانـ اـیـسـکـیـ وـقـتـنـکـ بـرـیـ طـاـثـ آـتـقـاجـ قـوـیـاشـ
حـقـعـانـجـهـغـهـ قـدـرـ اوـلـفـانـ وـقـتـدـرـ وـ اـیـکـنـجـیـ دـخـیـ آـدـمـ اوـزـیـ اـیـکـنـدـیـ

نمایی او قو عاج آخشم نمازینی او قو غانچه غه قدر و قدر.

س - بو ایکی وقتلارده نیندای نمازلار قیلنور و نیندای نمازلار قیلنماس؟

ج - طاڭ آطقاندین قوياش چىقانچەغه قدر وقتده ايرته نمازىنىڭ سنتىنەن باشقە نافله قىلماق مکروھدر و بىرى دخى ايڭىندى نمازى قىلماق مکروھدر لەن صو گۈرە آخشم او قو عاجچەغه قدر وقتده نافله نماز قىلماق مکروھدر لەن فرض و قضا و جنازە نمازلارنى و سجدە تلاوت بونلار مکروھ او ئىماسلار آپۇچق قوياش چىقاندە توش وقتىنە قوياش بایيغاندە مکروھدر.

س - بر كىمسە مکروھ او لىغان وقتلارده نافله نمازغە كىرسىسى نىچەك او لور؟

ج - بر كىمسە شول سوپىلەنگەن مکروھ وقتلارنىڭ برندە نافله نماز قىلماغە باشلاسە افضل او لغانى اول نمازنى كىسوب مکروھ او لىمانغان وقتىنە قضا ايتىمەك واجبىر. زىرا اول نمازنى كىسمەس ايسە نەھى گە قارشىلىق قىلدىيغى اوچۇن اول كىشى گىناھلى او لور.

س - اگر اول نمازنى كىسمە يىنچە تمام قىلسە نىچەك او لور؟

ج - اگر اول نمازنى كىسمە يىنچە تمام قىلسە آنى ياكىدا ان او قومماق لازم او لىماس.

(فصل نمازنڭ آلتىچى شرطى اولغاڭ نىت بىيان اولنور)

س - نمازنڭ آلتىچى شرطى نەدر ؟

ج - نمازنڭ آلتىچى شرطى نماز قىلاچاق كشى شول بىش وقت نمازلاو -
دان قايىسى نمازنى قىلاچاق ايسه، اول نمازنى و وقتى سوپىلە يوب نىت اىة -
مەكدر.

س - نىت نە دىمەكدر ؟

ج - نىت دىمەك بىراش نە اوچون اشلەرگە قوشلىمش ايسه اول اشنى
شونك اوچون قىدىقىسى دىرىلەر. مثلا نمازىدە الله تعالى نىڭ رضالىغى او -
چون اولماقنى كوكىل ايلە قىدىر. بو نىت شرطدر.

س - نمازلارغە بويىلە نىت ايتەرگە كېرىمك ؟

ج - نمازلارغە بويىلە نىت ايتەرگە تىوشلى. مثلا نىت قىلدىم بو كوننىڭ
ايرتەنمازىنىڭ فرضن قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى اوچون و بو كوننىڭ
اويلە نماز فرض قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى اوچون و بو كوننىڭ
ايسكىندى نمازىنىڭ فرضن قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى اوچون و بو
كوننىڭ آخشام نمازىنىڭ فرضن قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى اوچون
و بو كىچەنىڭ يىسيع نمازىنىڭ فرضن قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى او -
چون و بو كىچەنىڭ و تىر نمازىنى قىلماقلقىغە الله تعالى نىڭ رضالىغى اوچون

دیب بولیله نیت ایدر. عربچه نیت ایتمه گه کوچی یتمه گـهـن کشی اوز تلى ایله نیتلەمەك آرتقدور .

س - نیتدە نیچە رکعت ایـکـهـنـلـکـنـی ئـیـتوـهـمـ یـونـهـلـدـمـ قـبـلـهـ طـرـفـینـهـ دـیـبـ ئـیـتمـهـ کـلـمـکـ تـیـوـشـمـیـ ؟

ج - دـکـمـتـلـهـرـنـیـ بـیـانـقـیـاـوـهـمـ قـبـلـهـ بـیـلـگـوـلـیـ بـرـدـهـ یـونـهـلـدـمـ قـبـلـهـ طـرـفـینـهـ دـیـبـ ئـیـتوـهـمـ تـیـوـشـ توـگـلـدـرـ . ئـیـتـسـدـهـ درـسـتـ ، اـماـ قـبـلـهـ شـبـهـهـلـیـ بـرـدـهـ یـونـهـلـدـمـ قـبـلـهـ طـرـفـینـهـ دـیـمـهـکـ آـرـتـقـدـرـ .

س - سـنـتـ نـمـازـلـارـغـهـ نـیـچـکـ نـیـتـ اـیـتـلـوـرـ ؟

ج - سـنـتـ کـیـرـهـکـ مـؤـکـدـهـ نـمـازـلـارـ اوـلـسـوـنـ وـ کـیـرـهـکـ تـاـفـلـهـ نـمـازـلـازـ اوـلـسـوـنـ ، نـیـتـ اـیـتـدـمـ نـمـازـ قـیـلـمـاعـهـ دـیـبـ نـیـتـ اـیـتمـهـکـ یـتـهـرـ ، لـکـنـ سـنـتـ نـمـازـنـیـ قـیـلـمـاعـهـ دـیـبـ نـیـتـ اـیـتمـهـکـ آـرـتـغـرـاـقـدـرـ . اـماـ تـراـوـعـ ، وـتـرـ ، جـمـعـهـ ، عـيـدـ ، قـضـاـ وـ جـنـازـهـ نـمـازـلـارـىـنـهـ بـوـنـلـارـهـ بـیـلـگـوـلـمـهـکـ شـرـطـدـرـ . يـعـنـیـ بـوـنـلـارـنـىـ آـدـلـارـىـنـىـ سـوـلـیـلـهـمـسـ اـیـسـهـ يـالـكـذـ نـیـتـ اـیـتـدـمـ نـمـازـ قـیـلـمـاعـهـ دـیـمـهـکـ اـیـلـهـ درـسـتـ اوـلـمـاسـ . مـثـلاـ جـمـعـهـ اـیـسـهـ جـمـعـهـ نـمـازـىـنـهـ عـيـدـ اـیـسـهـ عـيـدـ نـمـازـىـنـهـ نـیـتـ اـیـتـدـمـ دـیـمـهـکـ لـازـمـدـرـ .

س - اـمـامـ بـوـلـغاـنـ کـشـیـ نـیـچـکـ نـیـتـ اـیـتـهـرـ گـهـ تـیـوـشـلـیـ ؟

ج - اـمـامـ اـوـلـغاـنـ کـشـیـ اـمـامـ بـوـلـوـرـغـهـ نـیـتـ اـیـتـدـمـ دـیـمـهـسـدـهـ درـسـتـدـرـ . حـتـىـ بـرـ کـشـیـ يـالـكـذـ فـرـضـ قـیـلـمـاعـهـ باـشـلاـسـهـ بـرـهـوـ کـیـلـوبـ اوـیـوـسـهـ درـسـتـدـرـ . لـکـنـ

جماعت اچنده اویوغان خاتون کشی اولسە اول وقت امامقلقى نىت ايتىمەك شرطدر. مثلا نىت قىلدىم ايرته نمازىنىڭ فرضن قىلماقلقى بىڭا اویوغانلارغە امامقلقى دىمەك تىوشلىدەر. بويىلە دىمەسە خاتونلارنىڭ نمازى درست اولماس.

س - امامقە اویوغان كشىلەر گە نىچىك نىت ايتىمەك كىرىدەك ؟

ج - امامقە اویوياچاق كشى اویودم اوшибو امامقە دىمەك لازىدر. جماعت ايىكى نىت كە مىحتاجدر. برى قايىسى وقتىنىڭ نمازى ايسە آنى نىت ايتىمەك و برى امامقە اویوماغى نىت ايتىمەكدر. مثلا اويلە نمازى ايسە نىت ايتىدم. بو كونگى اويلە نمازىنىڭ فرضنى قىلماغانه اویودم اوшибو حاضر امامقە الله تعالىنىڭ رضالىغى اوچۇن دىب نىت ايدر.

س - بى كشى نىت ايتىدم امام بىلەن نماز اووقورغە دىب نمازغە كىرسىسە باشقە سوز سوپىلەمەسە آنڭ نمازى درست اولورمى؟

ج - بى كشى قايىسى وقتىنىڭ نمازى اوالدىغى سوپىلەمەبوب ، اویودم امامقە دىبوب يالغىز نىت ايتىدم امام ايلە نماز قىلماغانه ياكە امامنىڭ نمازى كېنى نماز قىلماغانه دىبب نىت اىتسە، آنڭ نمازى درست اولماس. امامقە اویونى نىت شرط اوالدىغى اوچۇن. بعضىلار اول كشى امام قولاق قاغۇب تىكىيەر ئېيتونى كوتوب طوروب امامدان صوڭر تىكىيەر ئېتسە آنڭ امامنىڭ تىكىيەر ئىنى كوتەمەكالىگى نىت اورنىنه طوروب اویوماقى درست اولوور دىمشىلەر.

س - بر کشی امامنث قایسی نمازنی قیلدیغنى بلمهسه و لکن امامنث نمازینه نیت اپندم دیو امامفه اویوماغی دخی نیت ایتسه، نمازی درست اوچون؟

ج - بر کشی امام قایسی نمازنی قیلدیغنى بلمهیوب نیت اپندم امامنث نمازینه، اویودم اوشبۇ امامفه دىسە، نمازی درستدر. لکن بر نمازنی بىلگولەب مىلا اول کشی اویله نمازى دیو نیت ئەيەلسە امامنث نمازى ایكىندى اوسلە، اول کشىنث نمازى درست اولماس. بر کشی جمعە نمازىنده جمعەغە نیت ایتوب امامفه اویوماغى نیت ایتمەسەدە درستدر. آنڭ اوچون جمعە امامسىز درست اولمادىغىدان جمعەغە نیت ایله اویو نیتى طابىلمىشدر.

س - بر کشى امامنى نمازغە كىشكەن دىب ايسەبلەدىدە، تىكبير ئېيتوب نمازغە كىردى، لکن امام نمازغە كىشمەگەن اىكەن اول کشىنث نمازى نىچەك اوچور؟

ج - اول کشىنث نمازى درست اولماس. آنڭ اوچون نمازىدە اولماغان کشىنث نمازینه كىشمەگى قىصد ايتىش اوچور. بوايسە درست توڭىلدر.

س - نمازلاردا كۆڭلى ايله نیت ایتوب، تلى ايله سوپەلەمەسە، درست اوچورمى؟

ج - بر کشی نمازغه نیتده کو گلی ایله نیت ایتوب تلى ایله سویله مه مسنه درستدر. لکن تلى ایله سویله مه ک ثوابدر.

س - بر کشی جماعت ایله فرض قیلماق نیتی ایله یورطندان چفوب، مسجد که باروب یا گادان نیت قیلینچه الله اکبر دیب نمازغه کرشنده بو کشینک نمازی درست اولورمی؟

ج - بر کشی جماعت ایله نماز قیلماق نیتی ایله یورطندان چفوب، مسجد که بارغاج آشغچلق ایله نیتی او فوتوب الله اکبر دیب امامغه او یوسه، اگر یورطندان چقدیغی نیتی ایله نمازغه کریشووی آراسندا نماز او چون اولما غان بر عمل ئهیله مه سن ایسه و قایسی نمازنی او قی سن دیب صورالسنه، قایسی نمازنی قیلدیغنى جوابقه کوچى یتسه، آنڭ نمازی درستدر. امام ناطقى بویله ذکر ائمەشدر.

س - بر کشی نمازغه کر شکەندە شول آلتى شرطلاردان برىنى قويىسى، اول کشینک نمازی نېچك اولور؟

ج - نمازانڭ بر گنه شرطىنى قالدرسەدە نمازى بوزلۇر. ايمدى بو يىرگە يېتكەنچە نمازانڭ طشىنە يعني نمازغه کر شەمسەدن اۆل لازم او لغان بىو آلتى شرطلاردان كىرەك بلوپ و كىرەك بلەمەينچە عذر سەز برىنى قويىسى، اول کشینک نمازى تمام او لما يوب اول نمازنى باشقەدان قیلماق فرضىدر.

عذر ديمهك صو بولنمادقده تيمم کبي و قبله‌غه قارشى بـولورغه کوجى
 يتمه‌يوب و قبله‌غه يونه‌لدرر گه کشىسى او لمادىغى کبي و هر وقت ياره‌سى
 آفغان کشى کبي بـونلازه صاحب عذر دينلور. نمازنى قوليماسـلاـر، لـكـن
 بو شـرـطـلـارـنـى او نـوـرـتـوـبـ يـاـلـمـهـ يـنـچـهـ قـوـيـسـهـ آـنـلـارـ عـذـرـدـهـنـ صـانـالـمـيـنـچـهـ نـماـزـىـ
 درست او لماس.

(فصل نمازنڭ اچنده اوغان آلتى فرضلارى بىيان اولنور)

س - نمازنڭ اچنده بـرنـچـىـ فـرـضـ نـهـدـرـ ؟

ج - نمازنڭ اچنده بـرنـچـىـ فـرـضـ اـفـتـاحـ تـكـبـيرـيدـرـ يـعـنىـ نـماـزـغـهـ كـرـشـهـچـهـكـ
 كـمـسـهـ كـيـرـهـكـ فـرـضـ وـ كـيـرـهـكـ سـنـتـ وـ كـيـرـهـكـ نـافـلـهـ وـ كـيـرـهـكـ جـنـازـهـ هـرـ نـهـ
 تـورـلـىـ نـماـزـ اوـلسـهـ اوـلسـونـ قولـ كـوـتـهـرـوبـ قولـاقـ قـاـقـفـانـ وـقـتـهـ اللهـ اـكـبـرـ
 دـيـبـ ئـيـتـمـهـكـ فـرـضـدـرـ. هـرـ نـماـزـلـارـ بـونـڭـ اـيلـهـ كـرـيـلـورـ. بوـڭـاـ تـكـبـيرـ
 تـحرـيـمـهـدـهـ دـيـرـلـارـ.

س - نـماـزـغـهـ كـرـشـكـهـنـدـهـ شـوـلـ اللهـ اـكـبـرـ اـيلـهـ گـنـهـ كـرـيـشـورـگـهـمـىـ باـشـقـهـ
 سـوـزـلـهـرـ اـيلـهـدـهـ يـارـارـمـىـ ؟

ج - اللهـ تـعـالـىـنـىـ اوـلوـغـلـاـوـغـهـ دـلـالـتـ اـيـدـوـبـ اللهـ تـعـالـىـنـىـ اوـلوـغـلـاـيـ طـورـغـانـ
 سـوـزـ بـولـوـبـ باـشـقـهـ نـهـرـسـهـ گـهـ دـلـالـتـ قـيـلـنـمـاغـانـ سـوـزـلـهـزـ اـيلـهـ درـسـتـدـرـ مـثـلـ اللهـ

اکبر يا که الله اعظم يا که الرحمن اکبر يا بونلار کېيى الله تعالى نى او لوغلى طورغان سوز ايله نمازغە كىرىشىسى درستىر. لەن الله اکبر ئىقظى ايله كىرىشىك واجب او لوپ باشقە سوزلەر ايله كىرىشىك كىراحت تحرىمە ايله مکروهدر.

س - امامغە او يوغان كىشىلەر افتتاح تكبيرىنى نە وقت ئەيتورلەر؟
 ج - امامغە او يوغان كىشى امام اعظم قاشىنە امام ايله بىر گە تكبير ئەيتورد.
 امام محمد ايله امام ابو يوسف قاشىنە امام ئەيتوب بىر گەج ئەيتوب، امام اکبرنىڭ راسىنى ئەيتىكەندە او يوغان كىشى اللهنىڭ همزەسىنى ئەيتە باشلار.
 س - بىر كىشى امامغە او يوغان وقتىدە امامنىڭ تكبيرىندەن اوّل تكبير آلسە، آنىڭ نمازى درست او لوردى؟

ج - امامغە او يويچاق كىشى افتتاح تكبيرىنى امامدان اوّل آلسە يا کە اللهنى امام ايله بىر گە ئەيتوب اکبرنى امامدان اوّل بتورسە نمازى درست او لاماس.

س - بىر كىشى امامغە دىكۈىدە يىتشىسى، آياق اوستى اللە دىيىب، اکبرنى دىكۈىدە ئەيتوب بتورسە درست او لوردى؟

ج - امامغە دىكۈىدە يىشكەن كىشى افتتاح تكبيرىندە اللهنى آياقدە ئەيتوب اکبرنى دىكۈىدە تمام ايتسە امامغە او يوماغى درست تو گىلدر. آنىڭ

اوچون افتتاح تکبیری آیاقده او لماق تیوشدر .

س - بر کشی امامغه او بودی . بو کشی شاک قیلا باش لادی . تکبیرنی امام ایله بر گه ٹه یتدمی یا که آلدانمی دیب بو صورتده نیچک ایدر ؟

ج - امامغه او بوغان کشی افتتاح تکبیرنی امام ایله بر گه می یا که اوّل می ٹه یتدم دیب شاک ایتسه اول کشین ٹکبیرنی امامدان اوّل ٹه یتدیکنہ کو گلنی کوبره ک او لسه او بوماقی درست او لمایوب یا گدان او بور و اگر

کو گلی بر طرفه ده آووشمای اور طاده طور سه او بوماقی درستدر . لکن آرتق او لغان شکنی بترمدک اوچون دخی بر تکبیر ٹه یتور .

س - بر کشی الله نک همزه سنی صوزوب ٹه یتسه درست بولورمی ؟

ج - بر کمسه الله اسم شریف نک الفنی اوستی ایله گنه او قوما ینچه صوزوب او قوسه بونک ایله نماز غه کر شمه کی درست بولماس . اگر قصدا صوزسه دیندهن چغار . حلبیده مذکوردر . مو نده عقلت اینمه سکه تیوشلیدر و اگر نماز اچنده گی تکبیر لرنی بولیه صوزوب او قوسه نمازی فاسد او لور .

س - نمازن ٹکبیر اچنده ای گنچی فرض نه در ؟

ج - نمازن ٹکبیر اچنده ای گنچی فرض قیامدر . یعنی نماز قیلا چاق کشی ممکن او لدقچه آیاقده اوستی قیلماقدر . فرض و واجب او لان نمازلار ئی کوچی او لدقده آیاقده اوستی قیلماق فرض در . او طوروب قیلسه درست

اولماس. آياق اوستى طورورغه گوجى يتمىسى، اول وقت درست اوللور.

س - سنت اولغان نمازلارنى عذرىسىن اوطروب اوقو دىرىسى ؟

ج - سنت و نافله نمازلارنى عذرىسىن اوطروب اوقوماڭ درىستىر. اكىن ثوابى آز اوللور. ايرتە و اوپىلە سىتىلەرىنى مىكىن اولدىچە اوطروب اوقو - ماينىچە آياقدە اوقورغە طرشورغە كېرىڭ. بونلار سنت مۇكىدەلەردر.

س - بىر كشى صرخاو اولوب آياق اوستى اوقورغە گوجى ياتمىسى نىچەك اوللور ؟

ج - خىستەنڭ آياق اوستى نماز اوقورغە گوجى يتمىسى، اوطروب اوقورو. اگر دكوعىگە و سىجىدە گە گوجى يتمىسى باشى ايلە اشارت ايدوب قىلۇر. لەن سىجىدەنڭ اشارتنى دكوعىدىن توبىن ايدۇر. سىجىدە قىلۇر اوجۇن آلدىنە ياصتقۇق و اسکەمە كېنى نەرسە قويىب سىجىدە ئىتمەس. صرخاوى آرتماقندان قورقۇوى ويا يىك قاتى رنجولك بولاسى، اول وقت قىيامنى قويىسىدە درست بوللور. اگر افتتاح تكىبىرىنى آياق اوستى آلورغە گوجى يتسى، تكىبىرىنى آياق اوستى آلوب، قالغانلىقى اوطوردىغى حالىدە تمام ايدۇر.

س - اگر خىستەنڭ اوطروب قىلىماغا دخى گوجى يتمىسى، نىچەك اوقور ؟

ج - اگر خىستەنڭ اوطروب قىلىماغا دخى گوجى اولماسى، آرقاسىي اوزرە ياتوب مىكىن بولاسى، آياقلارنى قبلەغە صۈزۈپ، دكوع و سىجۇدنى

ایما و اشارت ایله ایدر. واگر خسته بر نرسه گه تایانوب طور ملغه کوچی
یلتسه، یاتوب او قوماغی درست تو گلدر. واگر صرخاو آرقاسی او زره
یاتماق معکن او لاماسه، او لکه یانی او زره یاتوب قبله نه قارشی کیلوب اشارت
ایله قیلو رسه دخی درستدر. اشارتنی باشی ایله قیلو ر. کوز ایله، قاش
ایله اشارت معتبر تو گلدر.

س - صرخاونک باش ایله اشارت قیاور غده کوچی یتمسه نیشلمر؟

ج - باش ایله اشارت قیلور غده کوچی یتمسه، نماز ساقط بولوره تو شهره

س - شول صرخاو صحنه نسه، بو نمازنی قضا لازمی؟

ج - اگر بو باش ایله اشارت کده کوچی یتمه وی بر کیچه و بر کوندزدهن
آرتسه، یعنی یکرمی دورت ساعت دهن قضا لازم او لاما. اگر آندان کیم
او لسه، قضا لازم او لور هوشی کیتکن کشی کبی. آنکه کمیده بولله در.

س - شول یکرمی دورت ساعت اجنبه بعض وقت کوچی یته، بعض وقت
یتمی هم هوشی کیتکن کشی شول یکرمی دورت ساعت اجنبه بعض
وقت عقلی کبله، بعض وقت عقلی کیته. بو وقتده قضا او لورمی؟

ج - بو صورتده نماز ساقط او لاما، قضا لازم او لور.

س - اگر بر کشی بر کیچه، کوندز یکرمی دورت ساعت دهن آرتق یوفلا.
سه، پالپسه دارو اچسه، شول سبیلی عقلی کیتوب طور رسه، نماز ساقط

اولورمی ؟

ج - ساقط او لماس، يوقلاغان کشى اويانغاچ، دارو اچوب عقلى كىتكەن
کشى عقلى كر گەچ، قضا قىلورلار. قصد ايله نمازنى قويغان كشىلەر بىو
مىسئلەلەردىن عبرت آلورغە تىوش.

(فصل نمازنڭ اوچنجى فرضى اوغان قرائىت بىيانىدە)

س - نمازنڭ اوچنجى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ اوچنجى فرضى قرا ئىدر. قرائىت دىمەك نماز اوقي طورغان
کشى آياقىدە اولدقىدە حرفلەرن درسەتلەب اوزى ايشتۇر قىدر طاووشىنى
چىفاروب، نماز درست بولۇر قدرى قرآن اوقوماقدار.

س - نماز درست بولۇر قدرى اوقو كوبىمى ؟

ج - نماز درست بولۇر قدرى اوقوماقدام اعظم قاشىندە بىر آيتىدر.
كىرىمەك اوزون آيت و كىرىمەك قىسقە آيت (طنش) اولسون. اما امام محمد
ايلىه امام ابو يوسف قاشىندە اوچ قىسقە آيت ياكە اوچ قىسقە آيت مقدارى
بىر اوزون آيت اوقوماقدار فرپىدر.

س - اوچ قىسقە آيت نە مقدارىدر ؟

ج - ايکى طنس آراسى بىر آيتىدر، مثلا بونلار كېيى (ئۇم نىظەر ئۇم عېبس

وبسر ڦم ادبر واستکبر بونلار اوچ قسقه آيتدر يا که بومقدار بر آيت يا سوره اوچورعه تيوشلي. کوب اوقرسه ٿوابي آرتقدر. ايرته نمازنده کوب اوچوماق ستدر.

س - امامه اوچوغان کشي قرائت اوچورمي ؟

ج - امامه اوچوغان کشي امام ڪيره که چقروب و ڪيره که يه شرن اوچو سون، جماعتلئر الله اڪبر ديب قولاق قاغوب قول باغلاب، سبحانک اللهمني اوچوب طوقتاب امامنک اوچوديني طڪلارلار. جماعتلئر گه الحمد و سوره قوشماق لازم تو گلدر. امامنک اوچوديني طڪلاماق فرضدر.

س - سوره قوشماق نمازنک قايسي رکعتلئرنده بواورعه تيوشلي ؟

ج - اوچ دورت د ڪعت فرضلارده مثلا اويله ايڪندي، آخشم، يسيع فرضلارينک ايڪشر و ڪعتلئرنده الحمددهن صوك سوره قوشماق واجيدر. بونلارنک قايسي رکعتلئرينه قوشسده درستدر. اسکن امام اعظم قاشنده اوڻگي ايڪي رکعتلئرينه قوشماق واجب، ايڪي رکعتلئي فرضلارنک هر ايڪي رکعتنده سوره قوشلور.

س - سنت و نافله نماز لارده سوره قوشماق واجبمي ؟

ج - سنت لمده و نافله نماز لارده و تر نمازنده هر رکعتلئرنده فاتحه دهن صو گره سوره قوشماق واجيدر،

س - اوج دورت رکعتلى فرضلارىنىڭ صوڭىي رکعتلەرنىدە نە اوقدۇرغە كېرىدەك ؟

ج - اوليلە، ايىكىندى و يىساع فرضلارىنىڭ صوڭىي ايىكىشەر رکعتلەرنىدە و آخشام نمازىنىڭ صوڭىي بىرەر رکعتىنە يالغىز فاتحە اوقدۇب رکوعگە كىيدىر. واڭر اوقومىنچە اوچ تسبىح قدرى تىك طورسە دخى درستىدە. لەن امام اعظم قاشىندا فاتحە اوقدۇماق واجبىدۇ.

س - بىر كىشى آيةالكرسى كېيى بىر اوزون آيتىنىڭ يارطىسىنى بىر رکعتىنە يارطىسىنى ايىكىنچى رکعتىنە اوقدوسە درست بىولۇرمى ؟

ج - بىر كىشى آيةالكرسى كېيى بىر اوزون آيتىنىڭ يارطىسىنى نمازىنىڭ بىرنىچى رکعتىنە و يارطىسىنى ايىكىنچى رکعتىنە اوقدوسە، بوندە علمالەر اختلاف ايتدىلەر. بىتون آيت اولمادىغى اوچون بعضىلەرى درست توگىلەر دىمىشلەر. لەن اصح اولان امام اعظمنىڭ و امام مىنۇڭ سوزالەرى اوزرە درستىدە. آننىڭ يارطىسى اوچ آيتىمن آرتق اولدىغى اوچون قالغانلىق اوقدۇماق دان عاجز اولمادىغى حالدە يارطى آيت ايلە كفایەلەنور كە تىوش توگىل. عاجز اولدقىدە ايسەبلەمەك ايلە طوقتاب طوروب نمازى بىوزماق دان ايسە رکوعگە كىتوب تمام اينە كە تىوشلى .

(فصل نمازنڭ دورتىچى فرضى اولغان رکوع بىيانىدە)

م - نمازنڭ دورتىچى فرضى نەدر ؟

ج - نمازنڭ دورتىچى فرضى دىكۈدرە، دىكۈر دىيمەك نمازىدە آياق اوستتە -
دە اوقۇغانى بىندىكىدەن صو گۈرە باشى ايلە بىلنى آرقەسىنى يېڭىز ايدۇب
بو گولو گە ئېيتورلەر .

س - دىكۈنى نىچەك قىلىۋە ئىوشلى ؟

ج - نماز اوقي طورغان كىشى دىكۈر دە باشى ايلە بىلنى آزو زايىتمەكىدۇ .
اگر اول كىشى دىكۈر دە ياخشى بو گولمەينچە دىكۈسى قىامىغە ياقن اوسلە،
آنڭ دىكۈسى درست اولماس .

س - قىامىغە ياقن بولۇ نىچەك اولور ؟

ج - قولنى صوزغان وقتىدە تىزىن طوتارغە قولى يىتمىسى قىامىغە ياقن اولوب،
قىامدان صانالوب بىلەن كىشى دىكۈسىز نماز قىلغان بولوب نمازى فاسىد اولوىد .

س - امامىغە دىكۈر دە يىتشكەن كىشى شول دىكەتكەن يىتشكەن اوپورمى ؟

ج - بىلەن كىشى امام دىكۈر دە يىتشكەن يىتشوب قولاق قاغۇب تىكىبىر آلسە،
امام دىكۈر دە باشنى كوتەرگەنچە بىلەن كىشى دىكۈرگە باروب يىتسە، شىول
دەكەتكەن يىشىش اوپور . كىرىكە تىسيح ئەيتسىون و كىرىكە ئەيتمەسون .

س - بىلەن كىشى امامىغە دىكۈر دە يىتشىسى، بىلەن كىشى تىكىبىرنى دىكۈرگە بارغانىدە

بو کرمیوب نهیسه نیچک او لور؟

ج - بر کشی امامقه رکوعده، یتشوب قولاق قاغوب تکبیر آلسه، واکن آنڭ تکبیرى آياقدە اولماقدان رکوعگە ياقن او لمادىغى حالدە واقع او لسە، آنڭ نمازى فاسد او لور. نمازعە كىرىشمە كى درست او لمادىغى اوچۇن. آنڭ افتتاح تکبىرنى آياقدە آلماق شرطدر. امام رکوعده وقتىدە يەش. كەن کشى ايىكى تکبىر گە محتاج او لماس. قولاق قااق_غاندە آلدىغى تکبىرى رکوعگە بارماق اوچۇن كىفایت ايدىر. رکوعگە بارغاندە تکبىر آلماسىدە ضرر ويرمەس. لەن افتتاح تکبىرىنى آياقدە آلوب، سوڭر دکوعگە كېتىر گە تىوشلىدر.

س - امامقه سو گىندان يتشكەن كشى سېحانىك او قوردى؟

ج - بر کشى امامقه سو گىندان يتوشىسى، اگر امام فاتحەنى يىا قوشىدىغى سورەستى قىچقىروب او قور ايسە اول كشى سېحانىك او قومىنچە امامنىڭ او قودىغىنى طڭلار. واگر امام يەشىن او قور ايسە اول وقت سېحانىك او قور.

س - بر کشى امامقه رکوعده يتشىسى، سېحانىك او قوردى؟

ج - بر کشى امامقه رکوعده يتشىسى، سېحانىك او قوسەمدە امام ايلە رکوع قىلۇرغە يتشىرىمن دىپ عقلى حكم اىتسە، اول وقت او قور. اگر سېحانىك

او قوسمه امام رکوعدهن طورور دیب عقای حکم ایتسه، اول وقت سبحانک

او قومینچه و رکوعگه کیته‌ر. اول رکعتکه ایرشوب فضیلت بولماق اوچون.

س - سجددهدہ ایرشکن کشی سبحانک او قورمی؟

ج - اولگی سجددهدہ یتشکن کشینک حکمی رکوعده گی کبیدر. اما

ایکنچی سجددهدہ یتوشکن کشی سبحانک او قومینچه حاضر رکوعگه
کیته‌ر.

س - رکوعگه بارغانده و رکوعدهن طورغانده نه نیتورگه کیره‌که؟

ج - فرض و سنت و نافله نماز لارده رکوعگه بارغانده الله اکبر دیوب

رکوعده امام و جماعت اوچ مرتبه (سبحان ربی العظیم) دییر. معناسی:

اولوغ بولغوجی ربمنی هر بر کیمچل کلمه‌ردهن پاک دیب اعتقاد قیلامن.

بیش یا یدی مرتبه دیمهک زیاده ثوابدز. امام اولغان کشی بیش مرتبه تسییح

نه یتمهک لا یقدر که جماعت اوچ ته بیدجنی نه یتوب یتشسونله‌ر اوچون. بوندان

آرتق نه یتمس. جماعتی قاچروغه سبب اولدینی اوچون. و امام رکوع-

لدهن طوردقده (سمع الله لمن حمده) دییر. معناسی: الله تعالی اوزینی

ماقتاغان کشینک ماقتاونی ایشتوب قبول ایتهدر. و جماعتله‌ر (ربنا لك

الحمد) دیرله‌ر. معناسی: ای ربمزر هر برابر ماقتاولق سیکاغنه خاصدر. و

پالکز اوقوغان کشیله‌ر ایسکیسنی ده نه یتولله‌ر. بو رکوع تکبیرله‌ری و

تسبیح حلہری و تسبیح و تحمدہ لہری سنتدر ۔

(فصل نمازنٹ بیشنچی فرضی اولان سجده بیان اولنور)

س - نمازنٹ بیشنچی فرضی نہ در ؟

ج - نمازنٹ بیشنچی فرضی سجده ایتمہ کدر. سجده دیمک هر نمازلا ر ده رکوعدن آیاقغه طور عاج ایک اوں تزالہرینی صو گرہ ایسکی قول الالرینی صو گرہ ما گلای ایله بورنینی و آیا قلارینٹ بار ما قلارینٹ اوچلا رینی بر که قویوب بو یدی اعضا ایله سجده ایتمک فرضدر ۔

س - بر کشی سجده ده یدی اعضاده بورنی یر گه قویماس سے سجده سی جائز اول اور می ؟

ج - بر کشی سجده ده بالکن ما گلاینی قویوب بورنی قویماس، نمازی درستدر، لکن عذر ستر مکروه در. واگر ما گلاینی قویمینچہ بورنی قویسہ درست اول ماس. واگر ما گلاینده عذری اولسہ درستدر، لکن یا گلائی و چیگہ سنی قویسہ، عذری اولسون اول ماسون درست اول ماس. بو حالدہ سجده نی اشارت ایله قیلور ۔

س - سجده قیلا طور عان اورن نیچک بو اور غہ کیرہ ک ؟

ج - سجده قیلا طور عان اورن سجده قیلا طور عان کشی نک ما گلای

قاتيلقنى طابارغه كيرەك. اگر قاتيلق طابىمى ماڭلالى باتىسى، اول يerde سىجىدە درست او لماس. مامق و صو كېرى شىلەردر.

س - بىر كشىنڭ سىجىدە قىلا طورغان يرى آياغى طورغان يerdeن بىلەك او لىسە، درست بولۇرمى؟

ج - نماز قىلوچىنىڭ آياغى طوردىغى يerdeن سىجىدە ايتدىگى يىرنىڭ بىلەك - لمگى ايکى كىرپچىڭ بىلەك ئىنگى او لىسە درستدر. آندان آرتق او لىسە درست او لماس. كىرپچىنىڭ بىلەك كىنى چىرك آرشىن ايلە تقدىر قىلىمشارلار. او يە ئايسە يارتى آرشىن قدرى بىلەك او لىسە درست، آندان آرتق بولۇرمى درست بولماش.

س - سىجىدە گە بارغانىدە و سىجىدەدە و سىجىدەدەن طورغانىدە نە او قورۇغە كىرەك؟

ج - هەر نمازلارده سىجىدە گە بارغانىدە الله اكبير دىوب و سىجىدەدە او لىقدە اوچ مرتبە سبىحان رېسى الاعلى دىير. معناسى: اعلا بولۇغۇچى ربىمنى هەر بىر كىمچىلىكىدەن پاكلايمىن. يىش يا يىدى كىرە ئەپتەك نۇر ئوابىدر و سىجىدەدەن طورغانىدە الله اكبير دىير. بو ركوع و سجود تسبىحلىرىنى و تكبيرلىرىنى امام و جماعت و يالغۇز قىلغانىدە دخى ئەپتۈرلەر. بونلارنى ئەپتەك سىنتىدر.

(فصل نمازنگ آلتنجی فرضی اولان قعده اخیره در)

س - نمازنگ آلتنجی فرضی نهدر؟

ج - نمازنگ آلتنجی فرضی قعده اخیره در. یعنی کیره ک فرض و کیره ک سنت و کیره ک نافله هر نماز لارنگ آخرنده تشهید مقداری او طور ماق فرض در. بوندان کیم او طور سه درست اول ماس. فرض تمام اول مادی غی اوجون.

س - تشهید مقداری نهدر؟

ج - تشهید مقداری دیمه ک (التحيات لله والصلوات والطيبات السلام عليك ايها النبي ورحمة الله وبركاته السلام علينا وعلى عباد الله الصالحين اشهد ان لا اله الا الله واعشهد ان محمدا عبده ورسوله) بونلارنى او قور قدرى او طور ماق فرض در و بونلارنى او قوماًق واجب در.

معناسی: تل عبادتله ریده تهن عبادتله ریده هم مال عبادتله ریده هر قایسی الله تعالى اوچوندر. ای پیغمبر یمن سیگان الله تعالى نگ رحمتی و سلامی و برکتله ری او لسوون. سلام بز گده هم الله تعالى نگ هر بر ایزگی بندله رینده بولسوون. تلم بلهن نهیتوب کو کلم ایله او شانوب گواهله بیره من که، تحقیق بر الله تعالى دهن باشقه هیچ الله یوقدر. و دخی

تلم ايله لەيتوب كو گلەم ايله اينانوب گواهلىق بىرە من كە، تىحقىق مىھمە
عليه السلام الله تعالى نىڭ قولى و ايلەچىسىدەر.

س - تىشهدىنن صولۇڭ صلوات او قوماڭ نەدرە
ج - تىشهدىنن صولۇڭ صلوات او قوماڭ سىندىر. بۇنلارنى او قوب سۇ گۈره
سلام و يىرۇب نمازدان چىغار.

س - نىندىي صلوات او قورۇ؟
ج - (اللهم صلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَلِيٍّ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى
أَلِيٍّ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَلِيٍّ مُحَمَّدٍ كَمَا
بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى أَلِيٍّ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ) او شبو صلواتنى
او قورۇ.

معناسى: اى الله محمد عليه السلامكە و آنڭ قومىينه رحمت قىلغىل.
نىتاڭ كە ابراهيم عليه السلامكە و آنڭ قومىينه رحمت قىلىمش ايدىڭ. تىحقىق
سىين ماقتاولى ھەم اولوغىنىڭ. اى الله محمد عليه السلامكە و آنڭ قومىينه
مبارڪىل و يىر گل. نىتاڭ ابراهيم عليه السلامكە و آنڭ قومىينه بىرمش
ايدىڭ. تىحقىق سىين ماقتاولى ھەم اولوغىنىڭ.

(فصل نمازنگ اختلافی فرضلاری بیاننده)

س - نمازنگ اچنده اختلافی فرپلاری نیچه در؟

ج - نمازنگ اختلافی فرپلاری ایکیدر. بری کشی نمازدان او زینگ اختیاری ایله چقماقدر. امام اعظم قاشنده فرضدر، امام محمد ایله امام ابو یوسف قاشنده فرض تو گلدر.

س - نمازدان او زینگ اختیاری ایله چقماق نیچک اولور؟

ج - نماز او قوغان کشی صو گئی او طورشده التحیاتی و صلوانی او قوده. مدان صو گره او زینگ قصدی ایله سلام ویروب نمازدان چقماق امام اعظم قتنده فرضدر. امامین قاشرلارنده فرض تو گلدر. مثلا بر کمسه صو گئی او طورشده التحیاتی او قودقدنه صو گره سلام ویرمینچه او زینگ قصدی ایله آساسه واجسه یا دنیا کلامی سویله سه یاخود قبله دهن دونسه اتفاق ایله نمازی تمام اولور. لکن سلام ویرمه ک واجب ایدی. آنی قویدیغی او چون کراحت تحریمیه ایله مکروهدر.

س - بر کشی صو گئی او طورشده سلام ویرور گه یتکه ج طهارتی بوزلسه، بو کشینگ نمازی نیچک اولور؟

ج - بو کشی صو گئی او طورشده التحیاتی او قودقدان صو گره سلام ویرور گه طورغانده طهارتی بوزلسه امام محمد ایله امام ابو یوسف قاشندم

نمایی تمامدر. آنلارنىڭ قاشلارنىڭ نمازدان او زىينىڭ اختيارى ايله چقماق فرض او لمادىغى اوچۇن. امام اعظم قاشنده نمازى بوزىلدور. آنلۇڭ قاشنده نمازدان او زىينىڭ اختيارى ايله چقماق فرض او لمادىغى اوچۇن. او يەلە او لادقىدە امام اعظم قاشنده اول كىشى طھارت آلمۇب التحياتكە او طوروب سلام ويروب او زىينىڭ قىسىدە ايلە نمازدان چقماق كىرە كىدر. طھارتى بوزلغاچ نمازنى بوزا طورغان اش اشلەمېنچە كىدوب طھارت آلمۇر. اگر نماز بوزاردىي أش قىلىسە، اول وقتىدە باشدان باشلاپ قىلدور. بۇ اختيارى سىز طھارتى بوزلغاڭ كىشىلەرنىڭ مسئىلەسى كىلەچە كىدە او ز آلدىنە سو يەلەنور انشا الله.

(فصل نمازنىڭ اخلاقلى فرضلارنىڭ تىدىيل اركان بىيانىدە)

س - نمازنىڭ اچندە اختلافلى فرضلاردىن بىرى قايىسى در ؟

ج - نمازنىڭ اچندە اختلافلى فرضلاردىن بىرى تىدىيل اركانىدە. بۇنىڭ فرض او لمادىغى امام ابو یوسف قاشنەددەر. امام اعظم ايلە امام محمد قاشنەدە تىدىيل اركان واجبىدە.

س - تىدىيل اركان نەدر ؟

ج - رکو عىدە ھەم سىجىددە رکو عىدەن طورغاچ سىجىدە گە بارغانچە و ايکى

سیجده آراسنده هر اعضالاری طوقتاب بونلاری قرارلانغافنه چه طورماق تعديل اركاندر. بو طورماقنىڭ ايلك آزى بى سبحان الله دىيىر قىدردر. س - بى كىشى تعديل اركاننى قويىسى آنڭ نمازى نىيچك اوپۇر؟ ج - بى كىمسە نمازىدە تعديل اركاننى قويىسى، مئلا رکوعىدەن آياقغە طوغريلانوب بىتىمىنچە سیجده گە كېتسە، اىكى سیجده آراسنده طوغريلانوب او طورماقنى قويىسى، امام ابو يوسف قاشىندە اول كېشىنىڭ نمازى فاسد اوپۇر. آنڭ قاشىندە تعديل اركان فرضدر. امام اعظم ايلە امام محمد قاشىندە فاسد او ماشى. آنلار قاشىندە واجب او لەيدىغى اوچۇن، لەن قىدى ايلە قويىسى، واجبىنى قويىدىغى اوچۇن اشد كراحت ايلە مکروه اوپۇر اول نمازى ياكىادان او قوماڭ واجب اوپۇر. اگر او نوتوب قويىسى سیجده سەھۇ لازم اوپۇر.

س - بى كىشى اشد كراحت بلەن قىلغان نمازى ياكىادان او قوسى، اول نمازىلارنىڭ قايىسىسى فرضەن اوپۇر؟ ج - بى كىشى اشد كراحت ايلە مکروه او لەغان بى اشنى اشلىپ صوڭره اوپۇر نمازى ياكىادان او قوسە مختار او لەغان سوزدە اوڭىسى فرضەن اوپۇر، اىكىنچىسى واجبىنى قويىوب نمازى كېمچىلىك ايلە قىلدىغى اوچۇن شۇل كېمچىلىكىنى طولاطرغان اوپۇر.

س - تعديل ارکان نماز او قونک ضررلارى قايسىلاردر ؟

ج - تعديل ارکان نماز او قونک ضررلارى كوبىد. دنياده بولغان ضررى بو كشى فقير و محتاج اولور. ايـكـنـچـى كـشـىـلـارـ موـنـدانـ كـوـرـوبـ، تعـديـلـ اـرـكـانـزـ نـماـزـ قـيـابـ آـنـلـارـنـكـ گـناـهـاـيـ بـوـامـاقـلاـرـيـنـهـ سـبـيـچـىـ اـولـورـ. تعـديـلـ اـرـكـانـزـ قـوـيـغـانـ كـشـىـگـهـ اللهـ تـعـالـىـ آـچـوـلـانـورـ. اللهـ صـاقـلاـسـونـ اـيـمـانـزـ كـيـتـمـهـ كـيـنـهـ سـبـ اـولـورـ. اللهـ تـعـالـىـ نـماـزـيـنـيـ قـبـولـ اـيـتمـهـسـ وـ نـماـزـىـ كـوـكـگـهـ چـقـمـاسـ. آـخـرـتـ كـوـنـنـدـهـ اـمـيدـسـنـ وـ حـسـرـتـدـهـ اـولـورـ. باـشـقـهـ عـمـلـلـهـرـيـدـهـ قـبـولـ اوـلـماـسـ. بوـ ضـرـرـلـارـ پـيـغـمـبـرـ عـلـيـهـ الـصـلـوةـ وـ الـسـلـامـنـكـ جـدـيـثـ شـرـيـفـلـهـرـىـ اـيـلـهـ ثـابـتـدـرـ.

(فصل نمازنڭ اچنده او نغان واجبلەرى بىدـانـ اوـلـنـورـ)

س - نـماـزـنـكـ وـاجـبـلـهـرـىـ نـيـچـهـدـرـ ؟

ج - بوـ كـتاـبـدـهـ نـماـزـنـكـ وـاجـبـلـارـنـدـهـ اـونـ آـلتـىـ وـاجـبـ سـوـيـلـهـنـمـشـدـرـهـ

س - بـرـنـچـىـ وـاجـبـ نـهـدـرـ ؟

ج - بـرـنـچـىـ وـاجـبـ اـمـامـ اـعـظـمـ وـ اـمـامـ مـحـمـدـ رـحـمـةـ اللهـ عـلـهـمـاـ سـوـزـىـنـهـ كـورـهـ تعـديـلـ اـرـكـانـدـرـ.

س - ايـكـنـچـىـ وـاجـبـ نـهـدـرـ ؟

ج - ایسکنچی واجب اوچ و دورت رکعتلى فرضلارنىڭ اوڭىسى ایسکى دكىتلەرنىدە فاتىحه شريفى اوقوماڭى بىلگولىمە كىدر. يىنى فرضلارنىڭ اوڭىسى ایسکى ركىتلىرنىدە فاتىحه شريف اوقوماقدار.

س - اوچنچى واجب نەدر؟

ج - اوچنچى واجب فاتىحه شريفىنى بر مرتبە اوقوماقدار. اگر بر كىمسە فاتىحه شريفىنى ایسکى مرتبە اوقوسە مكروھ اولور. اونوتوب اوقوسە سجدە سەھو لازم اولور.

س - دورتنچى واجب نەدر؟

ج - دورتنچى واجب فاتىحه شريفە بر سورە ياكە اوچ قىسقە آيت قوشماقدار.

س - لىشىنچى واجب نەدر؟

ج - لىشىنچى واجب قوشىدىيغى سورەنى فاتىحەدەن صوڭ اوقوماقدار.

س - آلتىنچى واجب نەدر؟

ج - آلتىنچى واجب اوچ و دورت ركىتلى فرضلارده قوشىدىيغى سورەنى اوڭىسى ایسکى دكىتلەرنىدە اوقوماڭ واجبىدر. ایسکى دكىتلى فرضلارده و وتر نمازىنە سنت و نافلە نمازلاრده هەر بىر ركىتلىرنىدە فاتىحەدەن صوڭرى سورە اوقوماڭ واجبىدر.

س - يىنچى واجب نەدر؟

ج - يدنچى واجب امام اوغان كشى ايـرـتـهـ، آخـشـامـ، يـسـيـعـ، جـمـعـهـ و عـيـدـ نـماـزـلـارـنـدـهـ قـرـأـتـنـىـ قـيـقـرـوـبـ اوـقـوـمـاـقـدـرـ. اـمـاـ يـاـلـغـزـ اوـقـوـغـانـ كـشـىـ بـوـ ايـرـتـهـ وـ آخـشـامـ وـ يـسـيـعـ نـماـزـلـارـنـ وـقـتـلـارـنـدـهـ اوـقـوـغـانـدـهـ اـخـتـيـارـلـيـدـرـ. تـلـهـسـهـ قـيـقـرـوـبـ اوـقـوـرـهـ تـلـهـسـهـ يـهـشـرـنـ اوـقـوـرـهـ قـضـالـارـنـدـهـ اـخـتـلـافـلـيـدـرـ.

س - سـيـگـزـنـچـىـ وـاجـبـ نـهـدرـ؟

ج - سـيـگـزـنـچـىـ وـاجـبـ كـيـرـهـكـ اـمـامـ اوـلـسـونـ، كـيـرـهـكـ يـاـلـغـزـ اوـقـوـغـانـ اوـلـسـونـ اوـيلـهـ اـيـكـنـدـىـ نـماـزـلـارـنـدـهـ قـرـأـتـنـىـ يـهـشـرـنـ اوـقـوـمـاـقـدـرـ. لـكـنـ اوـزـىـ اـيـشـتـورـ قـدـرـىـ طـاوـشـنـىـ چـفـارـوـرـغـهـ تـيوـشـلـىـ وـ اـكـرـ طـاوـشـنـىـ اوـزـىـ اـيـشـتـمـهـسـ اـيـسـهـ قـرـآنـ اوـقـوـغـانـ اوـلـمـاسـ. قـرـآنـ اوـقـوـمـاـقـ نـماـزـدـهـ فـرـضـدـرـ. حـرـفـلـهـرـنـىـ درـستـلـهـمـهـكـ تـيوـشـلـيـدـرـ.

س - طـوـغـزـنـچـىـ وـاجـبـ نـهـدرـ؟

ج - طـوـغـزـنـچـىـ وـاجـبـ وـتـرـ نـماـزـنـدـهـ اوـجـنـچـىـ رـكـعـتـدـهـ سـوـرـهـ قـوـشـدـقـدـانـ صـوـكـرـهـ وـكـوـعـهـ بـارـمـاسـدـانـ اوـلـ اللهـ اـكـبـرـ دـيـبـ قـوـلـاقـ قـاعـوـبـ قـنـوـتـ دـعـاـ - سـىـ اوـقـوـمـاـقـدـرـ.

س - قـنـوـتـ دـعـاـسـىـ قـايـسـىـ دـرـ؟

ج - قـنـوـتـ دـعـاـسـىـ اوـشـبـودـرـ : (اللهـمـ اـنـاـ نـسـتـعـنـكـ وـنـسـتـغـرـكـ وـنـؤـمـنـ بـكـ وـنـسـتـوـكـلـ عـلـيـكـ وـثـنـىـ عـلـيـكـ الـخـيـرـ . نـشـكـرـكـ وـلـاـ نـكـفـرـكـ وـنـخـلـعـ وـنـتـرـكـ)

من يفجرك * اللهم اياك نعبد والك نصلى ونسجد واليك نسعي ونحفذ فرجو

* وحمتك ونخشى عذابك * ان عذابك بالكافار ملحق *

معناسي اي الله تحقيق بن سيندهن ياردام استيمزن. هم سيندهن
گناهlarمزنی ياراقاما لغکنی استيمزن، ودھی سیکا اینانامز و توکل
قیلوب هر بر اشله رمزنی سیکا طابشرامز. ودھی سینی ماقيمزن. سیکا
شکر قیلامز. کفرالک قیلمیمز. سیکا گناه قیلغان کشیله رنی طاشلیمز.
ای الله، بن سیکاغنه عبادت قیلامز و سینک اوچون گنه نماز او قیمز هم
سجدھے قیلامز. و عبادت قیلوب سیکا یاقن بولورغه آشغا من. و حمتکنی
امید ایته من. عدابکدان قورقامز. تحقیق سینک عذابک ایمانسز کشیله رگه
تیگوجیدر.

س - اوننچی واجب نه در؟

ج - اوننچی واجب اوّلگی او طرش ایله صوکغی او طرشده تشهید او قو -
ماقدر. یعنی التحیاتنی اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمدًا عبدہ و رسوله
گه قدر او قوماق واجبدرو.

س - اوں برئچی واجب نه در؟

ج - اوں برئچی واجب اوچ و دورت رکعتی فرضلاردھ اویله نک و جمعه -
نک سنتله ری گبی سنت مؤکدھ او لغان نماز لاردھ اوّلگی او طرشقه او طر -

ماعنی واجب در

س - سنت مستحبه و نافله نماز لارده اور طه او طر ماق نهدر ؟

ج - سنت مستحبه اولغان نماز لارده مثلاً ایکندينگ و یسیع نٹ اوّل سنتله ری کبی و نافله نماز لارنه هر ایکی رکعتله ری بر نماز اوّلوب بونلارنه اوّلگی او طرشی فرض اوّلوب التحیاتنی و صلوٰة و دعا لارنی اوّلوب او چنچی رکعتکه طور غاج، سبحانک و اعوذ بسم الله ایله باشلا ماق تیوشدر . اویله و یستونٹھ سو گئی سنتله رینی دورت رکعت قیلسه بونلارنه اوّلگی ایکی رکعتله ری سنت موکدہ و سو گئی ایکی رکعتله ری سنت مستحبه در . بونلارنه دخی اوّلگی او طرشی فرضدر . اتحیاتدهن صوک صلوٰة و دعا لارنی او قوب آیاقنه طور غاج سبحانک و اعوذ بسم الله ایله باشلار . بو سنت مستحبه نماز لارنی تله ر ایسے ایکیده بر سلام ویروب او قور .

س - اون ایکنچی واجب نهدر ؟

ج - اون ایکنچی واجب نماز لارده سجدہ س-هو لازم او لس-ه، سلامدهن صوکرہ ایکی مرتبہ سجدہ ایتمه کدر .

س - اون او چنچی واجب نهدر ؟

ج - اون او چنچی واجب کیره ک امام و کیره ک یالغز قیلغان او لس-ون، نملزدہ سجدہ آیتنی او قور ایسے، آنٹھ سجدہ سنی ایتمه کدر ،

س - نمازده سجده آیتى او قوغان کشى نىچك سجده قيلور؟

ج - نمازده سجده آیتى او قوغانچدە ياكە سجدەن صوڭرە بىر يا
ايکى آيت او قوغانچدە رکوعگە كىتسە، سجدە تلاوت اوچون اوز آلدىنە
سجدە تيوش اولماس. شول ركعتنىڭ سجدەسى ايلە سجدە تلاوة او تەلمىش
اولور.

س - اگر سجدە آيتىدەن صوك اوچ آيت او قوسە نىچك تيوش ؟

ج - اگر سجدە آيتىدەن صوك اوچ آيت او قوسە بونىدە اختلاف واردو.
تلەسە سجدە تلاوت اوچون اوز آلدىنە سجدە قيلور، تلەسە اول ركعتنىڭ
رکوعىندە ياخىدە سىنە سجدە تلاوتە نىت ايدوپ اول ركعتنىڭ سجدەسىلىه
ادا ايدر، ايکىسىدە مىكىندر.

س - اگر سجدە آيتىدەن صوڭرە دورت آيت يا آرتق او قوسە اول وقت
نىچك قيلورغە تيوشلى ؟

ج - اگر سجدە آيتىدەن صوڭرە دورت يا آرتق آيت او قوسە، سجدە
آيتى اوچون اوز آلدىنە سجدە واجب اولور.

س - نىچك سجدە قيلور؟

ج - اللە اكىر دىوب سجدە گە باروردە سجدەدە اوچ مرتبە سېحان ربى
الاعلى دىلەر. صوڭرە طورور. طورغاچ اوچ آيت يا آرتق او قوردە

رکوعگه کيته، سجده سنهن طور عاج بر مقدار آيت او قومنچه رکوع
اينسه مکروه در .

س - اون دورتنيچي واجب نه در ؟

ج - اون دورتنيچي واجب بر فرضان ايگنجي فرضه اوچ تسيديع قدرى
طور ماي کيتمه کدر . مثلا رکوعدهن صوکره سجده گه بار مينچه اوچ
تسبيح مقدارى يا آرتق کيچكىسه يا ايکى رکوع ايذوب فرض اولغان
سجدهنى کيچكترسه يا که اوچ سجده ايلاپ قيامنى يا صوگى او طرشنى
کيچكترسه يا که اوچنچي رکعنى باشنده بر مقدار او طوروب دورتنيچي
و رکعنى قيامنى کيچكترسه بو صورتله رده فرضلارنى اور نندان کيچكتر -
مهك ايله اون توپ اولسە سجدة سهو لازم اولور . قصدا اولسە اشد کراحت
ايله مکروه اولور .

س - اون ييشنچي واجب نه در ؟

ج - اون ييشنچي واجب بتون نماز اچنده يا که هر رکعته تکرار قيلوتا
طورغان اشله رنى ، فرضلارنى ترتيبنچه قيلما قادر .

س - بتون نماز اچنده تکرار اولغان نه در ؟

ج - بتون نماز اچنده تکرار اوغان رکعندور . مثلا نماز اوقي طورغان
کشي سلامدهن اوئل يا سلامنىڭ صوگىنده دىپا سوزى سوپىلەمەك يا کوكى .

گی ایله قبیله دهن ٹہپلہ نمه کبی نمازی بوز ماسدان اوّل بر رکعت یا ایسکی
و رکعت نمازی قالدیغنى بلسە حاضر طوروب اول قالغان رکعتنى نیچە رکعت
ایسەدھ قىلوب التحياتكە او طروب سلام ويروب آنلارنى اورتىندان كېچكـ

مزردىكى اوچوب سجدە سھو ايتەر.

س - هەر رکعتى تکرار اولان نەدر ؟

ج - هەر رکعتى تکرار اولان سجدە در. واگر بر کشى بىنچى رکعةـ
نمڭىز بى سجدە سنى قويىسە ايسكىنچى رکعتى آنى قضا ايتەر. ترتىيىنى رعايـ
قىلماidiغى اوچون سجدە سھو ايتەر.

س - بر کشى بىتون نماز اچىنده ياكە هەر رکعتى تکرار اولماغان اشنى ،
فرضنى قويىسە سلام وير و قىتىدە ياكە سلام وير گەج ايسىنە توشىسى شول و قىتىدە
قىلىسە درست بولۇرمى ؟

ج - درست بولماس. بولۇتلەرde ترتىيى فرضدر .

س - هەر رکعتى تکرار اولماغان نەدر ؟

ج - هەر رکعتى تکرار اولماغان قيام و رکوعدر. مثلا بر کشى قىامدان
اوّل رکوع قىلىسە ياكە رکوعدەن اوّل سجدە قىلىسە، مونىڭ صو گىنده
خاطرىنە توشىسى قيام قالغانلىغى ياكە رکوع قالغانلىغى شول وقت قضا قىلىسە
دېرىست بولماس. قىامدان اوّل قىلغان رکوعسى رکوعدەن اوّل قىلغان

سجده‌سی باطل اولور. اول دکعتنی یا کشادان قیلو تیوش اولور. چونکه بو صورتله‌رده ترتیب فرض ایدی.

س - بتون نمازده تکرار اولماعان نهدر؟

ج - بتون نمازده تکرار اولماعان قعده اخیره‌درو. یعنی صوکنگی اوطرش. مثلا بر کشی صوکنگی اوطرشده تشهد قدری اوطورغان ایدی، خاطرینه توشدي بر سجده‌سی قالغان ایکهن. بو کشینث قعده‌سی باطل اولور. سجده قیلغاق قعده اخیره گه یا کشادان اوترو تیوش اولور. چونکه موئنه ترتیب فرض‌در.

س - اون آلتنجی واجب نهدر؟

ج - اون آلتنجی واجب نمازدان چقغانده اوّلا اوّل یاغینه صوکره صول یاغینه قاراب السلام علیکم ورحمة الله دیب لهیتمه کدر. معناسی سز گه الله تعالیٰ نک سلامی و رحمتی اویسون.

س - نماز قیلغان کشی بو واجبله‌ردهن برینی یا کوییسنی قویسه نیشله‌رگه تیوشلی؟

ج - نمازده بو واجبله‌ردهن برینی بر کشی قصدا قویسه کراحت تحریمه ایله مکروه و گناهکار اولور و نمازی کیمچیلک اوزره اولوب اول نمازنی یا کشادان قیلماق واجب اولور. واگر اوتنوب قویسه سجده سهو تیوشلی اولور و بو واجبله‌رنی کیچکتر سه پنه سجده سهو تیوش اولور.

بهاۓسی نیکی ین

昭和八年九月十五日印刷

昭和八年九月廿二日發行

「ムファツサル・ギルムハール」

不許複製

定價金貳圓

東京市澁谷區代々木富ヶ谷町一四六一番地

發行兼印刷者 東京回教團印刷所
右代表者 クルバンガリ

東京市澁谷區代々木富ヶ谷町一四六一一番地

編輯者 東京回教學校
右代表者 クルバンガリ